

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Bergen, 30.05.2011

INNKALLING TIL INSTITUTTRÅDSMØTE

Instituttrådet innkalles med dette til møte **torsdag 9. juni 2011 kl. 12.15** rom 415, Sydneplassen 12/13.

SAKLISTE

- I Innkalling og sakliste
- II Protokoll fra forrige møte
- III Referatsaker
  - a. UUI-møte 11.04.11
- IV Orienteringssaker
  - a. Informasjon fra instituttlederen
  - b. Fakultetsstyresaker
- Sak 15/11 Fagstrategi og bemanningsplan
- Sak 16/11 Innspill til budsjettforslag 2012
- Sak 17/11 HMS-plan 2011-2012
- Sak 18/11 Evaluering av forskningsgruppene
- Sak 19/11 Ny ledergruppe – godkjenning av stedfortreder
- Sak 20/11 Instituttverv – beskrivelser
- Sak 21/11 Fordeling av timelærermidler
- Sak 22/11 Regnskap 1. tertial

Eventuelt

Sakspapir følger vedlagt.

Christhard Hoffmann

Britt Kristin Holsen

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

PPOTOKOLL FRA INSTITUTTRÅDSMØTE 7.4.2011

Til stede: Instituttleder: Hoffmann
Gruppe A: Brautaset, Forsberg, Mikaelsson, Selberg
Gruppe B: Seland
Gruppe C: Selland
Gruppe D: Irgens, Solheim
Forfall: Heiret
Sekretær: Watkins

Fauske var til stede under behandlingen av sak 13/11.

I Innkalling og sakliste
Ingen merknader

II Protokoll fra forrige møte
Ingen merknader

III Referatsaker
a. FU-møte 25.3.11
b. UUI-møte 7.3.11

IV Orienteringssaker
a. Informasjon fra instituttlederen
- Det er utlyst tre stipendiatstillinger ved AHKR.
- Det er 18 søkere til stillingen i klassisk arkeologi. Komité er nedsatt.
Instituttet er tildelt vikarmidler i stillingen.
b. Fakultetsstyresaker
- Forsknings-, forskerutdannings- og utdanningsmeldingen
c. Tildeling av midler 2011

Sak 13/11 Regnskap 2010, budsjett 2011
Hoffmann og Fauske orienterte.
Det er ønskelig med en halvårsoppsummering for å sikre planlegging og bruk av instituttmidler før kalenderårets utløp. Det foreslås en kvalitetssikret liste over hva eventuelle ubrukte midler skal anvendes til. Instituttrådet anbefaler at budsjett for timeundervisning og sensur fordeles på fag.
Vedtak:
Instituttrådet tar regnskapet for 2010 til etterretning og vedtar den framlagte budsjettfordelingen for 2011 med den endringen som kom frem på møtet.

Sak 14/11 Høringsuttalelse om revisjon av forskerutdanningen ved HF
Hoffmann orienterte.
Instituttrådet ønsker at det i uttalelsen skal fremkomme at det må følge administrative ressurser med den nye ansvarsfordelingen.

Vedtak:

Instituttrådet slutter seg til høringsuttalelsen fra Forskningsutvalget med den endringen som kom frem på møtet.

Eventuelt

Ingen saker

Bergen, 11. april 2011

Christhard Hoffmann

Julie Tønsaker Watkins

Dersom det ikke er kommet merknader innen 18.4.2011, regnes protokollen for godkjent.

Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap

Utvalg for undervisning og internasjonalisering

Referat fra UUI-møte mandag 11.4.2011

Til stede: Knut Andreas Bergsvik, Per Christian Burhol, Mariann Egeberg, Dag Øistein Endsjø, Tove Fjell, Torunn Selberg, Arne Solli, Julie Tønsaker Watkins

1) Innkalling og saksliste

Ingen merknader

2) Orienteringssaker

Masteropptaket høsten 2011

Studiestyret ved fakultetet har vedtatt at hovedprinsippet ved masteropptaket skal være at alle kvalifiserte søkere får tilbud om plass. Målet er å sikre rask søknadsbehandling og unngå frafall. Unntak gis til program med begrenset kapasitet og flere søkere enn plasser. AHKR (først og fremst arkeologi og historie) må se søkertallene før man kan gå inn for dette.

Oversikt over obligatoriske aktiviteter og samkjøring av faktoruttelling

Instituttet mangler oppdatert oversikt over alle obligatoriske aktiviteter og hvilken uttelling de gir. Fagkoordinatorerne og eksamenskonsulentene får i oppgave å oppdatere emneoversikten før faktorene vurderes samlet i etterkant.

3) Saker

11/09: Internasjonalisering - lærerutveksling

Arkeologi arbeider med en lærerutvekslingsavtale med Durham fra 2012. Historie sender én lærer i 2011. Kulturvitenskap mottar to lærere innenfor Nordplusprogrammet i 2011. På religionsvitenskap reiser én lærer i 2011, mens én planlegger utreise i 2012. Det er nå krav om at det må foreligge en avtale om lærerutveksling for at man skal kunne få tildelt Erasmus-midler for oppholdet. Det bør utarbeides rutiner på dette feltet.

23/2011: Studieplan og emnebeskrivelser, masterprogrammet i kulturvitenskap

Vedtatt: *UUI godkjenner studieplanen for MAHF-KUVI og emnebeskrivelsene for KUVI301, KUVI302 og KUVI304 med de endringer som kom frem på møtet.*

24/2011: Høringssak: Styrking av universitetets etter- og videreutdanning

Fjell og Watkins orienterte kort. Saken tas til fagmiljøene for diskusjon. Tilbakemelding til Fjell og Watkins senest 27.4.2011 – høringsfrist er 2.5.2011.

4) Eventuelt

Ingen saker.

Tove Fjell
Leder

Julie Tønsaker Watkins
Sekretær

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 09.06.2011

Sak 15/11

Fagstrategi og bemanningsplan

AHKR har som overordnet mål å ivareta og styrke fagenes identitet og samtidig drive tverrfaglig og nyskapende samarbeid innen forskning og undervisning. I strategisk plan 2008-2011 heter det at instituttet skal bruke ”det forestående generasjonsskiftet blant vitenskapelige ansatte til faglig fornying og til å forbedre ressursbalansen mellom fagområdene ved instituttet”. Instituttet har utviklet en handlingsplan for hvordan en felles fagstrategi og bemanningsplan skal utformes ved instituttet (sak 07/08: Instituttets strategi for utlysning av nye stillinger og utvikling av fagområder).

Vedlagte dokument inneholder en samlet bemanningsplan for instituttets fire fag for perioden 2012 – 2015. Den er basert på sentrale strategidokumenter ved UiB og HF og på konkrete innspill fra instituttets fagmiljøer (også vedlagt). Fakultetets vedtatte bemanningsplan setter en klar ramme for AHKR's fagutvikling og rekruttering de neste fire årene.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet vedtar den framlagte fagstrategi og bemanningsplan for AHKR for 2012-2015.

Christhard Hoffmann

Samlet fagstrategi og bemanningsplan for AHKR 2012-2015

1. Bakgrunn og ramme

Institutt for AHKR har som overordnet mål å ivareta og styrke fagenes identitet og samtidig drive tverrfaglig og nyskapende samarbeid innen forskning og undervisning. Instituttet skal bruke ”det forestående generasjonsskiftet blant vitenskapelige ansatte til faglig fornying og til å forbedre ressursbalansen mellom fagområdene ved instituttet” (Strategisk plan 2008-2011). AHKR har utviklet en handlingsplan for hvordan en felles fagstrategi og bemanningsplan skal utformes ved instituttet (Sak 07/08: Instituttets strategi for utlysning av nye stillinger og utvikling av fagområder).

Dette dokument inneholder en samlet bemanningsplan for instituttets fire fag for perioden 2012 – 2015. Den baserer seg på sentrale strategidokumenter ved UiB og HF og på konkrete innspill fra instituttets fagmiljøer (se vedlegg).

Det humanistiske fakultet har i 2010 gjennomført et omfattende kartleggingsarbeid over fagenes sterke og svake sider basert på ulike kvalitative og kvantitative kriterier (Fakultetsstyresak 64/10 med rapport fra arbeidsgruppe av 16. mars 2010). Dette arbeidet har dannet grunnlag for en langsiktig bemanningsplan 2012-2015 for HF, (vedtatt i fakultetsstyret 14. desember 2010). I vedtaket heter det bl.a.:

Fakultetsstyret vedtar bemanningsplan 2012–2015 for det humanistiske fakultet i samsvar med saksforelegget og med de endringer det var enighet om i møtet. Planen revurderes hvert år i forbindelse med budsjettbehandlingen om høsten med tanke på eventuell justering. Videre er planen retningsgivende for instituttene i den forstand at den representerer en ramme for opp- eller nedbemanning. Innenfor denne rammen er det opp til instituttledelsen å prioritere hvilke stillinger som skal lyses ut eller trekkes inn ved ledighet.

Fakultetets vedtatte bemanningsplan setter en klar ramme for AHKR's fagutvikling og rekruttering i de neste fire år. Instituttet har tidligere etterlyst en ny og gjennomslagskraftig budsjettfordelingsmodell, samt bemanningsplan. Instituttet verdsetter derfor den nye modellen som gir instituttene et klart handlingsrom. Det forventes at eventuelle justeringer ikke i vesentlig grad svekker fakultetets bemanningsplan som et forutsigbart handlingsverktøy. Denne forpliktelsen er gjensidig og begrenser på sin side instituttets muligheter til å få flere stillinger utenfor rammen.

2. Avganger 2012-2015

AHKR vil i perioden 2012 – 2015 ha følgende 11 avganger i vitenskapelige stillinger:

Sverre Bagge, historie: august 2012
Lisbeth Mikaelsson, religionsvitenskap: september 2012
Rex Sean O’Fahey, historie: juni 2013
Ståle Dyrvik, historie: oktober 2013
Sven-Erik Grieg-Smith, historie: november 2013
Nils Gilje, kulturvitenskap: mai 2014 (planlagt)
Wigdis Espeland, kulturvitenskap: oktober 2014

Jan Oldervoll, historie: desember 2014

Anne-Hilde Nagel, historie: mars 2015

Ingvild Øye, arkeologi: august 2015

Torunn Selberg, kulturvitenskap: desember 2015 (planlagt)

3. Rammen og stillingsforslag for de enkelte fagene

Arkeologi

Faget arkeologi har blitt vurdert i fakultetets bemanningsplan som for lavt dimensjonert. Faget har i perioden 2007-2011 fått ledighet i to stillinger (etter Randi Håland og Erik Østby), som begge har blitt erstattet/er utlyst og under vurdering. I tillegg får faget i 2011 tilsetning i bronsealderstillingen som har stått vakant siden 2006.

I perioden 2012-2015 vil en stilling bli ledig, denne er i fakultetets bemanningsplan vedtatt gjenopprettet. I tillegg åpner fakultetet for en ny stilling i arkeologisk metodeutvikling dersom det er økonomisk mulig (venteliste).

Fagmiljøet argumenterer i sitt innspill for at stillingen i middelalderarkeologi som blir vakant i 2015, bør lyses ut igjen på samme området. Det understrekes igjen nødvendigheten av å etablere en ny stilling knyttet til arkeologisk metodeutvikling.

Stillinger i perioden 2012-2015

Innenfor rammen:

- Middelalderarkeologi

Utenfor rammen:

- Arkeologisk metodeutvikling (venteliste)

Historie

Faget historie har blitt vurdert i fakultetets vedtatte bemanningsplan som "noe lavt dimensjonert". Faget har fått ledighet i to stillinger i perioden 2007-2011 (etter Øivind Bjørnson og Kjell Fossen); bare en av dem ble gjenopprettet (historiedidaktikk).

I perioden 2012- 2015 vil seks stillinger i historie bli vakante. En av dem (etter Sverre Bagge) er allerede besatt ved at Geir Atle Ersland på fakultetsstyremøtet 15. mars 2011 ble tilsatt i fast vitenskapelig stilling ved CMS. Når senteret avvikes i sin nåværende form ved utgangen av 2012, vil Ersland være tilsatt i middelalderhistorie ved AHKR.

I fakultetets bemanningsplan ble det vedtatt at de øvrige 5 stillingene bør lyses ut etter avgang "innenfor de områder fagmiljøet og instituttet prioriterer".

Fagmiljøet i historie har kommet med følgende forslag til utlysning av de fem stillingene innenfor rammen:

1. Historiedidaktikk
2. Historie med fokus på Midtøsten og den islamske verden
3. Tidlig moderne norsk/nordisk/europeisk historie
4. Vitenskapshistorie eller tidlig moderne tid med vekt på internasjonal historie (delt innstilling)
5. Eldre globalhistorie (før 1750)

Fagmiljøet i historie er delt i prioriteringen av en stilling: halvparten av de fast ansatte, samt de midlertidig ansatte prioriterer en stilling i vitenskapshistorie, mens den andre halvparten av fast ansatte, samt studentrepresentantene i fagmøtet prioriterer en stilling i tidlig moderne tid med vekt på internasjonale historie. Det finnes gode argumenter for begge stillinger. Prosjektet vitenskapshistorie ble etablert på AHKR (historie) av universitetsledelsen i begynnelsen av 2009 for en fireårsperiode. Prosjektet har kommet godt i gang, er godt forankret i et meget aktivt forskningsmiljø (forskningsgruppen Helse, velferd og vitenskap) og har innhentet ekstern finansiering (prosjektet om meteorologiens historie). De som prioriterer denne stillingen, ønsker at den nye kompetansen i vitenskapshistorie som er relevant for hele UiB, blir videreført og utviklet i fastere rammer etter prosjektets slutt i begynnelsen av 2013. De som ønsker seg en stilling i tidlig moderne tid med vekt på internasjonal historie, argumenterer i hovedsak med undervisningsbehovet i perioden tidlig moderne tid og med en tematisk utvidelse på internasjonal historie, det siste har blitt etterspurt av studentene.

Ettersom fagmiljøet ikke har kommet til enighet i dette spørsmålet, ble saken oversendt til instituttledelsen og instituttrådet for videre behandling. Ut fra en strategisk helhetsvurdering prioriterer instituttlederen en stilling i vitenskapshistorie. Dette fordi stillingen vil kunne konsolidere og videreutvikle et forskningsfelt som har vært et av fagets mest dynamiske og produktive de siste årene, og som gjør historiefaget relevant for andre fag ved UiB (for eksempel med felles finansiering av stipendiater med andre fag/fakultet). I forhold til den strategiske verdien av vitenskapshistorie er for øyeblikket en stilling i tidlig moderne tid med vekt på internasjonal historie mindre relevant for instituttet. En tematisk utvikling av globale perspektiver i forskning og undervisning i denne perioden er uten tvil ønskelig, men den kan også ivaretas av stillingen i eldre globalhistorie som er foreslått utlyst innenfor rammen.

Stillinger i perioden 2012-2015

Innenfor rammen:

- Middelalderhistorie (allerede besatt)
- Historiedidaktikk
- Historie med fokus på Midtøsten og den islamske verden
- Tidlig moderne norsk/nordisk/europeisk historie
- Vitenskapshistorie
- Eldre globalhistorie (før 1750)

Kulturvitenskap

Faget Kulturvitenskap har i fakultetets bemanningsplan blitt vurdert som ”noe høyt dimensjonert med hensyn til stillinger”. Faget kommer til å miste en stilling i perioden 2007-2011 (etter Bente Alver).

I perioden 2012-2015 blir tre stillinger i kulturvitenskap vakante: en avgang pga aldergrensen (Wigdis Espeland), to planlagte (Nils Gilje, Torunn Selberg). I fakultetets bemanningsplan ble det vedtatt at enda en stilling trekkes inn, mens det anbefales at stillinger etter eventuelt flere avganger bør erstattes. Dette betyr at to stillinger kan utlyses i perioden innenfor rammen.

Fagmiljøet argumenterer i sitt innspill for nødvendigheten av at alle tre stillinger bør gjenopprettes. Det henvises til en betraktelig forbedret rekruttering til faget i de senere semestrene. Økningen er størst på bachelornivå, der antallet søkere som har kulturvitenskap

som første prioritet, har økt fra 24 i 2010 til 47 i 2011 – en økning på 95,8 prosent (tilsvarende 1,88 søker pr studieplass). Økningen sees også på masternivå, der det var 6 søkere i 2009, 12 søkere i 2010 og 14 i 2011.

Fagmiljøet argumenterer for at stillingene lyses ut på de følgende fagområdene:

1. Stilling i kulturvitenskap med fokus på religiøst mangfold
2. Stilling i kulturvitenskap med fokus på materiell kultur i en postindustriell verden
3. Stilling i kulturvitenskap med fokus på kulturelt mangfold

AHKR slutter seg til denne argumentasjonen og foreslår at fakultetet vurderer bemanningssituasjon i faget kulturvitenskap på nytt dersom den økte studentrekrutteringen fortsetter.

Stillinger i perioden 2012-2015

Innenfor rammen:

- Kulturvitenskap med fokus på religiøst mangfold
- Kulturvitenskap med fokus på materiell kultur i en postindustriell verden

Utenfor rammen:

- Kulturvitenskap med fokus på kulturelt mangfold (foreløpig ikke på venteliste)

Religionsvitenskap

Faget religionsvitenskap har i fakultetets bemanningsplan blitt vurdert som omtrent riktig dimensjonert. Faget har mistet en stilling i perioden 2007-2011 (etter Karstein Hopland), og i samme periode fått en stilling i religionsvitenskapelig fagdidaktikk.

I perioden 2012-2015 blir det ledig en stilling som er vedtatt gjenopprettet i fakultetets bemanningsplan. I tillegg åpner fakultetet for en ny stilling i religionsvitenskapelig fagdidaktikk, dersom det er økonomisk mulig (venteliste).

Fagmiljøet argumenterer i sitt innspill for at stillingen i religionsvitenskap som blir vakant i 2012, bør utlyses åpent der det primært etterspørres solid og bred kompetanse i faget. Blant de best kvalifiserte søkerne vil religionsvitenskapelig kompetanse i kristendom i nyere tid vektlegges. Det understrekes igjen nødvendigheten av å etablere en ny stilling knyttet til religionsvitenskapelig fagdidaktikk.

Stillinger i perioden 2012-2015

Innenfor rammen:

- Religionsvitenskap

Utenfor rammen:

- Religionsvitenskapelig fagdidaktikk (venteliste)

4. Samlet stillingsplan etter år

a. Innenfor rammen

2012

Middelalderhistorie (allerede besatt)

Religionsvitenskap

2013

Historiedidaktikk

Norsk/nordisk/europeisk historie i tidlig moderne tid

Vitenskapshistorie

2014

Historie med fokus på Midtøsten og den islamske verden

Kulturvitenskap med fokus på religiøs mangfold

Kulturvitenskap med fokus på materiell kultur i en postindustriell verden

2015

Eldre globalhistorie (før 1750)

Middelalderarkeologi

b. Utenfor rammen (i prioritert rekkefølge)

1. Religionsvitenskapelig fagdidaktikk (fakultetets venteliste, plass 3)

2. Arkeologisk metode (fakultetets venteliste, plass 2)

3. Kulturvitenskap med fokus på kulturelt mangfold (under forutsetning av fortsatt god studentrekruttering og studiepoengproduksjon)

6. juni 2011 CHH

Instituttets fagstrategi og bemanningsplan, 2012-2015: Innspill fra fagene

Arkeologi

Fagmiljøet på arkeologi er blitt bedt av instituttleder om å komme med et utkast til AHKR sin fagstrategiplan som skal sendes fra instituttet 9. juni 2011. Vi har ikke hatt noe separat møte om dette på faget våren 2011, men diskuterte det grundig våren 2010 i sammenheng med vår uttalelse til fagdimensjoneringsrapporten (sendt instituttledelsen 22.04.2010). Dette utkastet tar utgangspunkt i den uttalelsen, men det er også føyet til nye momenter.

Som vi poengterte i nevnte uttalelse presenterer rapporten arkeologi på en fullt ut tilfredsstillende måte som er i tråd med slik fagmiljøet oppfatter situasjonen. Rapporten viser svært gode resultater på arkeologi både når det gjelder studiepoengproduksjon og vitenskapelig produksjon til tross for at arkeologi har vært under sterkt press de siste seks år ved at det har vært stor studenttilstrømming, og ved at det har vært to avganger av faglig nøkkelpersonell. En av disse stillingene ble først besatt etter to års ledighet. Den andre stillingen er nå besatt etter nesten fem år på vent. Samtidig har det vært et sterkt ønske om å markere seg i internasjonal forskning og å utvikle faget videre. Dette har vi lyktes med på grunn av faglig drivkraft og motivasjon for å bedre situasjonen og styrke virksomheten. Ikke minst har det store antallet stipendiater og postdoktorer i forhold til den faste staben virket vitaliserende på miljøet. Som rapporten dokumenterer er tallene altså høye i forhold til den aktuelle bemanningssituasjonen på faget, noe som fortsatt bidrar til stort press på den enkelte ansatte. Dette innebærer selvsagt stor fare for slitasje, noe som det også har kommet symptomer på i den senere tid.

Ettersom førsteamanuensisstillingen i bronsealderarkeologi nå er besatt av Nils Anfinset er situasjonen bedret. Faget vil igjen svekkes høsten 2011 ved at professoren i klassisk arkeologi, Erik Østby går av med AFP. Dette vil likevel være et forbigående problem ettersom denne stillingen allerede nå er under behandling. Professor Randi Håland har i vår gått av for aldersgrensen. Hennes stilling er imidlertid erstattet av Chris Henshilwood, som siden 2010 har hatt et professorat i afrikansk arkeologi. Dette professoratet er nå knyttet opp mot det eksternt finansierte forskningsprosjektet ERC advanced grant prosjekt TRACSYMBOLS fram til 2015, og er dermed fritatt for undervisnings- og administrative plikter fram til da. Som vikarer for denne stillingen blir det fra høsten 2011 ansatt to førsteamanuensis II. Det ansettes også enda en førsteamanuensis II i forbindelse med TRACSYMBOLS prosjektet. Randi Barndon, som er tilsatt som førsteamanuensis i forbindelse med masterprogrammet i region og regionalisering tar i den grad hun har kapasitet til det noe undervisning på bachelor- så vel som masternivå for arkeologi. Ut fra ovenstående har vi i løpet av det nærmeste året en bemanningssituasjon som tilsvarer den vi hadde før avgangene for aldersgrensen startet i 2005, og dette er tilfredsstillende.

Samtidig ønsker vi å minne om arbeidsgruppens anbefalinger om å styrke arkeologifaget i årene som kommer. Vi mener det er behov for en slik styrking fordi vi over lang tid har vist høy produksjon. En annen viktig grunn er den store pågangen av studenter på lavere så vel som høyere grad. Våren 2011 har rekordmange studenter meldt seg opp (58 studenter på et av kursene) og søknaden til opptak på master er også svært høy. Det er ingen grunn til å tro at den sterke søkningen mot arkeologi vil avta i framtiden. Fakultetet har i vår bedt om at vi

høsten 2011 tar opp alle studenter som er kvalifisert på masterprogrammet. Dersom dette er en opptakspolitikk som vil følges i tiden som kommer må en også være villig til å gi arkeologifaget de ressursene som trengs for til å gjennomføre den omfattende undervisningen og veiledningen som det er behov for på dette nivået. Dette er helt nødvendig dersom staben også skal ha mulighet for å realisere sine forskningsforpliktelser.

I tråd med arbeidsgruppens anbefaling har fagmiljøet drøftet alternativer for ytterligere styrking av arkeologifaget ved AHKR. Konklusjonen på denne diskusjonen er at det er uttalt behov for en ny stilling knyttet til arkeologisk metodeutvikling. Arkeologifaget er i dag i sterk utvikling internasjonalt, særlig i forhold til utnyttelse av ulike former for naturvitenskapelige metoder og digitale analyseverktøy. Disse metodene utgjør uunnværlige ledd i den arkeologiske kunnskapsproduksjonen ved at de gir muligheter for ny innsikt i forhold som relasjonen mellom mennesker og naturmiljøet (vegetasjon, fauna, klima) eller i opphavsområder for mennesker og gjenstander (for eksempel DNA analyser eller isotopanalyser) og å studere dette i et langtidsperspektiv. Det arkeologiske ECR prosjektet, som nå pågår ved instituttet, vil integrere slike metoder i stort omfang. Forskningsgruppen knyttet til dette prosjektet har opprettet laboratoriefasiliteter lokalt ved AHKR og de har også tilgang til laboratorier på andre institutter og sentre ved UiB og andre steder utenom Bergen. Det er relativt lite undervisning knyttet til dette prosjektet, men førsteamanuensis II stillingene (vikarer for professoren i afrikansk arkeologi) bidrar med noe relevant undervisning på metode. Ved å opprette en ny stilling knyttet til instituttet, kan vi imidlertid få et helhetlig grep på dette og dra bedre nytte av kompetansen og laboratoriene som ECR prosjektet disponerer og på den måten betydelig øke bredden og kvaliteten på metodeundervisningen. Dette vil bidra til å styrke forskningen innen alle perioder og felt på instituttet.

Arkeologi er et emne som i høy grad benytter metoder som er uvanlige innenfor humaniora. Studiet av den romlige spredningen og fordelingen av arkeologiske lokaliteter og funn krever omfattende kunnskaper i kultur- og naturgeografiske metoder. Denne typen kunnskap er ikke bare viktig i forskningen, men også for studentene når de kommer ut i arbeidslivet. Arkeologi som vitenskap kjennetegnes også i høy grad som et studium av massemateriale. En grunnleggende forståelse av hvordan man best håndterer et slikt materiale for å innhente mest mulig informasjon er av vesentlig betydning i en arbeidssituasjon innenfor forskning så vel som kulturminnessektoren. Viktig her er derfor opplæring i bruk av ulike former for digital teknologi, slik som ulike databaseprogrammer og kartprogrammer som GIS.

Den arkeologiske feltutdannelsen vil også være en naturlig del av ansvarsområdet for en slik stilling i arkeologisk metode. På dette området er det sterkt behov for mer ressurser ettersom det i flere år har vært drevet på et minimum ved hjelp av stipendiater eller innleid arbeidskraft. Arkeologiutdannelsen er både en profesjonsutdanning og en akademisk utdanning. Dette betyr at mange av de ferdig utdannede arkeologer i dag går direkte ut i stillinger i forbindelse med arkeologiske undersøkelser både her i landet og ute. Det er derfor en helt sentral oppgave for arkeologifaget å ha en oppdatert undervisning i feltmetode (blant annet med oppdatert undervisning i digitale innmålings- og analysemetoder) og i emner knyttet opp mot kunnskapsbasert forvaltning av det lovpålagte kulturminnevernet. Vi ønsker også nå å utvide dette kurset og å åpne tilbudet for utenlandsstudenter i forbindelse med Erasmus avtaler. Et feltkurs på internasjonalt nivå knyttet til en stilling i arkeologisk metode vil være nødvendig for å følge opp behovet i samfunnet, og det vil dermed også være mer attraktivt for dyktige norske masterstudenter å søke seg til Bergen.

Temaet arkeologisk metode aktualiserer for øvrig en sak som nasjonalt fagråd for arkeologi har arbeidet med over lengre tid. Fagrådet har søkt Kunnskapsdepartementet – foreløpig uten å få gjennomslag – om at kostnadskriteriene for arkeologi bør bli justert opp. Begrunnelsen er at i forhold til de fleste andre humanistiske og samfunnsvitenskapelige fagene – som stort sett har teoretisk undervisning – har arkeologi behov for langt mer intensiv undervisning i ulike metoder som feltmetoder og i laboratoriemetoder for analyse av materiell kultur. Dette er nødvendig for å møte behovet hos framtidige arbeidsgivere. Vi har her langt på vei de samme behovene som mange realfag eller for eksempel utøvende musikk, som også er et humanistisk fag. Her gis det mer ressurser per student med bakgrunn i spesielle undervisningsforhold. På denne bakgrunnen mener vi at Universitetet i Bergen også burde vurdere å justere opp kostnadskriteriene for arkeologifaget.

Ettersom vi er bedt om å utarbeide et utkast til strategiplan fram til 2015 vil vi også ta med professoratet i middelalderarkeologi som i dag holdes av Ingvild Øye. Øye vil gå av for aldersgrensen i 2015. Vi vil sterkt understreke nødvendigheten av å videreføre denne stillingen, når dette blir aktuelt. Professoratet var den første undervisningsstillingen i middelalderarkeologi i Norge da den ble etablert i 1994. Den er nå en del av fagets kjernevirksomhet. Siden stillingen ble opprettet har Øye uteksaminert over 50 hovedfag/masterstudenter og fem har tatt doktorgraden ved hennes veiledning innenfor dette feltet. Ytterligere fire PhD kandidater er nå under veiledning. Universitetet i Bergen har etablert seg som det viktigste lærestedet i Norge for forskning og undervisning innenfor middelalderarkeologi og trekker altså til seg mange studenter på alle nivå. Sentralt for dette miljøet er det rike datamaterialet fra utgravningene på Bryggen i Bergen på 1950- 60- og 70 tallet. Dette har ført til omfattende forskning på byutviklingen, men viktige tema har også vært jordbruksutviklingen på landsbygda i denne perioden, overgang mellom hedendom og kristendom, og de internasjonale kontaktnettverkene. Forskningsmiljøet har sterke bånd mot tilsvarende miljøer i hele Nord-Europa. Nordeuropeisk middelalder har vært et satsingsområde ved Universitetet i Bergen gjennom flere år og her har arkeologi en sentral plass. Vi mener det er viktig å bygge videre på dette og å videreutvikle dette tverrfaglige forskningsfeltet i framtiden. På bakgrunn av dette går vi inn for at stillingen i middelalderarkeologi opprettholdes ved AHKR. Ettersom Øye i de kommende årene har krav på nærmere to år med forskningstermin forutsettes det også at det tilføres tilstrekkelige vikarmidler til å dekke hennes undervisning.

Andre forhold som bør nevnes her er behovet for tilføring av midler til disiplinbasert utvikling av forskningsnettverk og til faglig utvikling. Arkeologi ikke har en egen forskningsgruppe. Ettersom det er et lite miljø føler mange på faget behov for å styrke og å etablere internasjonale nettverk gjennom å arrangere workshops eller konferanser. Faget fikk tilført midler til dette formålet i 2010 og 2011. Det har vist seg å være svært vellykket og vi ønsker å videreføre denne ordningen.

Historie

I Mandat og oppsummering

Historie er det største faget ved Det humanistiske fakultet, og det nest største universitetsmiljøet for historie i Norge. Et konstituerende kjennetegn ved historiefaget ved Universitetet i Bergen har vært ambisjonen om å kombinere tematisk og periodemessig bredde med spisskompetanse innen enkelte spesialområder. Samtidig har faglig frihet vært et selvsagt og ufravikelig premiss for utfoldelsen av virket som historiker. Tradisjonene og

prinsippene knyttet til bredde, dybde og frihet har bidratt til utviklingen av en faglig identitet uttrykt gjennom både forskning og undervisning.

Det var med dette utgangspunktet en arbeidsgruppe bestående av Camilla Brautaset, Christhard Hoffmann og Leidulf Melve 1. april 2011 la frem et forslag til fagstrategi og bemanningsplan for historie ved AHKR. En alternativ plan utformet av Astri Andresen, Tore Grønlie og Jan Heiret ble lagt frem 6. april. De to planene ble behandlet på møte for fast vitenskapelig ansatte 12. april. Møtet viste at det var enighet i kollegiet om flere punkter, men samtidig at det også var uenigheter om utforming og prioriteringer på noen områder. På bakgrunn av dette fikk Camilla Brautaset, Jan Heiret og Arne Solli (BHS) i oppgave å forsøke å utforme et forent forslag til fagstrategi og bemanningsplan. I nytt møte for fast vitenskapelig ansatte 24. mai ble dette forslaget diskutert. Møtet viste konsensus om de fleste av vurderingene som ble gjort med tanke på prioritering av stillinger. Under møtet ble det imidlertid fremsatt et alternativt forslag til én av de seks stillingene. Dette forslaget vil bli lagt frem som et separat skriv til fagmøtet 31. mai.

II Generell del:

Avganger, føringer og strategiske veivalg

Den overordnede målsettingen for fagstrategien er å konsolidere, utvikle og fornye historiefaget ved AHKR ved å utarbeide en bemanningsplan med konkrete forslag til utlysning av nye stillinger. Utgangspunktet er en kartlegging av personalavgang og berørte fagområder i perioden 2011-2015 som viser at følgende seks fast ansatte går av med pensjon grunnet aldersgrensen (i kronologisk rekkefølge):

- Sverre Bagge (august 2012)
- Sean O’Fahey (juni 2013)
- Ståle Dyrvik (oktober 2013)
- Sven Erik Grieg Smith (november 2013)
- Jan Oldervoll (desember 2014)
- Anne Hilde Nagel (mars 2015)

Det er viktig å se disse avgangene i sammenheng også med avgangene som vil komme i den følgende perioden (2016-2020), der seks faste ansatte (Grønlie, Bjørkelo, Haug, Kolle, Meyer, Schröter) vil gå av med pensjon. I den første runden vil to avganger berøre moderne historie, mens de øvrige fire avgangene faller inn under eldre historie – der tre av disse skjer innenfor tidlig moderne tid. I neste periode vil fire av seks avganger skje innen moderne historie, i tillegg til at moderne historie nylig har mistet en stilling gjennom Øyvind Bjørnsons bortfall i 2007.

Det er flere forhold som påvirker kollegiets handlingsrom og muligheter til å disponere de stillingene som blir ledige:

For det første er det viktig å understreke at det er historiemiljøets gode resultater innenfor primærvirksomheten (forskning, veiledning og undervisning) som gjør at alle avgangene vil bli erstattet. Fakultetets nye, langsiktige, resultatorienterte og forutsigbare bemanningsplan har ført til at historie får sikret faglig rekruttering i en periode der flere andre fagmiljø ved fakultetet får redusert antallet faste stillinger. Vi understreker her at fakultetets fagdimensjoneringsrapport fra høsten 2010 viser at historie – selv med disse seks stillingene – fremdeles vil være det faget ved HF med størst underdekning av stillinger. De seks stillingene som her omtales vil derfor være et minimum for å kunne opprettholde virksomheten på dagens nivå. Fagmiljø må derfor arbeide for å få dekket inn stillingsunderskuddet så snart fakultetets økonomi tillater det.

For det andre ligger det føringer på to av de seks avgangene for 2011-2015, nemlig stillingene etter Sverre Bagge og Sven-Erik Grieg-Smith. Dette vil vi komme tilbake til ved gjennomgangen av forslagene til faglige prioriteringer for de seks stillingene.

For det tredje vedtok fagmøtet for fast vitenskapelig ansatte 11. februar 2011 å gi sin tilslutning til Eivind Heldaas Seland's søknad til Rekrutteringsprogrammet i Bergen forskningsstiftelse(BFS). 10. mai ble instituttet informert om at Seland er en av fem BFS-finalister. Endelig avgjørelse av hvem som får tilslag på sine søknader vil fattes i september 2011. Dersom Seland's søknad får støtte vil han, etter kompetansevurdering, ha rett på fast stilling ved instituttet når prosjektperioden løper ut.

Arbeidsgruppen fremla tre hovedprinsipp for fagstrategi; i) Bredde og mangfold, ii) Prioriteringer og iii)Satsing på internasjonal historie. Da disse prinsippene vil stå sentralt i den videre diskusjonen, vil vi i det følgende gjøre kort rede for disse:

i) Bredde og mangfold:

For å kunne dekke de viktigste hovedfeltene innenfor historie i forskning og undervisning forutsetter det at disse feltene reflekteres gjennom faste vitenskapelige stillinger.

Hovedfeltene defineres gjennom særlig tre parameter; periode, geografi/rom og metode. Med bakgrunn i historiefagets historie og identitet ved UiB, vil det være naturlig at den periodemessige bredden vil ha førsteprioritet. Deretter bør det tas hensyn til at de viktigste geografiske områdene; norsk/nordisk, europeisk og ikke-europeisk er dekket. I tillegg bør historiefagets viktigste underdisipliner – politisk historie, sosialhistorie, økonomisk historie, kulturhistorie, historisk teori og metode og historiedidaktikk – være representert. Bemanningen innenfor faget ved instituttet skal på denne måten gjenspeile historiefagets (periodisk og geografisk) bredde, mangfold og metodepluralisme.

ii) Prioriteringer:

Som et mellomstort fagmiljø kan historiefaget ved AHKR likevel ikke behandle hele historien like intensivt, men er nødt til å prioritere noen områder. Fagmiljøet har et spesielt ansvar for at alle perioder i norsk historie er dekket i forskning og undervisning. En slik dekning vil være vanskelig å få til med hensyn til europeisk og særlig ikke-europeisk historie. Når det gjelder ikke-europeisk historie, ville det bare være mulig å fokusere på noen få prioriterte områder. Faget har også utviklet et antall tematiske forskningsområder (stort sett representert i forskningsgruppene), som skal videreføres og videreutvikles. Samtidig er det viktig å ivareta en balanse mellom etablerte langsiktige forskningsområder og nye forskningsfelt som er tuftet på forskeres egne innsatsområder og kontaktnett.

iii) Satsning på internasjonal historie:

I det siste tiåret har studentene etterlyst et mer omfattende tilbud i internasjonal og særlig i ikke-europeisk historie. Eterspørsel av et bedre tilbud i internasjonal historie kommer også fra andre fakulteter, særlig fra SV-fakultetet. Fagmiljøet har utviklet nye undervisningstilbud i Indias historie (fordypningsemne) og USAs historie (HIS 111). Begge tilbudene har vært populære og har bidratt til at historiefaget ikke har blitt rammet av samme nedgang i studenttall og dermed av kutt i bemanningen som enkelte andre fag opplever. Samtidig er det også viktig at vi som fagmiljø posisjonerer oss i forhold til viktige internasjonale fagdebatter ved å sikre oss forskningsmessig spisskompetanse innen fremtredende spesialdisipliner som er i en formingsfase. Dette strategiforslaget vil derfor representere en forsiktig dreining mot internasjonal historie, samtidig som norsk historie fortsatt vil stå sterkt.

III Spesiell del.

Forslag til stillingsplan 2011-2015

Med utgangspunkt i avganger, føringer, strategiske vurderinger og de diskusjonene som tidligere er ført, fremsetter vi følgende forslag til stillingsplan 2011-2015:

1. Stilling i middelalderhistorie

På fakultetsstyremøtet 15. mars 2011 ble førsteamanuensis Geir Atle Ersland tilsatt i fast vitenskapelig stilling ved CMS. Når senteret avvikles i sin nåværende form ved utgangen av 2012 vil Ersland være tilsatt i middelalderhistorie ved AHKR. Stillingen etter Sverre Bagge blir derfor ikke lyst ut. For fagmiljøet vil Ersland være en verdifull ressurs, også gjennom sin periodeovergrepene forsknings- og undervisningskompetanse. Vi mener derfor at Erslands erfaring fra skjæringspunktet mellom middelalder og tidlig moderne tid må tas hensyn til i den samlede fagstrategien.

Konklusjon: Stillingen i middelalderhistorie er allerede besatt av en meget dyktig historiker, som med sin kompetanse representerer både videreføring og fornying.

2. Stilling i historiedidaktikk

Møtet 12. april tilsluttet seg innstillingen fra arbeidsgruppen og det var enighet om at stillingen igjen utlyses i historiedidaktikk. Det er viktig å påpeke at Grieg-Smiths avgang kan føre til at instituttets forskningskompetanse på 2. verdenskrig/norsk okkupasjonshistorie blir redusert. Den lange prosessen med å få bemannet stillingen som ble ledig etter Kjell Fossen må også få konsekvenser for hvordan neste stilling i historiedidaktikk utlyses. Vi vil derfor foreslå at det før neste utlysning diskuteres om stillingsbeskrivelsen kan utformes slik at søkergrunnlaget utvides. Ett mulig alternativ kan være at forskningskompetansen som tillegges stillingen ikke avgrenses til didaktikk, men åpnes for ulike fagområder. Dette er det tradisjon for da Kjell Fossen hadde særlig kompetanse innen lokalhistorie, mens Sven-Erik Grieg-Smith som nevnt har forskningskompetanse innen 2. verdenskrig og okkupasjonshistorie. Et annet alternativ kan være å tone ned krav om kunnskap om norsk skole og lyse ut stillingen internasjonalt, særlig med tanke på rekruttering fra andre Skandinaviske land og Tyskland.

Konklusjon: Stillingen utlyses i historiedidaktikk og det åpnes for at forskningskompetansen også kan inkludere andre spesialiseringer innen historiefaget.

3. Stilling i ”ikke-europeisk historie”

Ett av prinsippene arbeidsgruppen fremsatte var økt satsing på internasjonal historie, og i denne omgang i praksis uttrykt gjennom ikke-europeisk historie og global historie. På møtet den 12. april ble det ikke oppnådd enighet om satsingen innen ikke-europeisk historie. Arbeidsgruppens innstilling foreslo at stillingen i ikke-europeisk historie skulle lyses ut i kinesisk historie. Det alternative forslaget mente at stillingen burde lyses ut innenfor Midtøstens og det islamske Afrikas historie, og at stillingen i kinesisk historie vurderes til neste femårsplan.

Situasjonen åpner for muligheten for å kunne foreta nye strategiske valg og prioriteringer.

Basert på de fremsatte forslagene og diskusjoner rundt disse, eksisterer det fire alternativer:

- i. Stillingen lyses ut innenfor Midtøstens og det islamske verdens historie
- ii. Stillingen lyses ut innen for det islamske Asias historie, eventuelt med vekt på det indiske sub-kontinent
- iii. Stillingen lyses ut i kinesisk historie, eventuelt øst-asiatisk historie

iv. Stillingen lyses ut i moderne global historie

For å legge et best mulig grunnlag for en langsiktig strategisk utvikling av ikke-europeisk historie ved instituttet, bør prioriteringene som gjøres nå sees i sammenheng med stillingen etter Anders Bjørkelo. Møtene 12. april og 24. mai gikk inn for at av de fire alternativene prioriteres Midtøsten og den islamske verden nå. Når Midtøsten og den islamske verden nå gis førsteprioritet er det særlig gjort ut fra to hensyn. Det ene er at utenforliggende årsaker over tid har ført til særlig stor arbeidsbelastning for enkelt ansatte. Det andre hovedargumentet ligger i fagmiljøets fremragende resultater over tid. Historikerne her har etablert et kurstilbud med høy studenttilstrømming med svært positive tilbakemeldinger fra studentene. Samtidig har de bidratt til å gjøre instituttet synlig på den internasjonale forskningsarenaen gjennom forskningssamarbeid og publisering. I tillegg har forskerne her hatt en viktig samfunnsmessig funksjon gjennom å formidle kunnskap om Midtøsten og den islamske verden i en rekke fora og medier.

Konklusjon: Stillingen utlyses innenfor “Midtøstens og den islamske verdens historie”

4. Stilling i tidlig moderne norsk/nordisk/europeisk historie

Forsknings- og undervisningskompetanse i tidlig moderne tid er en selvsagt forutsetning for et universitetsmiljø med ambisjoner om periodemessig bredde. Både arbeidsgruppen og det alternative forslaget gikk inn for å utlyse en stilling med en relativt åpen romlig definisjon innenfor norsk/nordisk/europeisk tidlig moderne historie. Fagmøtene 12. april og 24. mai viste imidlertid at det er to ulike posisjoner i kollegiet i forhold til hvor mange stillinger som skal øremerkes tidlig moderne tid. Et mindretall på møtet 24. mai mente at minst to stillinger bør reserveres tidlig moderne tid, og videre at disse bør utformes slik at en sikrer forsknings- og undervisningskompetanse på norsk politisk historie samt global historie. (Mindretallets argumentasjon blir redegjort for i et eget forslag.)

Flertallet mener at hensynene til både undervisning og forskning i tidlig moderne tid vil bli ivaretatt gjennom totaliteten i fagstrategien og eksisterende kompetanse i fagkollegiet. For det første går forslaget til fagstrategi inn for en stilling i eldre globalhistorie (6), som vil få ansvar for å dekke perioden frem til ca. 1750, samtidig som en stilling i tidlig moderne norsk/nordisk/europeisk historie ivaretar ønsket om periodemessig bredde. For det andre er et viktig grunnlag for kontinuitet i tidlig moderne tid på lokalt, regionalt og nasjonalt plan allerede på plass gjennom fagprofilene til Arne Solli og Geir Atle Ersland. For det tredje mener flertallet at den vanskelige rekrutteringssituasjonen tidlig moderne tid har hatt over lengre tid taler for en utlysning med stor grad av åpenhet for å sikre et bredt oppland for rekruttering. Samtidig åpner også flertallet for at denne stillingen blir vurdert i forhold til hvilken undervisnings- og forskningsmessig kompetanse fagmiljøet blir tilført gjennom de øvrige rekrutteringsprosessene. Dette åpner igjen for en ytterligere spissing av stillingen i forhold til politisk og økonomisk historie og Norge/Norden dersom en helhetsvurdering tilsier at dette er nødvendig.

Konklusjon: Stillingen utlyses innenfor norsk/nordisk/europeisk tidlig moderne historie.

5. Stilling i vitenskapshistorie eller stilling i tidlig moderne tid med vekt på internasjonal historie.

5a Stilling i vitenskapshistorie

Arbeidsgruppen foreslo en stilling i historiografi, teori og metode, mens det alternative forslaget argumenterte for en satsing i vitenskapshistorie. Fagmøtene har gått inn for en stilling i vitenskapshistorie med ansvar også for undervisning i historiefagets teori og metode.

Forslaget underbygges av to særlige hensyn. For det første har det vitenskapshistoriske miljøet skapt betydelige ringvirkninger gjennom forskningsmidler, rekrutteringsstillinger og publisering. For det andre er det et behov for ytterligere å styrke vårt undervisningstilbud innen teori og metode på alle nivå, ikke minst på doktorgradsnivå nå når ansvaret for forskeropplæringen flyttes over til instituttene. En slik stilling i vitenskapshistorie har dermed både elementer av videreføring og nyskaping i seg. For å sikre at stillingen kan bidra til å styrke eksisterende fagmiljø ved instituttet vil det være ønskelig at den vitenskapshistoriske forskningskompetansen spesifiseres til fagfeltene helse og marin historie.

Vi mener videre at det er viktig med en snarlig avklaring av prosjekt vitenskapshistories fremtid. Vi oppfordrer derfor til et eget møte mellom instituttledelsen og universitetsledelsen, der videreføringen av satsingen på vitenskapshistorie blir diskutert.

5b. Stilling i tidlig moderne tid med vekt på internasjonal historie

Stilling i tidlig moderne tid med krav om forskningskompetanse i internasjonal historie. Til stillinga ligg ansvar for undervisning og rettleiing i norsk og internasjonal historie på alle nivå. Stillinga bør lysast ut internasjonalt. Saman vil to stillingar i tidleg moderne tid (nr. 4 og 5 i fagstrategien) inngå i dekning av basisbehovet for faget.

Resultat av fagmøtets avstemming for alternativ 5a eller 5b.

Alternativ 5a: Stillingen utlyses i vitenskapshistorie og tillegges et ansvar for undervisning i teori og metode.

Gruppe A: 10 for (7 + 3 forhåndsstemmer)

Gruppe B: 7 for

Gruppe D: Ingen

Alternativ 5b: Stilling i tidlig moderne tid med vekt på internasjonal historie.

Gruppe A: 10 for (9 + 1 forhåndsstemme)

Gruppe B: Ingen

Gruppe D: 2 for

6. Stilling i eldre global historie eller vitenskapshistorie

- a. Hvis BFS-søknaden får tilslutning i finalerunden forplikter instituttet seg som nevnt til å tilsette prosjektlederen i fast stilling i eldre globalhistorie. I og med at BFS-prosjektet først skal avsluttes ved utgangen av 2015 og fast tilsetting forutsetter kompetansevurdering, vil en slik tilsetting i eldre globalhistorie tidligst kunne gjennomføres i 2016. Skal stillingen falle inn under bemanningsplanen for denne perioden forutsetter det at fakultetet aksepterer at stillingen etter Nagel i en overgangsperiode besettes midlertidig.
- b. Dersom BSF-søknaden ikke blir støttet foreslår vi at det utlyses en stilling i eldre globalhistorie i inneværende periode. Eldre globalhistorie blir da forstått å skulle strekke seg frem til ca. 1750.
- c. Dersom BSF-søknaden ikke blir støttet og stillingen 5 utlyses i TMT med vekt på internasjonal historie (5b), utlyses stilling en stilling i vitenskapshistorie (Stilling 5a).

En stilling i eldre globalhistorie vil ikke bare være en direkte oppfølging av tydelige ønsker fra studentene over lengre tid, den vil også signalisere både nyvinning og videreføring av eksisterende forskningsmiljø ved instituttet. Dette er en mulighet for å sikre oss forskningsmessig spisskompetanse innen en spesialdisiplin som er i en formingsfase, slik det også legges opp til i de strategiske grunnprinsippene. En stilling i eldre globalhistorie vil med andre ord bidra til å opprettholde breddeperspektivet i fagprofilen, gi forskningsbasert undervisning i eldre globalhistorie og samtidig bidra til å posisjonere Bergen som et nasjonalt

tyngdepunkt for globalhistorisk forskning og undervisning i årene som kommer. Det er til nå bare universitetet i Oslo som har definert globalhistorie som et forskningsområde – gjennom en stilling.

Avstemming for alternativ 6b eller 6c.

Alternativ 6b Stilling i eldre globalhistorie

Gruppe A: 8(9) for

Gruppe B: Ingen for

Gruppe D: 2 for

Alternativ 6c Stilling i vitenskapshistorie

Gruppe A: 7 for

Gruppe B: 7 for

Gruppe D: 2 Ingen

En stemme mangler i gruppe A.

IV Konklusjon

Som det ble fremhevet innledningsvis må vi se de ulike tilsettingsprosessene i inneværende periode i sammenheng, og de prioriteringene som skjer i denne omgang må sees i forhold til de avgangene som vil skje i neste runde. Det bør også presiseres at denne fagstrategien bygger på forutsetningen at alle faste ansatte sitter i stillingen til fylte 70 år. Dette vil ikke nødvendigvis gjelde alle. Gitt at det kommer flere avganger innenfor den perioden denne strategiplanen dekker, så forutsetter det nye diskusjoner om prioriteringer og utlysinger blant kollegiet- og ikke minst en felles innsats for å unngå at eventuelle uforutsette vakanser blir inndratt.

Instituttet har gått inn for at stillinger bør lyses ut som førsteamanuensisstillinger dersom ikke særskilte forhold tilsier behov for professorkompetanse. Vårt forslag er derfor at de foreslåtte stillingene lyses ut som førsteamanuensisstillinger.

Fagmøte for historie

Bergen 31.05.2011.

Kulturvitenskap

Fagmiljøet ved kulturvitenskap har gjennom flere møter i løpet av vårsemesteret 2011 diskutert seg frem til en felles fag- og stillingsstrategi som følger her:

Presentasjon av faget

Kulturvitenskap er et bredt anlagt fag, og grensene for faget kan i noen sammenhenger være vanskelige å definere. En kategori som holder faget sammen er folkelig kultur. *Folkelig kultur* defineres ikke som innhold, men som et relasjonelt felt i stadig forandring. Folkelig kultur berører eller delvis overlapper med kategorier som populærkultur, hverdagskultur og livsverden. Eldre studier av folkediktning og folketro, skikk og ritualer, og arbeidsliv og arbeidsprosesser er relevante for å forstå vår samtids folkekultur, trass i at de ideologiske og teoretiske sammenhengene som tidligere legitimerte fagene for en stor del er forlatt. Utvikling av kritisk refleksjon i forhold til det faghistoriske perspektivet er en vesentlig del av faget kulturvitenskap.

Folkelige forestillingsverdener og hverdagens forståelsesformer står sentralt i de fleste kulturvitenskapelige studier, der ikke-institusjonalisert kulturskaping danner et sammenhengende felt. Vekten på det folkelige, hverdagslige og ikke-institusjonelle gir et perspektiv som binder sammen de ulike forskningstema som står sentralt i kulturvitenskap i

dag, som blant annet forestillinger om kropp, kjønn og helse, etnisitet og migrasjon, trossystemer i fortid og nåtid, materialitet, og forestillinger om og bruk av fortid. Disse temaene studeres og analyseres ut fra samme overordnede tenkemåter, samtidig som en forholder seg til ulike teorikomplekser. Perspektivet innebærer at en først og fremst studerer kultur slik den kommer til uttrykk i levende kommunikasjon, og ikke bare gjennom materialiserte uttrykk. Mye av den potensielle empirien har en flyktig karakter, med en hovedvekt på muntlige uttrykk. Dette krever særlige kunnskaper og ferdigheter når det gjelder innsamling av materiale, gjenkjenning av relevant empiri, og oppøving av et blikk for ”det som skjer”.

Forsknings- og undervisningsaktivitetene holdes sammen av et felles perspektiv som tematiserer holdninger, forestillinger og praksiser som ikke vanligvis kommer til uttrykk i offentlighetens institusjoner, men som har opphav i og utspilles i dagliglivet. Studier av slike kulturelle uttrykk bidrar på vesentlige måter til å forstå den aktuelle samfunnsutviklingen. For at faget skal opprettholde sin profil og for at vi skal kunne gi et tilbud som oppleves relevant for studentene, ser vi det som vesentlig at vi i de nærmeste årene får tilsette kulturvitere som kan ivareta og videreutvikle denne kunnskapen.

Studiet av folkelig kultur finnes ved UiO som kultur*historie*. Kulturvitenskap i Bergen har i hovedsak lagt vekt på en samtidsprofil, noe som igjen gjør det metodiske i form av felt- og intervjueteknikk, særskilt viktig. Gjennom stadig utvikling av disse begrep er det metodiske en karakteristisk del av kulturvitenskapen i Bergen.

Ved avgangen høsten 2011 mister vi en helt nødvendig spisskompetanse innenfor dette feltet. Vi ser det som særdeles beklagelig at vi i den nåværende situasjon ikke får anledning til å fylle denne stillingen før 2014.

Stillingssituasjonen 2011 – 2016

Allerede i august 2011 går en av de ansatte ved kulturvitenskap av for aldersgrensen, og vi har fått signaler om at det er utelukket at denne stillingen vil bli utlyst. I løpet av årene frem til 2016 vil staben bli redusert med ytterligere 3 stillinger. At vi ikke får utlyse den stillingen vi mister høsten 2011 må ses i sammenheng med at kulturvitenskap frem til våren 2009 hadde en noe svak studiepoengproduksjon. Situasjonen er nå endret, de senere semestrene har studenttallet økt betraktelig. Økningen ser vi først og fremst på bachelornivå, der antallet søkere som har kulturvitenskap som første prioritet er økt fra 24 i 2010 til 47 i 2011 en økning på 95,8 prosent (tilsvarende 1,88 søker pr studieplass hvilket er høyt i HF-sammenheng): Økningen ser vi også på masternivå, der vi hadde 6 søkere i 2009, 12 søkere i 2010 og 14 i 2011. Vi har til sammen 11 doktorgradstudenter. Disse positive endringene i studiepoengproduksjonen bør få som konsekvens at kulturvitenskap fram til 2016 får beholde de neste stillingene hvor tilsatte går av med pensjon.

I løpet av årene frem til 2016 vil 4 av de vitenskapelig tilsatte ved kulturvitenskap gå av med pensjon, og staben vil med det halveres.

De som går av med pensjon de neste fem årene er:

Bente Gullveig Alver august 2011

Wigdis Espeland oktober 2014

Nils Gilje mai 2014

Torunn Selberg desember 2015

Gjennom disse avgangene mister kulturvitenskap viktige ressurspersoner, og det vil oppstå faglige tomrom som det er helt nødvendig å fylle med nye tilsetninger. Viktige fagområder vil bli borte, blant annet forsvinner betydelig kunnskap innen feltmetodikk og forskningsetiske spørsmål, i tillegg til en overordnet vitenskapsteoretisk orientering. Betydelige

kunnskapsområder som folkelig religiøsitet i fortid og nåtid, folkemedisin og alternativ medisin, sammen med en grunnleggende folkloristisk kunnskap bli borte. Deler av feltet materiell kultur forsvinner også, særlig det som angår håndverk og estetiske uttrykk. Vi vil minst trenge tre stillinger for å fylle de tomrom som blir resultat av disse avgangene.

Prioritering av stillinger/fagområder

Det følgende er fagområder som vi ønsker å videreutvikle og som vil være med i strategien for nyttilsetninger. Vi vil sammen med disse felt også vektlegge kompetanse i feltmetodikk/etikk.

Prioritet 1. Stilling som dekker religiøst mangfold

Studiet av folketro og folkelig religiøsitet har vært, og er en vesentlig del av folkloristikk og senere kulturvitenskap. Til tross for hva en kunne forvente er dette nå et felt som stadig tar større og ikke minst tydeligere plass i samfunnet og samfunnsdebatten. Det er mye som tyder på at det religiøse feltet er i sterk forandring både nasjonalt og globalt. Det er i stadig bevegelse og uttrykker et mangfold som det kan være vanskelig å gripe. De veletablerte samfunnsvitenskapelige sekulariseringsteoriene har vanskelig for å forklare det som i dag ofte kalles ”religionenes tilbakekomst”. Den tradisjonelle religionshistoriske forskningen på de ”store verdensreligionene” er heller ikke egnet til å gripe disse nye religiøse uttrykkene som ikke uten videre lar seg bestemme konfesjonelt. For de religiøse aktørene dreier det seg imidlertid om praksiser, ritualer og ideer som har stor eksistensiell og sosial betydning. Kulturvitenskap har særlig gode forutsetninger for å analysere disse nye fenomenene. De ikke-institusjonelle og hverdagslige sidene ved religiøsitet og spiritualitet kommer i fokus på bekostning av den institusjonaliserte religionen. Områder som turisme, kulturarvsprosesser, mange sider ved populærkulturen farges i dag av det spirituelle og åndelige. Dette omtales i dag som alternativt, noe som indikerer mangfold og variasjon.

Dette feltet er preget av den flyktighet som er karakteristisk for folkelig kultur, og krever metodiske grep utviklet innenfor kulturvitenskap.

Med spisskompetanse i studier av folketro og folkemedisin har kulturvitenskap tilnæringsmåter til dette feltet som er vesentlig å ivareta og utvikle. Her er videre muligheter for å utvikle et allerede fruktbart samarbeid med deler av religionsvitenskap. Det er viktig å understreke at folkemedisin og alternativ medisin er sentrale tema innenfor kulturvitenskap. Feltet trekker en rekke studenter på det tverrfakultære emnet som inngår i Program for helsefremjande arbeid, samt studenter som skriver bacheloroppgave over temaet. Det er også knyttet phd.stipendiater til feltet. De to folkloristene som forlater instituttet i løpet av de neste fem årene har hatt dette som sitt spesialområde. Vi ser det som av vesentlig betydning at denne kompetansen ivaretas og utvikles.

Prioritet 2. Stilling som dekker materiell kultur i en postindustriell verden

Tradisjonelt har den etnologiske komponenten i kulturvitenskap hatt materiell kultur som forskningsfelt. Den materielle kulturens materialitet og uttrykksformer er imidlertid i ferd med å endre seg radikalt i en postindustriell verden. Fremveksten av en ny kultur- og kunnskapsøkonomi stiller kulturvitenskapen overfor nye utfordringer. I det nye kunnskapsfunnet endres synet på arbeid og produksjon. Den tradisjonelle gjenstandskulturen digitaliseres og blir stadig mer og mer virtuell (jfr. virtuelle museer). På en helt annen måte enn tidligere inngår dagens ”materielle kultur” i en global verden i rask endring. Disse nye kulturuttrykkene er av stor samfunnsmessig betydning. Det er derfor et særlig behov for forskningsbasert undervisning om høyteknologisk materiell kultur i en – paradoksalt nok – postindustriell verden.

Fokuset på senmoderne kulturuttrykk går i dag hånd i hånd med interessen for kulturarv og en folkelig bruk av fortiden. Dette er tema som har stor aktualitet både kulturpolitisk og

forskningmessig. Politisk-administrative prosesser som omorganiseringen av museumsvesenet og etablering av norske lokaliteter som verdensarv på den ene siden, og allmennkulturelle endringsprosesser som angår forholdet mellom kategoriene historie, minne og kulturarv gjør dette til et interessant felt for kulturforskning. Det er vesentlig at dette er et tema som åpner opp for internasjonalt samarbeid. De samme prosesser finner sted mange steder og formidles ved hjelp av moderne medier og avanserte teknologiske hjelpemidler. For vårt fagmiljø er det svært viktig at disse fagområdene opprettholdes og videreutvikles.

Prioritet 3. Stilling som dekker kulturelt mangfold

Studiet av folkelig kultur innebærer fokus på kulturelt mangfold og variasjon. Dette er grunnleggende i kulturvitenskapen, og perspektivet inkluderer mange tema av betydning. Først og fremst etniske relasjoner og konflikter. Et særlig fokus er rettet mot konflikt, migrasjon, multikulturalisme, sted og identitet, diaspora og kulturarv. Det tas utgangspunkt i ulike teoretiske tilnærminger til feltet og man undersøker hvordan etniske konflikter og migrasjonsbevegelser endrer demografiske, økonomiske og sosiale strukturer. Dette emnet har mange studenter og vil kunne tiltrekke seg ytterligere studenter både på bachelor- og masternivået. Vi ser også for oss at fagfeltet vil kunne føre til både et mer forpliktende lokalt tverrfaglig samarbeid (mot blant annet historie, religionsvitenskap og antropologi), men også samarbeide med internasjonale partnere. Det bør understrekes at dette fagområdet har et betydelig vekstpotensial både når det gjelder studenter og forskning.

Religionsvitenskap

Utvidet notat bygget på notat vedtatt av faggruppen i religionsvitenskap 12.1.2011

Religionsvitenskap ved Universitetet i Bergen er det klart sterkeste religionsvitenskapelige fagmiljøet i Norge. Faget er også alene om å ha en konsekvent religionsvitenskapelig tilnærming i lærerutdannelsen.

Som arbeidsgruppen for fagdimensjonering og fagstrategi ved Det humanistiske fakultet viser til i rapport av 16.3.2010, er religionsvitenskap i forhold til publikasjonspoeng per ansatt per årsverk «i en særklasse både på fakultetet og ved universitetet sentralt med et snitt på 4,9 i 2007-09, nesten tre ganger mer enn fakultetssnittet på 1,7.» Når det gjelder studiepoeng per fast innrapporterte undervisningsårsverk, er religion på femte plass blant fagene på HF.

Når det gjelder fagdimensjoneringen i sammenheng med faste stillinger, er det spesielt aktuelt å se på ny avgang på grunn av aldersgrense i 2012 samt tilstanden innenfor religionsvitenskapelig fagdidaktikk som tidligere er blitt identifisert som et satsingsområde av UiB.

Avgang på grunn av aldersgrense

I 2008 fikk religionsvitenskap ikke beholde en stilling som ble ledig på grunn av stillingsavgang for aldersgrense. Fakultetet legger derimot opp til at faget får beholde stilling som blir ledig av samme grunn i 2012.

Religionsvitenskap har tradisjonelt hatt det som må kunne sees som en vellykket strategi med mest mulig åpne utlysninger innenfor den religionsvitenskapelige fagdisiplinen, for slik å sikre seg de absolutt beste faglige ansatte både i forhold til vitenskapelig produksjon og

undervisning. Dette har også hatt den fordel at ingen religionsvitenskapelige rekrutter har vært utelukket fra å kunne søke.

Etter to avganger av ansatte som begge har hatt fokus på religion i Norge og moderne kristendom, synes det likevel samtidig å være et behov for å opprettholde denne kompetansen.

Når det gjelder utlysning av ledig stilling som må besettes i 2012, ønsker dermed faggruppen i religionsvitenskap at denne skal legge vekt på følgende:

- Generell religionsvitenskapelig kompetanse
- Kompetanse i religion i Norge og/eller kristendom i nyere tid
- Evne til å gå inn i forskjellige deler av den religionsvitenskapelige undervisning

Religionsvitenskapelig fagdidaktikk

Med en ny førsteamanuensisstilling i religionsvitenskapelig fagdidaktikk styrket UiB i 2007/2008 sin profil og framstår nå både som enestående i Norge og blant de ledende i Europa når det gjelder skolefokuset religionsvitenskapelig (til forskjell fra teologisk) forskning og undervisning. Endringer i skolefaget og læreplaner (sist i 2008) har også bidratt til å gi faget en spesiell samfunnsrelevans og aktualitet. Religionsvitenskap har de siste årene vært et av fagene med mest studentrekruttering på PPU.

Religionsvitenskapelig fagdidaktikk er en viktig del av UiBs satsing på lærerutdanning. Religionsvitenskap skiller seg likevel fra andre fag på to måter; ved å ha et større ansvarsområde, og ved kun å ha én stilling innenfor fagdidaktikk. Stillingsinnehaveren må alene på undervisningsfronten forholde seg til to utdanningsveier (PPU og fag 2 i det integrerte programmet) og samtidig til to obligatoriske skolefag (RLE i grunnskole og Religion og etikk i videregående skole). Å opprettholde dagens ansvarsområde er følgelig vanskelig innenfor rammen av én stilling.

Behovet innen religionsvitenskapelig fagdidaktikk er samtidig større enn hva faget per i dag klarer å imøtekomme. Situasjonen i skolen viser stor mangel på kvalifiserte religionslærere, noe som blant har resultert i at søkningen til religionsdidaktikk på UiB har vært økende de siste semestrene. Det er derfor også ønskelig på lengre sikt å etablere et etter- og videreutdanningstilbud for de lærerne som ble utdannet da skolefaget var et annet (Kristendomskunnskap vs. Religion, livssyn og etikk). Dette viser seg imidlertid umulig innenfor rammen av én stilling. For å kunne tilby et forskningsbasert undervisningstilbud innenfor det integrerte programmet og PPU, og å kunne opprettholde opptak hvert semester, er det nødvendig med minimum to fulle stillinger i religionsdidaktikk.

Noe av det aller mest umiddelbare behovet er blitt dekket av en II-stilling besatt januar 2011. Det eksisterer likevel fremdeles et behov for en ny førsteamanuensisstilling i religionsvitenskapelig fagdidaktikk i samsvar med påpekningene i AHKR's budsjettforslag for 2011, siden II-stillingen ikke dekker fullstendig det eksisterende behovet og er tidsbegrenset. Det burde følgelig legges opp til at II-stillingen erstattes av en førsteamanuensisstilling når denne stillingen utløper.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

**Institutttrådsmøte 09.06.11
Sak 16/11**

Innspill til budsjettforslag 2012

Instituttene er bedt om å komme med innspill til budsjettfordeling 2012 innen 15. juni slik det kommer fram i vedlagte brev av 14.03.11 fra fakultetsledelsen. Instituttets fagmiljø er invitert til å komme med innspill. Utarbeidet budsjettforslag for 2012 legges fram for institutttrådet for diskusjon og godkjenning.

Forslag til vedtak:

Institutttrådet for AHKR vedtar de framlagte innspill til budsjettforslag for 2012.

Christhard Hoffmann

Budsjettforslag 2012 fra AHKR

1. Sammendrag

AHKRs overordnede målsetting er å skape grunnlag for fremragende forskning og forskningsmiljøer ved instituttet, knyttet både til allerede etablerte forskningsgrupper og til nye, innovative forskningsinitiativ som fremmer denne målsettingen. AHKR ser det som generelt viktig at forskning tar utgangspunkt i nyskapende ideer som er solid faglig forankret, og som i tillegg har samfunnsrelevans. Instituttet har oppnådd gode resultat knyttet til BOA-virksomheten (se pkt. 4).

AHKRs viktigste oppgaver i budsjettperioden vil innenfor forskning være ytterligere å videreutvikle og styrke forskningssamarbeidet i regi av instituttets seks forskningsgrupper som samler seg om sentrale fagfelt ved instituttet. Evaluering av forskningsgruppene våren 2011 gir ikke grunnlag for vesentlige forandringer, men organisatoriske endringer i fakultetets ph.d.-utdanning må påses ivarett av forskningsgruppene. Samtidig ser instituttet det som viktig å ivareta den individuelle forskningsaktiviteten. Instituttet har derfor etablert og prioritert å opprettholde midler til individuelle forskningsformål, samt publiseringsstøtte.

AHKR har som hovedmål i sin undervisningsvirksomhet å vedlikeholde og oppdatere et mangfoldig, forskningsbasert tilbud på alle nivå i alle instituttets fire fag. AHKR vektlegger først og fremst disiplinbaserte undervisningstilbud som på en fullverdig måte dekker alle områder innenfor hvert av fagene, men har utviklet og deltar også i tverrfaglige undervisningstilbud. Instituttet har fram til avslutning tidligst i 2013 faglig og administrativt ansvar for tre tverrfaglige og –fakultære bachelorprogram (Antikke studier; Europastudier; Midtøstenstudier). Fagtilbudet videreføres deretter primært i regi av andre, men også ved integrasjon i fagtilbud eller utviklete emnepakker. Instituttet har ansvar for det tverrfaglige masterprogrammet Region og regionalisering, og deltar i masterprogrammet Religious Roots of Europe sammen med universitetene i Aarhus, København, Helsinki, Lund og Oslo.

I perioden 2007-2010 fikk instituttet ledighet i tre vitenskapelige stillinger (moderne historie, religionsvitenskap og historiedidaktikk), og bare en av disse er blitt erstattet (historiedidaktikk). Stillingen i bronsealderarkeologi som har stått vakant siden 2006, er nå besatt med virkning fra 1. august..

I 2011 går tre vitenskapelig ansatte av for aldersgrensen, to ved fylte 70 år og en ved AFP-ordning (to i arkeologi og en i kulturvitenskap). Den ene stillingen i arkeologi har allerede blitt erstattet (Henshilwood), mens den andre er utlyst og under bedømming.

Stillingen i kulturvitenskap er trukket inn. Det er imidlertid viktig å presisere at dette vil innebære en svekking av faget i forhold til emner som kulturformidling, metode og forskningsetikk, hvorav kurs i de to sistnevnte temaer har masterstudenter fra hele AHKR og også øvrige deler av HF. Studenttilstrømmingen og studiepoengproduksjonen er samtidig i økning, og det er derfor viktig at situasjonen følges nøye i tiden som kommer.

I 2012 går en vitenskapelig ansatt i religionsvitenskap av for aldersgrensen ved fylte 70 år, og stillingen må erstattes.

Den administrative staben bør styrkes, primært for i større grad å kunne avlaste vitenskapelig personale. I budsjettperioden vil det bli prioritert å fortsette det instituttinterne arbeidet med en bedre ansvars- og arbeidsdeling i administrasjonen.

AHKR prioriterer fire stillinger utenfor rammen, 2 mellomstillinger (religionsvitenskapelig fagdidaktikk og arkeologisk metode) som begge er vedtatte på ventelisteplass i bemanningsplanen, videre 1 bistilling og 1 postdoktorstilling. Stillingene begrunnes med prekære faglige behov.

Av mindre ombyggingstiltak prioriteres de planlagte og godkjente gjennomganger som var en forutsetning for samlokalisering av AHKR i Sydnescvartalet. Videre er det behov for generell oppussing og utrustning av fellesareal.

2. Prioriteringer innenfor rammen

Det har vært et hovedanliggende for AHKR å la den vanskelige økonomiske situasjonen i minst mulig grad gå ut over kvaliteten på den faglige aktiviteten, og det er svært positivt at fakultets- og instituttøkonomien nå er i bedring. Instituttet verdsetter samtidig en ny og gjennomsliktig budsjettfordelingsmodell, samt bemanningsplan. Instituttet forventer at eventuelle justeringer ikke i vesentlig grad svekker bemanningsplanen som et forutsigbart handlingsverktøy.

AHKR har siden opprettelsen i 2007 hatt som strategi å utnytte det tverrfaglige potensialet som ligger i de fire, nær beslektede fagområdene i form av tverrfaglige forskningsgrupper. Satsingen på vitenskapshistorie er lagt til instituttet og integrert i en av de eksisterende forskningsgruppene. I tillegg til tidligere bevilgninger fra NFR, har for første gang en av instituttets forskningsgrupper fått støtte under FRIHUM til prosjektet ”Merchants and missionaries: Scandinavian encounters with China in a transnational perspective, ca. 1880-1920.”

SMI er nå fullt integrert i AHKR's virksomhet gjennom sammenslåing med forskningsgruppe. Den flerfaglige aktiviteten ivaretas i samarbeidet med UiB Global og CMI. CMS opphører i 2013, og forskningsaktiviteten videreføres ved AHKR. I budsjettperioden vil det derfor være en viktig oppgave å legge til rette for overføring av så vel ansatte som faglig virksomhet.

Samtidig er AHKR åpen for nye innovative forskningsinitiativ også av individuell karakter. Instituttet kan vise til kvalitativt og kvantitativt svært sterke forskningsresultatene uavhengig av forskningsgruppene. Instituttet ser det som viktig å skape en forskningssatsing som er mest mulig solid og effektiv, og som best mulig anerkjenner de ulike ansattes forskjellige evner og behov.

AHKR viderefører arbeidet med å utnytte det tverrfaglige potensialet ved utvikling av flerfaglige undervisningstilbud og flerbruken av emner (som programemner og fagemner, og som emner nyttet både på 100- og 200-nivå). Det er nå en prioritert oppgave å utvikle emnepakker etter nedleggingen av de tilrettelagte studieprogrammene. Innsparingstiltakene som ble iverksatt i 2009 som en direkte konsekvens av reduserte stillingsressurser og timelærermidler (avvikling av lærerstyrte kollokviegrupper, minimal bruk av gjesteforelesere og timelærere, mer internsensur, primært bruk av lokale eksterne sensorer - alternativt telefonsensur, maksimal anvendelse av de tilreisende sensorer) er nå lempet. Løpende vurderes emneporteføljen, undervisningstilbud og eksamensformer.

I perioden 2007-2010 har AHKR mistet 0,5 arkivstilling, og 0,5 førstekonsulentstilling knyttet til satsingen Region og regionalisering er erstattet med 0,3 konsulentstilling. Instituttet har fra starten påpekt behovet for økte administrative ressurser knyttet til forskning, forskerutdanning og formidling. Større aktivitet særlig knyttet til BOA-virksomheten og til formidling har økt behovet ytterligere. Instituttet arbeider internt med en bedre ansvars- og arbeidsdeling i administrasjonen, både med tanke på en utjevning av den daglig arbeidsbelastning, gjensidig avlastning i arbeidsintensive perioder, samt å styrke stedfortrederfunksjonen. Forsknings- og forskerutdanningsadministrasjonen er styrket ved dette arbeidet, som vil videreføres i budsjettperioden. Instituttet har for øvrig i 2010/2011 hatt flere lengre sykefravær i administrative stillinger, og har vært uten vikardekning i disse.

AHKR vil i perioden 2012 – 2016 ha følgende avganger i vitenskapelige stillinger:

Sverre Bagge, historie: august 2012
 Sean O'Fahey, historie: juni 2013
 Ståle Dyrvik, historie: oktober 2013
 Sven Erik Grieg Smith, historie: november 2013
 Nils Gilje, kulturvitenskap: mai 2014 (planlagt)
 Wigdis Espeland, kulturvitenskap: oktober 2014
 Jan Oldervoll, historie: desember 2014
 Anne Hilde Nagel, historie: mars 2015
 Ingvild Øye, arkeologi: august 2015
 Torunn Selberg, kulturvitenskap: mars 2016
 Tore Grønlie, historie: mai 2016

Instituttet er ikke kjent med planlagte avganger i administrative stillinger i denne perioden.

Tre av instituttets professorer går av med pensjon i 2011: Bente Alver på kulturvitenskap, Randi Håland og Erik Østby på arkeologi.

Stillingen i kulturvitenskap ble trukket inn i vedtatte bemanningsplan. Kulturvitenskap hadde en vesentlig nedgang i studiepoengproduksjonen fra 2007 til 2008, mens produksjonen steg allerede året etter og overgikk i 2010 nivået i 2007. Studenttilstrømmingen har fortsatt i 2011. Økningen er størst på bachelornivå, der antallet søkere som har kulturvitenskap som første prioritet, har økt fra 24 i 2010 til 47 i 2011 - en økning på 95,8 prosent (tilsvarende 1,88 søker pr studieplass).

Økningen sees også på masternivå, der det var 6 søkere i 2009, 12 søkere i 2010 og 14 i 2011. Faget har til sammen 11 doktorgradstudenter.

Dette medfører at bemanningssituasjonen på faget må følges nøye, der ytterligere tre stillinger blir ledige fram mot 2016. Kulturvitenskap i Bergen skiller seg fra studiet i Oslo der folkelig kultur er definert som kulturhistorie. I Bergen legges det i hovedsak vekt på en samtidsprofil, noe som igjen gjør det metodiske i form av felt- og intervjueteknikk, særst viktig. Gjennom stadig utvikling av disse begrepene er det metodiske en karakteristisk del av kulturvitenskapen i Bergen. Ved avgangen høsten 2011 mister faget spisskompetanse innenfor dette feltet.

Stillingen etter Randi Håland har allerede blitt erstattet av Christopher Henshilwood. Han leder imidlertid i 2010 – 2015 prosjektet "Tracsymbols" finansiert av ERC advanced grant, og er dermed fritatt for undervisning og administrative plikter. Undervisningen i stillingen vil fra høsten 2011 i hovedsak erstattes med vikarer i bistillinger. Feltet afrikansk arkeologi vil således bli svekket de nærmeste årene, og feltet vil etter Hålands avgang ikke ha samme brede orientering som tidligere.

Stillingen i klassisk arkeologi ble prioritert innenfor rammen, den er utlyst og 19 søkere er nå under vurdering.

En av instituttets professorer går av med pensjon i 2012: Lisbeth Mikaelsson på religionsvitenskap. Faget vurderes i fakultetets "Fagdimensjonering og fagstrategi" som sterkt både når det gjelder studieeffektivitet og ikke minst forskningmessig der gjennomsnittlig publikasjonspoeng per ansatt er desidert høyest ved fakultetet. Det konkluderes med at stillingsressursene ikke bør reduseres og ledige stillinger erstattes. Stillingen etter Mikaelsson må erstattes både for å unngå ytterligere nedbemanning i faget og for å kunne opprettholde eksisterende undervisningstilbud. Religionsvitenskap er det historiske og systematiske studiet av religion som et kulturelt fenomen. Perspektivet er krysskulturelt, og en komparativ tilnærming er innebygget i studiet som omfatter religionshistorie og religionssystematikk. Ved AHKR blir det forsket og undervist i en rekke religioner, og det er ønskelig med en relativt åpen utlysning der det primært etterspørres solid og bred kompetanse i faget. Blant de best kvalifiserte søkerne vil religionsvitenskapelig kompetanse i kristendom i nyere tid vektlegges. Dette feltet dekkes ikke av øvrig bemanning etter Karstein Hopland og Lisbeth Mikaelssons avganger.

3. Prioriteringer utenfor rammen

Instituttets prioriteringer utenfor rammen er knyttet til nye bemanningsressurser knyttet til prekære faglige behov. Stillingene i religionsvitenskapelig fagdidaktikk og arkeologisk metode er vedtatt på Bemanningsplanens venteliste. Det forslås utlyst følgende stillinger (i prioritert rekkefølge):

1. Førsteamanuensis i religionsvitenskapelig fagdidaktikk

Med en ny førsteamanuensisstilling i religionsvitenskapelig fagdidaktikk styrket UiB i 2007/2008 sin profil og framstår nå både som enestående i Norge og blant de ledende i Europa når det gjelder skolefokuseret religionsvitenskapelig (til forskjell fra teologisk) forskning og undervisning. Endringer i skolefaget og læreplaner (sist i 2008) har også bidratt til å gi faget en spesiell samfunnsrelevans og aktualitet.

AHKR har derfor nå en særegen mulighet til å videreutvikle feltet og samtidig imøtekomme UiBs satsing på lærerutdanning. Dette viser seg imidlertid umulig innenfor rammen av én stilling. Stillingsinnehaveren må alene på undervisningsfronten forholde seg til to utdanningsveier (PPU og fag 2 i det integrerte programmet) og samtidig til to obligatoriske skolefag (RLE i grunnskole og Religion og etikk i videregående skole). Religionsvitenskap har de siste årene vært et av fagene med mest studentrekruttering på PPU. Situasjonen i skolen viser stor mangel på kvalifiserte religionslærere, og det er derfor gledelig at søkingen til religionsdidaktikk på UiB har vært økende de siste semestrene. Det er derfor nødvendig å etablere et etter- og videreutdanningstilbud for de lærerne som ble utdannet da skolefaget var et annet (Kristendomskunnskap vs. Religion, livssyn og etikk). Religionsvitenskap skiller seg fra andre fag på to måter; ved å ha et større ansvarsområde, og ved kun å ha én stilling innenfor fagdidaktikk. For å avhjelpe den meste prekære situasjonen på kort sikt er det opprettet en midlertidig bistilling. Men det er nødvendig med minimum to permanente fulle stillinger i religionsdidaktikk for å kunne tilby et forskningsbasert undervisningstilbud innenfor det integrerte programmet og PPU, og for å kunne opprettholde opptak hvert semester.

2. *II-stilling i USAs historie (4 årsperiode)*

AHKR har spilt en bærende rolle i bachelorprogrammet i USA-studier; det har vært tilbudt to emner som går inn i programmet som obligatorisk (HIS111: Oversikt over USAs historie) eller fritt emne (RELV202: Religioner i USA). Denne satsningen på USA-kunnskap har blitt godt mottatt av program- og fagstudentene, har ført til et økt undervisningsbehov.

Det store flertall av studentene på HIS111 har ikke tilknytning til studieprogrammet, slik at det vil være viktig å opprettholde emnet også etter nedlegging av de tilrettelagte studieprogrammene. HIS111 er regnet i studenttall, det største emnet etter de to oversiktsemnene på historie. Det er etterspurt og rekrutterer studenter. Emnet danner også tematisk basis for bacheloroppgave i USA-kunnskap eller innenfor en historiespesialisering, og er det mest etterspurte tema på HIS250. Det er derfor også ønskelig å utvide tilbudet med et fordypningsemne og veiledning på masternivået i amerikansk historie.

AHKR foreslår derfor å opprette en midlertidig undervisningsstilling (20 %) for å styrke instituttets undervisningstilbud i USAs historie. Det finnes aktuell kandidat for stillingen.

3. *Post doktor-stilling*

AHKR har kun én departementsfinansiert postdoktor-stilling (Connie Reksten) med sluttdato 31.08.2012. Eivind Heldaas Seland, postdoktor (prosjektfinansiert) ved instituttet, har levert søknad til Bergens forskningsstiftelses rekrutteringsprogram knyttet til prosjektet "Silk Road Diasporas. Religious, ethnic and commercial networks as facilitators of pre-modern cross-cultural trade". Seland er invitert til å levere utvidet søknad til andre søknadsrunde. Dersom prosjektet oppnår støtte fra BFS ber AHKR om en treårig postdoktorstilling i religionsvitenskap tilknyttet prosjektet. "Silk Road Diasporas" er planlagt som et tverrfaglig prosjekt med deltagelse av arkeologer, historikere, antropologer og religionsvitere fra USA, Europa, India, Kina og Sentralasia. Prosjektet skal undersøke hvilken rolle grupper av kjøpmenn bosatt på fremmed jord, såkalte handelsdiaspora, hadde for handel og spredning av ideer og innovasjoner langs sjø- og karavanerutene som knyttet sammen Asia og Europa i den førmoderne perioden. Formålet er å studere disse gruppene på tvers av de kronologiske og geografiske kategoriene de tradisjonelt har blitt sett innenfor, og slik bidra til utvikling av empiri og teori innenfor det framvoksende globalhistoriske forskningsfeltet. Religion spilte en viktig rolle i å skape samhørighet innenfor slike diasporagrupper, og spredning av religioner er blant de viktige og langvarige resultatene av kontaktene langs silkeveiene. Prosjektleder Seland har sin hovedkompetanse i historie, og arkeologisk ekspertise er sterkt representert i prosjektets referansegruppe. En postdoktor i religionsvitenskap vil bidra til ytterligere tverrfaglighet i det hun eller han vil kunne bidra til prosjektet på selvstendig vis fra første dag, og vil dessuten bety en ytterligere styrking av det internasjonalt anerkjente miljøet i religionsvitenskap ved AHKR. Kravet om egenfinansiering ved BFS-søknader legger sterke føringer på instituttbudsjettet. En postdoktorstilling utenfor rammen vil bety et betydelig bidrag fra fakultetet for å avhjelpe denne situasjonen.

4. *Førsteamanuensis i arkeologisk metode*

For å gi arkeologimiljøet tilstrekkelig størrelse og bredde, er det behov for en ny stilling knyttet til arkeologisk metodeutvikling. Arkeologifaget er i dag i sterk utvikling internasjonalt, særlig i forhold til utnyttelse av ulike former for naturvitenskapelige metoder. Disse metodene utgjør uunnværlige ledd i den arkeologiske kunnskapsproduksjonen ved at de gir muligheter for ny innsikt i forhold som relasjonen mellom mennesker og naturmiljøet (vegetasjon, fauna, klima) eller i opphavsområder for mennesker og gjenstander (for eksempel DNA analyser eller isotopanalyser) og å studere dette i et langtidsperspektiv. Det arkeologiske ECR-prosjektet, som

nå pågår ved instituttet, vil integrere slike metoder i stort omfang. Forskningsgruppen knyttet til dette prosjektet har etablert tilgang til laboratorier på andre institutter og sentre ved UiB og andre steder utenom Bergen. En stilling i arkeologisk metode vil gi et helhetlig grep og bedre nytte kompetansen ECR-prosjektet innehar. Bredden og kvaliteten på metodeundervisningen vil øke betydelig, og forskningen innen alle perioder og felt på instituttet vil styrkes.

Den arkeologiske feltutdannelsen vil også være en naturlig del av ansvarsområdet for en slik stilling. På dette området er det sterkt behov for mer ressurser ettersom det i flere år har vært drevet på et minimum ved hjelp av stipendiater eller innleid arbeidskraft. Arkeologiutdannelsen er både en profesjonsutdanning og en akademisk utdanning. Dette betyr at mange av de ferdig utdannede arkeologer i dag går direkte ut i stillinger i forbindelse med arkeologiske undersøkelser både her i landet og ute. Det er derfor en helt sentral oppgave for arkeologifaget å undervise i feltmetode og i emner knyttet opp mot kunnskapsbasert forvaltning av det lovpålagte kulturminnevernet. Vi ønsker også å åpne dette tilbudet for utenlandsstudenter i forbindelse med Erasmus-avtaler. Et feltkurs på internasjonalt nivå knyttet til en stilling i arkeologisk metode vil være nødvendig for å følge opp behovet i samfunnet, og det vil dermed også være mer attraktivt for dyktige norske studenter å søke seg til Bergen.

4. Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

AHKR mottar en større pott med eksternfinansiering i 2011 enn i 2010 og betydelig mer enn i årene 2007- 2008. Måltall for 2011 er justert til 12175 (alle i tusen kroner) fra tidligere beregnet 10290 fordi det har kommet til flere NFR-prosjekt (bl.a. Merchants and Missionaries) og også andre prosjekt (Meteorologiens historie). For 2012 gir en foreløpig beregning et måltall på 17000. I 2008 var samlet eksternfinansiering på 996, i 2009 på 7206 og for 2010 er på 9188. At resultat for 2010 ble litt mindre enn måltall (10812) skyldes tidsforskyvninger og permisjoner. Samlet eksternfinansiering for 2012 er høyere enn for 2011. Dette skyldes bl.a. at flere prosjekter (Merchants and Missionaries, Meteorologiens historie, Norges fiskeri- og kysthistorie) har store projektkostnader dette året. Tallet vil også kunne øke dersom vi får forskningsrådstilldeling eller andre tildelinger. Samtidig avsluttes en del prosjekt i 2012, slik at det kan forventes reduksjon i 2013.

Nye eksternfinansierte stipendiater og postdoktorer fordeler seg slik: 2011: 1 stipendiat (NFR) og 3 postdoktorer (2 NFR og 1 EU), 2012: 1 stipendiat (Meteorologiens historie). Instituttet har 5 øremerkede stillinger blant de departementsfinansierte stillingene. En av disse kan regnes som en egenandel til prosjektet Norges fiskeri- og kysthistorie. For øvrig regnes prosjektledelse og egen forskning inn som egenandeler i noen prosjekter.

Omfanget i instituttets BOA-virksomhet har økt kraftig siden 2007-2008. Det ser ut til å bli liggende stabilt på rundt 10 millioner og mer. Dette er positivt sett i.f.t. så vel fakultetets som instituttets målsettinger. BOA-virksomheten medfører behov for kompetanseutvikling for administrativt personell ved institutt og fakultet.

Resultatindikator	Resultat 2009	Resultat 2010	Måltall 2011	Måltall 2012
Forskningsrådsfinansiert Virksomhet *)	5113	5208	6978	7000
EU-tildeling		1309	1597	2000
Annen finansiering	2092	2671	3599	8000
BOA totalt	7206	9188	12175	17000

*) Eksternfinansiert del av CMS ble fra ultimo 2010 inkludert i fakultetets totale BOA- regnskap. Deler av den eksternfinansierte virksomheten omfatter forskning innenfor AHKR's fagområder, men er ikke inkludert i instituttets tall.

5. Mindre ombyggingstiltak

AHKR ber om at ombyggingsprosessen med de planlagte og godkjente gjennomganger mellom Øysteinsgate 1 og 3 iverksettes snarest. Arealene AHKR disponerer er ikke bygget for kontorformål, og instituttmiljøet bærer preg av å være oppstykket i småmiljø med manglende tverrforbindelser innomhus. Gjennomganger der det er mulig, og felles møteplasser vil være av stor betydning. Ved nylig gjennomført HMS-runde ble gjennomgangene igjen etterspurt av de ansatte.

Videre har AHKR behov for rengjøring og maling av de kjellerlokaler som vil bli stilt oss til disposisjon i Øysteinsgate 1 og 3, samt til innkjøp og oppsetting av egnete hyller. Herunder har fakultetet en tid hatt under utredning muligheter og kostnader ved flytting av tidligere Historisk institutts skyvereoler i HF-bygget. Vi viser i denne forbindelse til inneklimarapporten og anbefalinger fra SINTEF.

I tillegg er det behov for generell oppussing av Øysteinsgate 1 og 3 med unntak av 1. etasje. Lokalene er nedslitte, mørke og gir lite trivelige arbeidsplasser. Det er samtidig påkrevd med utskiftning og harmonisering av møblene i fellesarealene.

Institutt for fremmedspråk
Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap
Institutt for filosofi og førstesemesterstudier
Griegakademiet - Institutt for musikk
Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier
Senter for middelalderstudier
Senter for kvinne- og kjønnsforskning
Senter for vitenskapsteori

Referanse

2011/3822-TRM

Dato

14.03.2011

Budsjettforslag 2012 - Innspill fra institutter og sentre

Fakultetene skal oversende budsjettforslag for 2012 til universitetsdirektøren innen 15. september 2011. Forslagene danner grunnlag for styringsdialoger og budsjettsamtaler med fakultetene i oktober samt senere fordeling i universitetsstyret. Fakultetsstyret ved HF skal behandle budsjettforslag 2011 i sitt møte 6. september 2011, og ber derfor om at innspillene fra institutter og sentre sendes fakultetet **innen 15. juni 2011**.

Brev om budsjettprosessen blir vanligvis ikke sendt fra UiB til fakultetene før i juni. Fakultetet velger likevel å be instituttene om innspill etter samme mal som tidligere med frist 15. juni for å ha noe bedre tid på den interne budsjettprosessen.

Den økonomiske utviklingen ved HF har vært noe bedre enn forventet og det planlagte underskuddet ved slutten av 2010 var lavere enn forutsatt. Fakultetet vil i 2012 få en økning i resultatinntekten basert på studiepoengproduksjon med ca 2 mill, likevel er det fortsatt behov for en stram økonomisk styring de nærmeste årene. Hvordan resultatene på forskningssiden i 2010 vil slå ut for budsjettet til neste år vil vi ikke vite før nærmere høsten.

Hovedprofilen i budsjettforslaget for 2012 må fremdeles ha som siktemål en permanent reduksjon av faste lønnskostnader, og den vedtatte bemanningsplanen vil bli førende for hvilke stillinger som vil bli inndratt eller gjenopprettet ved ledighet. Bemanningsplanen vil bli justert høsten 2011. Budsjettet for 2012 vil bli fordelt til instituttene i tråd med den nye budsjettfordelingsmodellen som ble vedtatt i 2010, med noen justeringer av modellen. De behovene vi ser nå, er integrering av deler av sentrenes virksomhet samt av kunstnerisk utviklingsarbeid.

Vi ber om at enhetene setter opp korte budsjettforslag i henhold til følgende mal (ca 2 sider)

Dette er et UiB-internt notat som godkjennes elektronisk i ePhorte

Det humanistiske fakultet
Telefon 55589380
Telefaks 55589383
post@hf.uib.no

Postadresse
Postboks 7805
5020 Bergen

Besøksadresse
Harald Hårfagresgt. 1
Bergen

Saksbehandler
Trine Moe
55589309

1 Sammen drag

Om lag ½ side tekst som viser instituttet/senterets viktigste faglige oppgaver og prioriteringer innen henholdsvis forskning og utdanning.

2 Prioriteringer innenfor rammen

Instituttene må vurdere sine forskningsprioriteringer og eventuelt foreslå tiltak innenfor eksisterende ressursramme som f.eks. gir en tydeligere profil mot instituttets egen og/eller UiBs strategi. Det bes også om tilbakemelding på instituttets/senterets aktiviteter for å oppnå en høyere grad av eksternt finansierte prosjekter. Instituttene må vurdere sin utdanningsportefølje med sikte på tilpasse ressursbruken til rammen av faste stillinger, herunder bredden i undervisningstilbudet, omfanget av eksamensordninger og studentavhengige undervisningsformer. Vi ber også om at instituttene kommenterer behov for eventuelle justeringer i den vedtatte bemanningsplanen, særlig med tanke på avganger som ikke var kjent da bemanningsplanen ble vedtatt høsten 2010 og forventet avgang i 2016.

3 Prioriteringer utenfor rammen

Her kan det fremmes forslag som tar utgangspunkt i instituttets egne prioriteringer eller tar sikte på å komme i inngrep med UiBs utdannings- og forskningssatsinger, eller som har til formål å posisjonere seg i forhold til eksterne finansieringskilder. Det må klart framgå hvilke "friske midler" som trengs, og hva instituttet selv vil bidra med av egne avsetninger.

Begrunnede forslag om nye postdoktorstillinger eller omgjøring fra stipendiatstillinger til postdoktorstillinger innenfor egen ramme, samt tiltak for å fremme bedre kjønnsbalanse inngår under dette punktet. Alle forslag utenfor rammen må settes opp i klar prioriteringsrekkefølge.

Vi ber Griegakademiet redegjøre for behov for utskifting av instrumenter og plan for nyanskaffelser i 2012 og helst 4- 5 år frem i tid.

4 Bidrags- og oppdragsfinansiert aktivitet (BOA)

Enhetene gir en kort oppsummering/prognose for forventende eksterne inntekter med spesifisering av nye stipendiat- og postdok-stillinger fra følgende kilder: Forskningsrådet, EU, andre finansieringsinstanser. Enhetenes egenandeler også i form av ansattes forskningstid og øremerking av egne universitetsstipendiater, samt eventuelt behov for dekking av tap i prosjekter spesifiseres også her.

5 Mindre ombyggingstiltak

Instituttene kan kort omtale behov for mindre ombyggings- og vedlikeholdsprosjekter. Det vil komme et eget brev om dette etter sommeren.

6 Evalueringer

Institutter med fagområder som har vært gjenstand for nasjonale/internasjonale evalueringer bes gjøre kort rede for om, og i tilfelle hvordan disse evalueringene er fulgt opp eller tenkt fulgt opp.

Brev fra UiB om budsjettprosessen vil bli ettersendt så snart dette foreligger.

Vennlig hilsen

Gjert Kristoffersen
dekan

Trine Moe
fakultetsdirektør

Kopi
Annhild Fetveit

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 09.06.2011

Sak 17/11

HMS-plan 2011-2012

Instituttleder har i samarbeid med verneombud og varaverneombud utarbeidet handlingsplan for HMS-arbeidet ved AHKR for perioden 2011-2012. Planen legges fram for instituttrådet.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet vedtar framlagte HMS-handlingplan for 2011-2012.

Christhard Hoffmann

HMS - Handlingsplan for 2011-2012 ved Institutt for arkeologi, historie, kultur- og religionsvitenskap (AHKR)

Mål for HMS-arbeidet ved AHKR:

Målet for HMS-arbeidet ved instituttet er å skape en god arbeidsplass for alle ansatte og studenter, og utvikle et faglig og sosialt fellesskap på instituttet. Vi vil i vårt HMS-arbeid

- fortsette å sette i verk tiltak for å skape felles møteplasser for de ansatte, på tvers av fagmiljøer og grupper. Dette utgjør en viktig del av vårt arbeid i forhold til vårt psykososiale arbeidsmiljø.
- sikre at alle ansatte, gjesteforskere og studenter har et godt fysisk arbeidsmiljø, og tilrettelegge for å sikre at de har en arbeidsplass med et godt inneklima.
- heve de ansattes kompetanse på HMS-arbeid. Ledelsen vil sørge for at ansatte får opplæring i brannvern og sikkerhet, samt fysisk og psykososialt arbeidsmiljø.

Oversikt over HMS-ansvarlige ved instituttet:

HMS-ansvarlig: Christhard Hoffmann, instituttleder

Verneombud: Hans-Jakob Ågotnes, Torunn Gjoringbø Saunes (vara)

AHKR har utarbeidet egen beredskapsplan i forhold til brannvern, med en oversikt over bygg- og plassansvarlige for hver etasje i instituttets bygg: Dokkeveien 2 B, Øysteinsgate 1, Øysteinsgate 3 og Sydnesplassen 12-13. Denne oversikten skal til en hver tid være tilgjengelig på våre nettsider.

Handlingsplan og tiltak for 2011 og 2012

- ***Videreføre etablerte faglige/sosiale tiltak og samlinger***

Tiltak	Hvordan	Når	Ansvarlig
Torsdagslunsj	Felles lunsj for alle ansatte, etterfulgt av et faglig innlegg	Annenhver torsdag på seminarrom 1	Instituttleder Forskningskoordinator Undervisningskoordinator
Markering av runde fødselsdager, utmerkelser; presentasjon av nytilsatte osv.	Felles markering for alle ansatte	Markeringslunsj; minst en gang per semester	Instituttleder
Møteplass for ansatte på Seminarrom 1	Vi har fått nytt utstyr i Seminarrom 1, og kan bruke rommet til flere formål-først og fremst av faglig og sosial art.	Felles lunsj/møterom /konferanserom. Rommet brukes ikke til undervisning.	Alle AHKR
Felles sommerfest og julefest	For alle ansatte inkl. emeriti	Juni og desember	Ledelsen velger ut en komité

Instituttseminar	Dagsseminar om overordnede spørsmål knyttet til vår virksomhet for alle ansatte	Høstsemester	Ledelsen
Integrering av gjesteforskere/ inklusiv stipendiater	- Velkomsthilsen/ ”velkomstpakke” med informasjon om AHKR - Formell introduksjon i fagmiljøet - Presentasjon i forbindelse med en fellelunsj	Så snart som mulig etter ankomst	Ledelsen, vitenskapelig ”vert”

- **Fortsette å jobbe med møteplasser for hele instituttet**

Ekskursjon til Berlin	Ekskursjonen er for alle ansatte, etter ønsket som kom frem ved HMS-undersøkelsen i 2010.	Foregår i mai 2011	Ledelsen og komitéer
-----------------------	---	--------------------	----------------------

- **Det fysiske arbeidsmiljøet**

Fysisk HMS-runde i AHKRers bygninger	Gjennomføre HMS-runde i Dokkeveien 2B, Øysteinsgate 1 og 3 og Sydnesplass 12-13: kartlegging av det fysiske arbeidsmiljøet ved instituttet og følge opp resultatene. Rapportskrivning og synliggjøring	Vår 2011	Ledelsen og verneombud
HMS-runde på ansattes kontorer/lesesaler	Vi vil gjennomføre en besøksrunde, hvor vi bruker egnede lister. Vi vil undersøke både	Vår 2011/ høst 2011	Ledelsen og verneombud

	fysiske og psykososiale arbeidsforhold.		
Brannvernrutiner	Utvikle rutiner, og sørge for at alle har fått tiltrekkelig brannvernopplæring	Høst 2011 og 2012	Ledelsen og brannvernansvarlige
Oppdatere bygg- og plassansvarliges kompetanse i forhold til brannvern og sikkerhet	Sørge for at bygg- og plassansvarlige ved AHKR får tilstrekkelig opplæring i brannvern og sikkerhet	Høst 2011 og 2012	Ledelsen og verneombud

• *Tiltak for å bedre kommunikasjonen*

Medarbeidersamtaler	Gjennomføre medarbeidersamtaler for alle ansatte	kontinuerlig	Instituttleder Forskningskoordinator Administrasjonssjef
HMS-møte	Tema: Resultat av HMS-runder og miljøbevissthet ved AHKR	Høst 2011	Ledelsen og verneombud
AHKRs nettsider	Oppdatering av nettsidene jevnlig. Legge ut aktuelle nyhetssaker	Kontinuerlig arbeid	Ledelsen, forskningskonsulent
HMS-kartlegging	AHKR ønsker å gjennomføre en ny undersøkelse blant de ansatte for å kartlegge det psykososiale arbeidsmiljøet.	Vår 2012	Ledelsen, verneombud, komité
HMS-dag	AHKR vil planlegge en HMS-dag. Dagen avsluttes med felles lunsj.	Høst 2012	Ledelsen, verneombud, komité

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 09.06.2011

Sak 18/11

Evaluering av forskningsgruppene

Lederne for de seks forskningsgruppene ved AHKR ble i januar bedt om å foreta en egenevaluering av sine respektive grupper med sikte på å vurdere eventuelle behov for endringer. Intensjonen var å kartlegge hvordan forskningsgruppene fungerer med sikte på eventuell kursjustering, eventuelle endringer i gruppesammensetning m.v.

Evalueringsrapporten og grunnlagsmaterialet legges med dette fram for instituttrådet.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet tar evalueringsrapporten til etterretning.

Christhard Hoffmann

EVALUERING AV FORSKNINGSGRUPPENE VED AHKR, V 2008-2011

I brev av 24.01 2011 ble lederne for de seks forskningsgruppene ved AHKR bedt om å foreta en egnevaluering av sine respektive grupper med sikte på å vurdere eventuelle behov for endringer. Det er viktig å få oversikt over hva som fungerer godt eller mindre godt med sikte på eventuell kursjustering, eventuelle endringer i gruppesammensetning m.v. Her presenteres et resyme av punktene som ble rapportert, som grunnlag for en samlende vurdering av forskningsgruppene.

Faglig sammensetning og tverrfaglighet

Forskningsgruppene som ble opprettet ved AHKR i 2008, tar alle utgangspunkt i tverrfaglige tyngdepunkt ved instituttet, i forhold til tema, periode eller område:

- Antikkens historie, kultur og religioner (forkortet Antikken).
- Demokrati, styring, rett og arbeidsliv (forkortet Demokrati)
- Helse-, velferds- og vitenskapshistorie (forkortet HVV).
- Midtøsten og Afrika (forkortet Midtøsten)
- Sted – region – identitet (forkortet SRI)
- Utover nasjonalstaten: internasjonaliseringsprosesser i historisk og kulturelt perspektiv (forkortet Internasjonalisering)

Som tabellen viser, deltar nå 83 av instituttets medarbeidere i forskningsgrupper ut fra de innkomne rapportene. Av disse er 25 PhD-kandidater. Noen av deltakerne deltar i to grupper, slik at antall personer kan være noe mindre. Det betyr at det er stor oppslutning om forskningsgruppene. Alle gruppene er tverrfaglig sammensatt, med størst faglig spredning i forskningsgruppene, SRI, Antikken, Midtøsten og Internasjonalisering, med henholdsvis alle fag og tre fag representert. Gruppene har likevel ulike faglige tyngdepunkt, der historie er tyngst representert i gruppene Demokrati, HVV og Internasjonalisering, mens arkeologi er sterkest representert i SRI. Selv grupper som er mer homogene i forhold til fag, kan være forholdsvis uensartede med hensyn til faglig innretning og perioderepresentasjon. Alle gruppene har et lite antall assosierte medlemmer (ikke tallfestet i tabellen), ofte tidligere samarbeidspartnere og ansatte som er gått over i nye stillinger, eller emeriti.

Tabell 1 Oversikt over deltakelse i gruppene etter fag. PhD-kandidatene i parentes inngår i det samlede deltakertallet

Gruppe	Deltakere	PhD-kand.	Assosierte v/	A	H	K	R
Antikken	12	(5)	LLE	4	4	-	4
Demokrati	11	(4)	Rokkan, HiB	-	10	1	-
HVV	17	(5)	Rokkan m.fl.	-	13	4	-
Midtøsten	20	(5)	Global, CMI m.v.	4	12	-	4
SRI	14	(5)	Bg. Museum	7	2	4	1
Internasjonalisering	9	(1)	HiVolda	-	5	2	2

To av gruppene bygger videre på tidligere faglig samarbeid. Det gjelder HVV og Midtøsten, men også disse er blitt utvidet til å omfatte henholdsvis vitenskapshistorie og for Midtøsten-gruppen, Afrika. SRI-gruppen bygger videre på to tidligere instituttprosjekter i arkeologi og kulturvitenskap, men nå med sterkt utvidet periodedekning. Også forskere tilknyttet Reg.reg.-programmet er blitt innlemmet. Antikk-gruppen bygger også til en viss grad videre på tidligere faglig samarbeid. Felles for alle er at samarbeidet er blitt formalisert og utvidet, og med oppnevnte ledere. Deltakelsen er frivillig, basert på faglig interesse. Noen av forskerne har valgt å ikke delta i slike grupper.

Forskningsgruppene er blitt viktige faglige møteplasser som har gitt grunnlag for tettere samarbeid og nettverk på tvers av fag og ansiennitetsmessige skiller. De har også gitt faglige møtepunkt for PhD-kandidater som på denne måten inkluderes i et faglig forskningsfellesskap.

Samlet viser egevalueringene at gruppesamarbeidet i all hovedsak er blitt positivt mottatt. Det er blitt avdekket flere felles berøringspunkter enn en var klar over i utgangspunktet. Å kunne trekke veksler på ekspertise fra andre fagfelt oppleves som en faglig gevinst, som gir inspirasjon til egne fagfelt. Forskningsgruppene bidrar dessuten til å synliggjøre og profilerer fagfeltene tydeligere enn når de opptrer spredt. Dette kommer særlig tydelig fram for antikk- og midtøstenforskerne. Flerfagligheten bidrar også til større åpenhet i forhold til ulike forskningstradisjoner, selv om tematisk bredde og ulike tidsperspektiv også kan by på utfordringer.

At deltakelsen er mer eller mindre uforpliktende, gir naturlig nok varierende deltakelse. Møtedeltakelsen avhenger mye av hvor relevant programmet er i forhold til egen forskning. Variabel deltakelse gjør spesielt de små grupper sårbare. Samtidig er det ofte i disse gruppene en føler størst forpliktelse overfor kollegene. Et problem som rammer de større gruppene, er at de kan være vanskelige å håndtere rent praktisk. I Midtøsten-gruppen har derfor forsøkt seg med underoppdelinger av gruppen. Passelig dimensjonerte grupper med tilstrekkelig "kritisk masse" er et annet viktig moment å ta hensyn til. Ingen av gruppene ser imidlertid ut til å være under minstenivået. Den minste gruppen, Internasjonalisering, vil også få nye medlemmer i 2011.

Aktiviteter

Når det gjelder arbeidsform og aktiviteter viser gruppene mange fellestrekk. Alle legger hovedvekt på å arrangere seminarer med interne og inviterte eksterne innledere. Seminarene gir også medlemmene mulighet for å legge fram manuskripter eller presentere igangværende forskning og få respons fra et bredere fagmiljø. Seminarene brukes også systematisk i forskerutdanningen: Her legger også stipendiater fram manusutkast: kapitler i avhandlingene, utkast vitenskapsteoretiske innlegg, artikler m.v. (works in progress). Alle gruppene vektlegger denne funksjonen. Midtøsten-gruppen arrangerer i tillegg egne PhD-seminar, hvor PhD-kandidater (også eksterne), veiledere, ferske post doc. og i enkelte tilfeller også inviterte forelesere, samles for å diskutere fremlagte utkast. Gruppen har også arrangert vitenskapsteoretiske seminarer, samt sluttseminar for den enkelte kandidat. Når det blir færre kandidater i gruppen, vil det imidlertid være aktuelt å integrere disse funksjonene i de felles gruppeseminarene.

Møtefrekvensen i gruppene varierer fra mellom 4- 6 ganger per semester til hver andre eller tredje uke.

I tillegg til seminarer har de fleste gruppene også arrangert en- eller todagers workshops med inviterte gjesteforelesere. HVV-gruppen har avholdt en årlig større internasjonal workshop for helse og medisinforskere.

Demokrati-gruppen har arrangert en større endags konferanse, der også flere fakultet ved UiB var involvert, og Midtøsten-gruppen har arrangert en større internasjonal konferanse i løpet av treårsperioden.

SRI-gruppen har arrangert to ekskursjoner – den første med mål om å konsolidere gruppen; den andre for å tydeliggjøre og konkretisere sted- og regionsprosesser, og konflikter knyttet til kulturminnevern.

Nyetablerte grupper har i det hele brukt tid på å arbeide seg sammen. I starten ble det derfor brukt tid på å diskutere felles bruk av begreper, metode, teori m.v. – en felles fagforståelse – og finne samlende temaer.

Uformelt samarbeid, med felleslunsjer, ekskursjoner m.v. med sosialt samvær, har bidratt til å sveise gruppene tettere sammen. Dette gjelder også for PhD-studentene.

Samlet er virksomheten i forskningsgruppene vurdert som god, meningsfylt og faglig stimulerende i egenevalueringene.

Forskningsprosjekter

Gruppene blir gjennomgående oppfattet som forskerfora, basert på emnemessig fellesskap, mer enn som forskningsgrupper knyttet til ett prosjekt, noe som karakteriserer forskningsgrupper i for eksempel naturfaglig sammenheng.

Bare én av gruppene, Internasjonaliseringsgruppen, har bevisst satset på å utvikle et samlende forskningsprosjekt. Det var derfor gledelig at dette prosjektet oppnådde gjennomslag hos Norges Forskningsråd i 2010, med oppstart i 2011.

De øvrige gruppene har foreløpig ikke satset på å utvikle felles prosjekt. Til det blir gruppene vurdert som for heterogene. De rommer derimot individuelle eller mindre samarbeidsprosjekter. I Midtøsten-gruppen er det utviklet et delprosjekt, Sharia-prosjektet, som i 2011 har fått frie midler fra UiB for å videreutvikles. Også HVV-gruppen satser bevisst på å utvikle større delprosjekter. De øvrige gruppene er i sterkere grad opptatt av å diskuterte individuelle prosjekter eller mindre samarbeidsprosjekter ut fra tematiske fellesinteresser. Flere av gruppelederne påpeker likevel betydningen av å utvikle nye, større prosjekt innen rammen av forskningsgruppene, også for å styrke fagområdet de dekker i større bredde. Midtøsten-gruppen ser det som viktig å bygge videre på erfaringene fra storforsk-prosjektet *Global Moments in the Levant*.

Internasjonale nettverk knyttet til gruppen

Med unntak av HVV-gruppen har ingen av gruppene etablert formelle forskningsnettverk. Gruppene har primært satset på å utnytte og styrke de enkelte medlemmers og fagmiljøenes nettverk gjennom gruppene, ved å invitere nasjonale og internasjonale gjesteforelesere, gjesteforskere osv. til seminarer, workshops, kongresser og gjesteopphold.

Økonomi

Alle forskningsgruppene har fått tildelt driftsmidler fra instituttet. I tillegg er gruppene blitt prioritert i søknader knyttet til tildeling av Små driftsmidler. Midlene er primært brukt til å invitere gjesteforelesere til seminarer, workshops, ekskursjoner, samarbeidsarrangement, PhD-seminarer og lignende; delvis også til assistentlønn, innkjøp av faglitteratur og annen infrastruktur til gruppene. Midlene har vært nødvendige for å holde aktivitetene oppe. Gruppene er generelt tilfreds med de økonomiske rammene, men peker på betydningen av å få tidlig oversikt over disponible midler. Midlene synes å være godt utnyttet.

Formidling

Formidling av forskningen i gruppene skjer i all hovedsak på individuell basis uten å bli kreditert gruppene som sådanne. I noen tilfelle tar grupper initiativ til innslag i dagspressen og har koordinert kronikkskriving o.l. Det gjelder for eksempel Midtøsten- og SRI-gruppen.

Forskningsgruppene har et forbedringspotensial når det gjelder å synliggjøre gruppene og arbeidet som foregår der, på instituttets hjemmesider. Målet er at alle gruppene skal ha presentert seg både på norsk og engelsk i løpet av 2011. Det er også viktig at semesterplaner legges ut på nettet. Så langt har ikke alle gruppene gjennomført kravet om semesterplan og synlighet på nettet.

Planer for 2011-

Arbeidet i gruppene synes i stor grad å ha funnet sin form, samtidig som det blir pekt på forbedringsområder. Flere har alt justert retningen og tilpasset virksomheten i løpet av denne treårsperioden. De fleste ønsker derfor å fortsette etter samme mal som tidligere – med hovedvekt på seminarvirksomhet, med bruk av interne og eksterne innledere og gjesteforelesere. Alle fremhever betydningen gruppene har som fora for forskerutdanning og integrasjon i større fagmiljø, og vil satse ytterligere på dette. Gruppene er dessuten sett på som tjenlige redskaper for å etablere kontakt med internasjonale forskningsmiljøer, bygge nettverk og bringe nye impulser til fagmiljøene.

Noen grupper er mer spesifikke når det gjelder planer videre. I Demokrati-gruppen har særlig grunnlovsjubileet fokus fram 2014. Midtøsten-gruppen vil satse på få til en prosjektsamling for å koordinere Midtøsten-forskning ved UiB og CMI. Her er utfordringen at miljøet er stort, og hvor AHKR spiller en nøkkelrolle i kraft av sin faglige bredde. HVV-gruppen planlegger en tilsvarende ordning som Midtøsten-gruppen har etablert – å

arrangere sluttseminar for PhD-kandidater. SRI-gruppen ser betydningen av at Reg.reg-programmet blir knyttet nærmere til forskningsgruppen.

Alle gruppene ser forskerutdanningen som en av de viktige oppgavene i tiden fremover; en oppgave som også kan bidra til å konsolidere og styrke gruppene i enda sterkere grad.

Flere satser også på å komme lenger i å planlegge og utvikle felles forskningsprosjekter gjennom forskningsgruppene; individuelt, i større og mindre fellesskap og ved å involvere gruppen i planlegging og søknader.

Det blir påpekt at en større satsing på forskerutdanning vil kreve større midler.

Samlet vurdering

Oppbygging av nye forskningsmiljøer er langsiktige prosesser som det kan være vanskelig å måle umiddelbar effekt av. Så langt viser organiseringen i forskningsgrupper å ha vært en riktig satsing som har gitt overveiende positive erfaringer. Gruppene har bidratt til å sveise instituttet sammen på faglig grunnlag, basert på tettere samarbeid på tvers av fag. Dette er viktig ved et nyetablert stort og sammensatt institutt som AHKR, hvor de fysiske forhold ikke er særlig godt tilrettelagt for daglige møtepunkter. Det har vært – og er – en stor fordel at fagene er såpass nær beslektede og består av sterke forskningsmiljøer. Det gir godt faglig grunnlag for samarbeid på tvers. Tverrfagligheten ved det nye storinstituttet representerer en viktig ressurs. Det er derfor av stor betydning å få utnyttet den maksimalt.

Forskningsgruppene egenervurderinger er overveiende positive, og ingen uttrykker behov for større gjennomgripende endringer. Det er pekt på at Midtøsten-gruppen er noe stor og at sammenkoblingen med Afrika-studier er lagt på is så lenge en av de sentrale aktører er knyttet til et større forskningsprosjekt i Sør-Afrika. Det bør derfor vurderes om det på sikt bør skilles ut en egen forskningsgruppe knyttet til Afrika. Det bør i tilfelle vurderes i forhold til størrelsen på fagmiljøet og problematikken "kritisk masse" og i forhold til forskerutdanningskomponenten, og hvor mange grupper fagområdene skal inndeles i. Høsten 2012, når Senter for middelalderstudier avslutter sin bevilgningsperiode, vil i tillegg middelaldermiljøet med fagtilknytning til instituttet, inngå som en ny forskningsgruppe ved AHKR.

Det er viktig å avklare forskningsgruppene formelle rolle i forskerutdanningen. Dette spørsmålet må ses i lys av hva som skjer med fakultetets forskerskoler. Erfaringene ved AHKR tilsier at instituttet og forskningsgruppene bør ha hovedrolle her. Mer formelt ansvar i forskerutdanningen vil også styrke gruppene og gjøre dem mer forpliktende, bidra til å integrere stipendiater i forskningsmiljøet og styrke nasjonale og internasjonale nettverk. Da er det også viktig at gruppene ikke blir for små. Samtidig er det viktig at fakultetet omdisponerer midler til forskerutdanningen og kanaliserer midler over til instituttene.

Spørsmålet knyttet til disiplinbasert forskning versus tverrfaglig forskning er ikke blitt problematisert i rapportene. Flere har likevel indirekte kommet inn på dette ved å uttrykke en positiv holdning til tverrfaglig samarbeid, samtidig som det drives individuell forskning: Det trenger ikke være noen motsetning mellom enkeltforskning og samarbeidet i grupper. Støtte til disiplinbasert forskning og forskningssamarbeid, som er blitt etablert for historie

gjennom Bergen historisk forum, bør derfor også satses på for de andre fagområdene. Et vellykket tverrfaglig samarbeid må bygge på sterke miljøer innen de respektive disipliner.

For å styrke fagmiljøene og sikre tilstrekkelig antall rekrutter er det avgjørende at forskningsgruppene satser mer aktivt på å utvikle eksternfinansierte forskningsprosjekter og utnytte de eksisterende finansieringsmuligheter ytterligere.

Det er videre viktig å synliggjøre forskningsgruppene tydeligere på instituttets hjemmesider og legge ut semesterplaner. Dette er viktig for både arbeidet i gruppene og for miljøet som helhet, siden flere deltar i flere grupper og siden gruppene også er basert på åpenhet. I tillegg er det behov for å etablere et enda sterkere samarbeid på tvers av forskningsgruppene. Dette blir særlig viktig med en utvidet oppgave innen forskerutdanningen og for å styrke det samlede fagmiljøet ved instituttet.

Ved AHKR har det gjennom Forskningsutvalget vært et tett organisatorisk samarbeid mellom gruppelederne, forskningskoordinator og forskningskonsulent. Alle lederne for forskningsgruppene er representert i utvalget, i tillegg til en representant for stipendiatene og en studentrepresentant. Her blir det jevnlig rapportert fra arbeidet i gruppene, og utvalget blir informert og hørt i aktuelle forsknings- og forskerutdanningssaker. Det er som nevnt vesentlig å ha langsiktige mål i denne type arbeid. Utvalget har nå fungert i fire år uten utskiftninger, med unntak av vikarordning under en ettårig forskningspermisjon. Samtidig som det er viktig med kontinuitet, bør det også være dynamikk gjennom en viss utskifting enten nå eller på et senere tidspunkt i løpet av neste styringsperiode. Det vil også sikre kontinuitet, slik at det ikke på noe tidspunkt blir full utskifting av gruppeledere og representasjon i utvalget.

Ingvild Øye

Forskningskoordinator

18. 05. 2011

VEDLEGG: Forskningsgruppenes egne evalueringer

Til lederne av forskningsgruppene ved AHKR
her

Deres ref

Vår ref:

Dato:

24.01.11

EVALUERING AV FORSKNINGSGRUPPER VED AHKR

Vi viser til sak 3/11 behandlet i Forskningsutvalget på møte 21.1.2011.

Etter tre års virksomhet og i siste semester for nåværende styringsperiode er det tid for å oppsummere og evaluere arbeidet forskningsgruppene for å vurdere om det er behov for å foreta eventuelle endringer, som grunnlag for arbeidet i neste styringsperiode. Det er derfor viktig å få oversikt over hva som fungerer godt eller mindre godt med sikte på eventuell kursjustering, eventuelle endringer i gruppesammensetning m.v. Samtidig er det viktig å ha øye for at oppbygging av nye forskningsmiljøer er langsiktige prosesser og som det kan være vanskelig å måle umiddelbar effekt av.

Det er grunn til å presisere at evalueringen er ikke ment som en kontroll av den faglige virksomheten, men som et konstruktivt redskap for å forbedre forskningssamarbeidet og styrke forskningen ved AHKR. Måten dette forskningssamarbeidet skjer på, kan arte seg ulikt i de forskjellige gruppene.

For å få oversikt over og tilbakemelding om hvordan forskningsgruppene har fungert og fungerer legges det opp til å gi en egenrapport fra forskningsgruppene om virksomheten og erfaringene i denne treårsperioden. Det forutsettes at problemstillingene diskuteres i forskningsgruppene, hvor leder av de enkelte gruppene har ansvar for å utforme selve rapporten. Disse rapportene danner grunnlag for en samlet rapport, utarbeidet av leder forskningsutvalget, og som legges fram i instituttrådet senest i mai 2011.

Momenter i rapporten

Rapporten skal samle seg om faglige mål, hovedaktiviteter, deltakelse og resultater for å gi et hovedinntrykk av hvordan forskningsgruppen arbeider og utviklingen i løpet av perioden. Det er viktig at positive og eventuelt også problematiske trekk kommer fram med sikte på å få fram hva som fungerer godt og hva som bør styrkes, eventuelt endres. Momentlisten under er primært ment som en huskeliste, uten at det er nødvendig å gå inn på detaljer på alle punkt. De enkelte rapporter bør derfor ikke overskride fem sider.

Deltakelse i forskningsgruppen

Kort oversikt og vurdering av

- Faglig sammensetning: fag/ca. antall
- Stillingskategorier (vitenskapelig ansatte, stipendiater, eksterne medlemmer)
- Endringer i treårsperioden

Aktiviteter

Kort oversikt og vurdering av

- Seminarer
- Workshops/work in progress
- Konferanser
- Stipendiatfremlegginger/PhD-tiltak
- Ekskursjoner o.a.
- Omfang av aktivitetene

Forskningsprosjekter

Kort oversikt og vurdering av

- Felles prosjekt for hele gruppen?
- Delprosjekter?
- Planer

Søknader og forskningsprosjekt

Fag – tverrfaglighet

Vurdering av det tverrfaglige samarbeidet

Internasjonale/nasjonale og lokale nettverk knyttet til gruppen

Økonomi

Kort oversikt og vurdering av

- Bruken av driftsmidler
- Småforsk-midler

Administrasjon

Kort oversikt og vurdering av

- Tidsbruk

Formidling

Planer for 2011-2012

Samlet vurdering

- Hva fungerer godt?
- Potensial
- Behov for endringer?

Frist for innsending av rapport fra forskningsgruppene er satt til 25. april d.å.

Med hilsen

Christhard Hoffmann
instituttleder

Ingvild Øye
forskningskoordinator

EVALUERING AV FORSKNINGSGRUPPEN I ANTIKKEN

Deltagelse i forskergruppen:

Forskergruppen består fra AHKR af repræsentanter for Arkæologi (4), Religionsvidenskab (4) og Historie (4). Det omfatter både videnskabelige ansatte (7) og stipendiater (5). Der har i treårsperioden været få ændringer i sammensætningen af forskergruppen.

Der er desuden indledt et samarbejde med fagpersoner uden for AHKR, som også beskæftiger sig med antikken, fra LLE, græsk og latin (4), og kunsthistorie (2) samt Det psykologiske fakultet (1), hvilket jeg skal komme tilbage til under punktet "tværfaglighed".

Aktiviteter:

Forskergruppen i antikke studier fungerer som et forskerforum, mere end en egentlig forskergruppe med fælles projekter. Gruppen samles i faste seminarer, op til 6 i løbet af semesteret, hvor alle deltagerne har mulighed for at fremlægge manuskripter eller præsentere igangværende forskning (*work in progress*), og få respons fra det tværfaglige antikmiljø. For alle, uanset om de er fast ansatte eller stipendiater, har denne faglige tilbagemelding stor betydning, da alle i deres arbejde naturlig vil bevæge sig ind på områder, hvor de ikke har spidskompetence, og mødet med andre fagdiscipliner giver god inspiration til eget fagfelt. Det sikrer også at forskningen bliver skrevet i et sprog, som også er forståelige for andre discipliner inden for antikkforskningen. For stipendiaterne har manuskriptseminarerne en klar forskeruddannelsesfunktion.

Opmødet til de forskellige seminarer har svinget en del (lige fra ca 4-9), alt efter hvilke andre opgaver, både undervisningsmæssigt og forskningsmæssigt de enkelte har haft, og relevans for egen forskning spiller vel også ind her. Deltagelse på seminarer tager naturligvis tid, herunder også forberedelsen ved at læse manuskripter og udarbejde kommentarer. Alle seminarer har imidlertid været meningsfulde for deltagerne.

Ud over seminarerne har forskergruppen også arrangeret gæsteforelæsninger ved prominente antikforskere, som er knyttet til de enkelte medlemmers forskningsnetværk: Pierre Bonnechere (Montreal), Jean-Pierre Mahe (Paris), Robin Osborne (Cambridge) og Thomas Brüggemann (Halle-Wittenberg). Til disse forelæsninger er det blevet almindeligt

også at invitere MA-studenter, som derved i højere grad bliver knyttet til forskningsmiljøet, end blot ved de disciplinbaserede MA-seminarer og den traditionelle vejledning.

Forskergruppen har ikke arrangeret workshops, konferencer eller ekskursioner i tre-årsperioden.

Forskningsprojekter:

Forskergruppen for antikke studier er som sagt et forskerforum. Gruppen er meget heterogent sammensat, og flere af medlemmerne har egne projekter, som de naturligt prioriterer, med dertil tilknyttet nationalt, skandinavisk og internationalt tværfagligt netværk. Det har kort været diskuteret hvor vidt forskergruppen kunne danne udgangspunkt for et større projekt, men dette har vist sig at være vanskeligt, og måske heller ikke ønskeligt.

Det er vigtigt at universitetet i Bergen bevarer en relativ stor spredning i sin forskning, metodisk, tematisk og kronologisk, da den også skal danne udgangspunkt for undervisningen. En for stærk specialisering eller projektorientering indenfor selve instituttet kan virke ensrettende på rekrutteringen af nye forskere, og også gøre miljøet mindre fleksibelt og mindre i stand til at orientere sig mod helt nye forskningsfelter i fremtiden. Et forskningsfelt er ofte stærkt personafhængigt, og hvis alle beskæftiger sig med det "samme" vil det virke cementerende. Det skal understreges at dette ikke er et nej til projektforskning, da mange enkeltforskere er medlemmer af forskningsgrupper nationalt og internationalt, og i øvrigt også samarbejder med hinanden på konkrete projekter (se hjemmeside for forskergruppe: <http://www.uib.no/fg/antikken..>

Dette udelukker imidlertid ikke, at forskningsgruppen i fremtiden måske kan danne udgangspunkt for forskningsprojekt for nogen af medlemmernes vedkommende; men nok ikke alle. Paraplyprojekter, hvor hovedproblemstilling bestemmes af deltagernes nuværende forskningsområder, har næppe den store chance i konkurrencen om bevillinger. Deltagerne må være villige til at indordne deres forskning under en stram problemstilling. Nogen konkrete planer om dette eksisterer der ikke på nuværende tidspunkt.

Tværfaglighed:

Tværfagligheden inden for antikke studier er så absolut blevet meget bedre efter oprettelsen af forskergruppen. Det tværfaglige samarbejde fungerer godt, og giver som sagt alle deltagere, både videnskabeligt ansatte og stipendiater, mulighed for at trække på ekspertise fra andre fagfelt. Det tværfaglige samarbejde er også vigtigt for at synliggøre antikke studier, bredt set, ved Universitetet i Bergen.

Sammensætningen af forskergrupperne er i udgangspunktet institutionelt forankret og bestemt af en politisk beslutning om hvilke fag instituttet skulle bestå af. Faglige hensyn indgik naturligvis også her; men det kan slet ikke fange op det store mangefold af relevante samarbejdspartnere, som også kan ændre sig over tid, alt efter forskningens karakter og prioriteringer. Nogen forskere er også medlem af flere forskningsgrupper, for eksempel forskningsgruppen i Midtøsten- og Afrikastudier.

Forskergruppen i antikke studier har fra høsten 2010 indledt et samarbejde med forskergrupper og enkeltforskere ved andre institutter som også arbejder med antikken, specielt Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier (Klassisk filologi og kunsthistorie). Der sker en samkøring af seminarer og gæsteforelæsninger (<http://www.hist.uib.no/antikk/antres/program.htm>), og der er også oprettet en speciel hjemmeside for "Ancient Studies" ved universitetet i Bergen (<http://www.hist.uib.no/antikk/antres/antikres.htm>).

Indtil nu har deltagelse på seminarer på tværs af institutterne (AHKR og LLE) været af mere sporadisk karakter, og her har det i stor grad været bestemt af forskningsrelevans for den enkelte, men tilbuddet er der. Derimod har der været ganske stort opmøde fra begge institutter ved gæsteforelæsninger.

International/nationale og lokale netværk knyttet til gruppen.

Der er ingen formelle netværk knyttet til forskergruppen som sådan, men de forskellige projekter i antikken, har naturligvis både en national (antikke studier specielt i Oslo), skandinavisk og international forankring. Det har været naturligt at gæsteforskere og gæsteforelæsere tilknyttet de enkelte delprojekter også har fremlagt deres forskning på seminarerne, og der er også et samarbejde med universitetet i Oslo, samt skandinaviske universiteter om medfinansiering af gæsteforelæsere.

Økonomi

De tildelte driftsmidler til forskningsgruppen har ikke været brugt op i tildelingsperioden. De benyttede midler har primært været anvendt til gæsteforelæsere, samt også til indkøb af manglende bind af LOEB, samling af græske og latinske tekster, som derved er blevet tilgængelig for forskergruppen i sin helhed.

Administration.

Forskergruppen har opnævnt en ansvarlig for planlægning og indkaldning til seminarer. Tidsforbruget til dette er ret beskedent, og det går ikke ud over andre forskningsaktiviteter. En del tid har gået med at opdatere hjemmesider og netværksressourcer, men heller ikke dette kan siges at være nogen større belastning. Ud fra en *cost-benefit* synsvinkel er forskergruppen så absolut et positivt forum for antikforskningen.

Planer for 2011-2012.

Forskergruppen vil fortsætte ud fra samme mal som hidtil, det vil sige seminar og gæsteforelæsninger. Specielt vigtigt er stipendiaternes mulighed for at lægge frem manuskripter, som vil have meget høj prioritet, som led i forskeruddannelsen. Fremover vil der blive lagt større vægt på gæsteforelæsere, og i høsten 2011 er der planlagt flere forelæsninger. Det er et vigtigt satsningsområde, da der derigennem knyttes vigtige kontakter til det internationale forskningsmiljø og bringer nye impulser til antikk-miljøet i Bergen, ikke bare ved AHKR men også LLE.

Samlet vurdering.

Som forskerforum har deltagerne kun gode erfaringer med forskergruppen for antik. Samarbejdet med andre antikfag ved andre institutter ved Universitetet i Bergen er først lige begyndt, og det er da muligt at der er rum for et meget tættere samarbejde her, ikke nødvendigvis på seminarfronten, som jo tager tid af den enkeltes forskningsindsats, men på

andre områder som fælles workshops, konferencer etc. På nuværende tidspunkt ser der imidlertid ikke ud til at være behov for de store ændringer. Det er vigtigt at bibeholde midler til forskningsgrupperne, specielt til invitation af gæsteforelæsere, især hvis dette kan foregå i samarbejde med andre institutter og universitetet i Norge og Skandinavia.

Bergen 24-02-2011

J.C. Meyer

Evaluering av forskergrupper ved AHKR

Forskergruppa Demokrati, styring, rett og arbeidsliv

Deltakelse i gruppa

Gruppen på AHKR har bestått av: Astrid Forland, Eldbjørg Haug, Jan Heiret, Tore Grønlie, Anne-Hilde Nagel (leder), Sissel Rosland, Hans Jacob Ågotnes. Det vil si 6 historikere og 1 kulturviter med sterkt historisk tilsnitt (Ågotnes).

I tillegg kommer stipendiatene Trond Erlien (hist/Sogndal), Thomas Slettebø (hist), Harald Stokkedal Bokn (hist/didaktikk), og Mette Vårdal (hist/Volda). Stipendiat Bård Skogstrand (kultur) er blitt ferdig og har sluttet.

Gruppa har også noen eksterne medlemmer, der deltakelsen varierer fra forholdsvis fast til ganske løs. De eksterne er alle er historikere, det gjelder 2 forskere på Rokkansenteret: Yngve Flo, Svein Ivar Angell, 1 ved Høgskolen i Bergen: John Myking og 1 ved Universitetet i Agder: Gustav Sætra.

En gjesteforsker, stipendiat i historie Karin Carlsson fra Stockholm, la i løpet av sitt opphold i Bergen fram et manus til diskusjon i gruppa. En SV-forsker gjestet oss en gang, som manusmedforfatter.

Gruppa kan ved første øyekast synes ganske ensartet ettersom det alt overveiende er historikere, med et tyngdepunkt innen politisk-administrativ historie i bred forstand. Men det er stor emnemessig bredde, både tematisk, geografisk og i periodetilknytning, fra mellomalderen til i dag. Felles for alle er tema med en eller annen form for demokratitilknytning. Dette lå til grunn for at gruppa skiftet navn ved å sette Demokrati først og mer samlende, kortformen blir gjerne Demokrati..

Aktiviteter

Teoriseminar

I den første fasen brukte gruppa flere møter på å diskutere begrepet demokrati og demokratiforskning. For gruppa var det nyttig i utgangspunktet å diskutere selve nøkkelbegrepet og gjøre oss kjent med demokratiforskningsprogram i NFR og ved UiB. Gruppa har siden lagt mer vekt på begrepsdiskusjon i samband med framlegging av enkeltprosjekter.

Manuskriptseminar

Gruppas hovedvirksomhet har vært manuskriptseminarer, der enkeltforskere, en eller to sammen, har lagt fram manus under arbeider til diskusjon. Gruppa hadde fra starten ønske om å legge hovedvekten på slike seminar, og er samstemmig om at vi har hatt god erfaring med dette. Det har vært lagt vekt på at stipendiater skal få legge fram, på lik linje med vitenskapelig ansatte. Alle gruppas AHKR-medlemmer har lagt fram manus til diskusjon, likeledes samtlige stipendiater. Flere av de eksterne har også lagt fram manus. To av stipendiater har også lagt fram opplegg for eller utkast til vitenskapsteoretisk innlegg. I den forbindelse inviterte gruppa mangeårig forskningsutdanningsansvarlige for historie, Astri Andresen, som deltok på et seminar

med tanker om og erfaringer med det vitenskapsteoretiske innlegget. Dette var utbytterikt både for de ansatte og for stipendiatene. Manuskriptsseminaret fungerer med andre ord også delvis som forskerutdanning. Medlemmene i gruppa har forskjellige faglige tilnæringsmåter, men de er ikke mer forskjellige enn at diskusjonene blir meningsfulle og givende. Det har vært holdt 4-5 seminar pr.semester.

Konferanse

Gruppa har arrangert en større konferanse, et heldagsarrangement med mange innbudte innledere og bred deltakelse. Konferansen dreide seg om den da nylig utkomne *Sentraladministrasjonens historie* forfattet av Tore Grønlie og Yngve Flo. Innlederne kom fra innland og utland, i tillegg til universitetsfolk var det også innledere fra byråkrati, politikk og media. Det var 75 deltakere i salen, mest fra HF, SV og Juss, og deriblant en god del studenter og stipendiater. Konferansen ble arrangert med god støtte fra AHKR, samt fra forlaget og UiB. Forskergruppa sto selv for hele arrangementet, som ble holdt i det nyåpnede Akademiske Kvarter den 4.mai 2010. Konferansen ble omtalt i På Høyden, med intervju med forfatterne, i tillegg ga Grønlie et større intervju i Søndagsavisen i radio. Forskergruppa oppsummerte konferansen som interessant og givende.

Forskningsprosjekt

Gruppa har til nå ikke utviklet noe felles forskningsprosjekt, og har heller ikke lagt vekt på å gjøre det. Til det synes gruppa for uensartet, og medlemmene har holdt det for mer hensiktsmessig å fortsette sine egne prosjekt med de nettverk de har. I stedet har gruppa lagt vekt på å diskutere medlemmenes egne pågående eller planlagte prosjekt. Det siste året har vi likevel fått presentert 2 prosjekter som er gitt tilknytning til forskergruppa. Det er prosjekter som begge inkluderer flere av forskergruppas medlemmer, i tillegg til andre. Det gjelder et prosjekt om 1814 og forutsetninger for folkestyre, der Nagel, Rosslund, Slettebø, Myking og Sætra er med fra forskergruppa, og et prosjekt om 1814 og regionalitet, der Angell, Ågotnes og mulig flere er med fra forskergruppa. Gruppa er åpen for at tilknytningen mellom disse gruppene og forskergruppa muligvis kan utvikles til et tettere samarbeid i de kommende årene.

Møter

Det er med ujamne mellomrom holdt mer møtepregede samlinger, for å diskutere forskergruppas profil, seminarprogram m.v. Det ble holdt særlig mange møter i samband med dagskonferansen i mai 2010.

Fagfest og annet sosialt befordrende

Gruppa har hatt 1 sommerfest hjemme hos lederen. Ellers har vi alltid en liten felles lunsj foran forskerseminarene.

Økonomi

Driftsmidlene er blitt brukt til honorar, reise og opphold for inviterte forskere til konferansen i mai 2010 (sammen med andre tilskudd), litt til egne reisetilskudd, til tilskudd til gruppe-eksterne arrangement der gruppemedlemmer har vært medarrangør, og til seminarlunsjene.

Administrasjon

Tidsbruken varierer sjølvsagt med ulike typer virksomhet og posisjon i gruppa. Ved manusseminarene faller det mye på den som skal legge fram. Den store dagskonferansen var et arbeidskrevende arrangement, der det utkrystalliserte seg en 4-gruppe som tok et hovedansvar, mens gruppa ellers også bidro. I det lange løp faller nok mye av administrasjonen på lederen.

Når det gjelder forskergruppas internettpresentasjon, har den vært nødtørftig. Forskningskonsulenten har vært behjelpelig her. Gruppa har et utviklingspotensiale på dette punkt.

Formidling

Gruppa har gjennom den store dagskonferansen vært med på å formidle et stort nasjonalt historisk verk til instituttet, UiB og norske radiolyttere. Ellers publiserer medlemmene sine arbeider og holder sine foredrag der det passer, uten at det er en sak for gruppa som helhet.

Planer for 2011-2012

Gruppa tar sikte på å fortsette forskerseminarene som en hovedbeskjeftigelse. Gruppa er åpen for å variere formen, om det finnes hensiktsmessig. Dette kan tenkes i samband med de to tilknyttede prosjektene som vil kunne gi knipper av beslektede temaer, som for eksempel kan egne seg til halvdags-samlinger. Det vil i alle fall være rimelig at forskergruppa Demokrati.. vil ta opp 1814-problematikker i de kommende årene.

Det er varslet gjennom AHKR's forskningskoordinator at forskergruppene kan få større ansvar for forskerutdanningen. Gruppa stiller seg positivt til det. Antallet stipendiater er økt over tid i gruppa, og de bidrar verdifullt både med manus og med engasjement i diskusjonene. Dersom gruppa skal ta ansvar for mer formelle arrangement for stipendiatene, som for eksempel midtveis- eller avslutningspresentasjoner, eller befordring/vurdering av forskerutdanningskurs, vil det kreve mer ressurser administrativt, tidsmessig og økonomisk. Likeledes om gruppa mer systematisk skulle forholde seg til det vitenskapsteoretiske innlegget.

Samlet vurdering

Forskergruppa Demokrati.. har hatt et ambisjonsnivå som har vært realistisk og ønsket av gruppas medlemmer. Ambisjonen var å skape et forskerseminar der medlemmene kunne få drøftet sine arbeider og planer. Manusseminarene har vært hovedbeskjeftigelsen, og samlet sett har de vært interessante og givende både for innledere og debattanter. Vi har vært innstilt på å ikke tvinge fram fellestiltak det ikke egentlig er grobunn for i den enkeltes faglige interesse.

Samtidig er det klart at fellesarrangement og kimen til forskningsprosjekter som omfatter flere av gruppas medlemmer kan være givende på en annen måte. Det behøver imidlertid ikke være noen motsetning mellom utviklingen av noe mer felles på den ene siden og opprettholdelsen av vekten på enkeltforskeres presentasjoner av manus på den andre siden.

I en så pass løst sammensatt gruppe som Demokrati.. vil det være en fare for at gruppa kan få frafall eller til og med gå i oppløsning. Det krever noe innsats å opprettholde gruppa, så meget mer som det er flere eksterne og mer sporadisk deltakende medlemmer. Kjernen må ikke bli for liten. Dette krever også en bevisst tilhørighet hos medlemmene, noe vi til nå stort sett har sett. Framover kan dette bli en utfordring, ettersom de første årene nå er passert og nyhetens interesse kanskje kan blekne noe.

Det er kjent fra tidligere forsøk at ønskede forskerseminar etter en kortere eller lengre tid sakte dør hen. Det kan synes ønskelig eller til og med nødvendig å støtte forskerseminaret med andre funksjoner som kan bidra til å fastholde det ønskede. En slik støttende funksjon kan være forskerutdanningen, som i tillegg sjølv sagt er et viktig fenomen i seg selv. Økt tilsig av stipendiater har uten tvil vært berikende for forskergruppa Demokrati.. Et mer formelt ansvar i forskerutdanningen vil kunne virke som lim innad i forskergruppa.

Forholdet mellom stipendiatene og forskergruppa er toveis. Stipendiatenes betydning for forskergruppa har som motstykke forskergruppas betydning for stipendiatene. Det er understreket av stipendiatene selv i deres høringsuttalelse til fakultetet om handlingsplanen for forskning. Spesielt om forskerutdanningen har stipendiatene på AHKR enstemmig påpekt at de anser forskergruppene som det som holder forskerutdanningen på AHKR sammen. Det er et mer positivt argument for at forskergruppene bør styrkes økonomisk nettopp for å vareta og videreutvikle en funksjon innen forskerutdanningen på en kraftigere måte enn hittil.

For forskergruppa Demokrati, styring, rett og arbeidsliv

Anne-Hilde Nagel

Mai 2011

EVALUERING AV FORSKNINGSGRUPPER VED AHKR

Egenrapport fra forskningsgruppen Helse, velferds- og vitenskapshistorie (HVV)

Rapporten er diskutert og godkjent av gruppens medlemmer.

1. Deltakelse i gruppen

Gruppen er sammensatt av kulturvitere og historikere; flertallet er historikere. Kulturviterne har ulike faglig bakgrunn (folkloristikk, antropologi og filosofi), mens historikerne har ulike spesialiseringer. Det er åtte aktive medlemmer ansatt ved instituttet og to aktive emeriti. To deltagere kommer fra Uni Rokkan. Fem doktorgradsstudenter tilhører gruppen. Dermed har gruppen rundt 17 deltagere. Vi regner som assosierte medlemmer en gruppe tidligere MA-studenter og/eller stipendiater og et knippe kolleger som ikke har arbeidsplass verken ved AHKR eller Rokkansenteret. Det har vært lite utskifting av gruppens medlemmer, men noen av de som meldte seg på gruppen har ikke deltatt i noen aktiviteter. Frafall mer enn kompenseres av nyrekruttering. Gruppen er stor og aktiv, og det er et stort fortrinn at to av våre emeriti bidrar i det faglige arbeidet.

Gruppen har siden 2009, da "prosjekt vitenskapshistorie" ble etablert, også inkludert de tre som er ansatt på dette prosjektet. Det passer svært godt, ettersom vitenskapshistorie har vært tematisert i lang tid blant flere av gruppens deltagere og også ellers ved instituttet. Samtidig som "prosjekt vitenskapshistorie" ble etablert, skiftet gruppen navn fra Helse, medisin og velferd til sitt nåværende navn helse, velferds- og vitenskapshistorie.

Vitenskapshistorieprosjektet har i tillegg til det som foregår i regi av forskningsgruppen også egne opplegg.

2. Aktiviteter

Seminarer

Gruppen har siden oppstarten i 2008 hatt et *løpende seminar* (i dag under navnet "seminaret helse, velferd og vitenskapshistorie" - HVV), med i gjennomsnitt møter hver andre eller tredje uke i semesteret. På seminarene holder ansatte, ph.d.kandidater og andre som sokner til gruppen, samt inviterte gjester fra andre institutt/fakultet, utenbys eller fra utlandet, innlegg. Ofte er det diskusjon av manus. Frammøtet er normalt godt, med 10-15 deltakere. Seminaret er en viktig møteplass for gruppen som helhet. HVV-seminaret brukes systematisk til å diskutere nye stipendiaters prosjektskisser, og det oppmuntres til at de legger fram kapitler fra sine avhandlinger til diskusjon. Å bidra i doktorutdanningen og høyne dens kvalitet er en særlig viktig del av seminarets virksomhet (se også nedenfor om stipendiater på Bergen workshop).

Siden 2009 har vi hatt *en egen møterekke* innen seminaret om spesifikt vitenskapshistoriske tema, med til dels andre deltagere enn på det "ordinære" HVV-seminaret og med tema bl.a. fra naturvitenskapene. Dette har organisatorisk og tematisk fungert fint.

Av øvrige arrangementer nevnes at forskningsgruppen har arrangert et *dagsseminar om biomakt* med inviterte innledere fra Danmark og Sverige (høsten 2008). Den har arrangert et internt *halvdagsdagsseminar om medikalisering* (våren 2009). Gruppen har hatt et internt seminar over en og en halv dag for å diskutere *forskningsgruppens indre liv + et mulig prosjekt innenfor VAM-*

programmet i forskningsrådet (høsten 2009). I samarbeid med forskningsgruppen "Beyond borders" arrangerte den et seminar høsten 2009 om transnasjonal historie. Pierre-Yves Saunier var hovedgjest.

Workshops

Den helse- og medisinhistoriske delen av forskningsgruppen arrangerer hvert vårsemester "The Bergen workshop on the history of health and medicine" med rundt 30 deltagere – de fleste fra Europa, men det har også vært deltagere fra New Zealand, Australia, Taiwan og USA. Det publiseres konferanserapporter, som nå utgis av Novus forlag. Workshoppen er eldre enn instituttet (den ble påbegynt i forbindelse med forskningsrådsprosjektet om helse- og medisinhistorie som ble avsluttet i 2007). Vi holder i 2011 den niende workshoppen. For helse- og medisinhistorikerne er dette et viktig arrangement: De holder seg à jour med internasjonal forskning, presenterer og får diskutert egne arbeid, etablerer og videreutvikler nettverk og forskningssamarbeid. Flere av gruppens ph.d.studenter har hatt sin internasjonale debut på dette arrangementet, men enda viktigere er det nok at de gjennom det har fått anledning til å knytte relevante internasjonale kontakter.

Ekskursjoner o.a.

Gruppen har ikke arrangert ekskursjoner, men vi oppmuntrer til at forskningsgruppens medlemmer deltar med innlegg på internasjonale konferanser eller arrangerer sesjoner på slike. Det gjelder for eksempel European Association for the History of Medicine and Health og European Social Science History Conference. I 2011 deltar også en gruppe på Society for the History of Children and Youth's konferanse.

3. Forskningsprosjekter

Gruppen har ikke et felles forskningsprosjekt. Gruppens størrelse og sammensetning tatt i betraktning ville det være verken mulig eller ønskelig. Gruppen er derimot preget av mange individuelle forskningsprosjekter (se hjemmeside, presentasjon av prosjekt), og det er mange tematiske fellesinteresser til stede i forskningen:

- *Internasjonal/transnasjonal kunnskapsutveksling.* Tre av gruppens medlemmer deltar i forskningsrådsprosjektet av samme navn (ved Andresen og Brautaset). Dette er en videreføring av forskningsinteresser som har vært dyrket i mange år, og som deles av flere doktorgradsstudenter med internasjonale/transnasjonale prosjekter.
- I tilknytning til det internasjonale/transnasjonale (som inngår i flere arbeider) vil vi trekke fram at det i grupper pågår en *medisinsk-antropologisk* studie lokalisert til Réunion, og at *kulturelle perspektiver* på og *folkelige oppfatninger* av helse er viktig i flere studier. *Kjønn* er også en viktig variabel.
- Flere deltagere har lenge hatt en særlig interesse for *barns helse, helsepolitikk overfor barn og vitenskap om barn*, nasjonalt og internasjonalt. To doktorgradsprosjekter omhandler også slike tema.
- *Sykehus og sykehuspolitikk.* Det har lenge vært prøvd å få etablert et større prosjekt på feltet, og det har vært tema for en doktoravhandling. Det lyktes også å få til et mer avgrenset sykehusprosjekt med en forfatter, og nå ser det ut til at Haukelands historie vil bli realisert med to forfattere tilknyttet gruppen.
- Den *psykiatrihistoriske forskningen* i gruppen må trekkes fram. En av gruppens deltagere skrev i sin tid doktoravhandling om psykiatrihistorie, og i 2010 ble det gjennomført en

disputas som berører psykiatrien. Psykiatri, psykologi og mental helse blir i dag på ulike måter tematisert i gruppens forskning.

- Ytterligere en retning som er representert ved flere knytter sammen *minoritetspolitikk og helse/medisinhistorie*.

Den vitenskapshistoriske "grenen" i HVV-gruppen tar opp i seg flere av emnene over, men forholder seg nettopp til de vitenskapshistoriske dimensjonene. Det må nevnes at inkluderingen av det vitenskapshistoriske feltet i gruppen også har gjort at vi har mer *naturvitenskapelig orientert forskning* representert med ett doktorgradsprosjekt, og håper på å bygge ut dette området (se planer nedenfor).

Selv om ett felles forskningsprosjekt med deltagelse fra hele gruppen verken er mulig eller ønskelig, kan gruppen med fordel drive to-tre prosjekter med samarbeid mellom flere av gruppens medlemmer. Slik kan også de nye doktorene få ta i bruk sin kunnskap og kreativitet samtidig som det kan rekrutteres eksternt. Det er så mange felles interesser i gruppen, så mye kompetanse innenfor medisin, helsepolitikk, velferds- og vitenskapshistorie, og så mange aktuelle og viktige problemstillinger at dette skulle være innenfor rekkevidde, og gruppen planlegger for dette. Det understrekes at frie faglige interesser må ligge til grunn for slikt samarbeid, og utgangspunktet må være at det bidrar til å gi økt kvalitet i forskningen.

4. Fag – tverrfaglighet

Gruppen har et flerfaglig forum i HVV-seminaret. Forskningsgruppen vurderer den flerfaglige sammensetningen i dette seminaret som en stor styrke; det gir nye og av og til uventende – men spennende – perspektiver til diskusjonene og dermed til pågående forskning. Det er i gruppen en stor åpenhet både i forhold til ulike fagtradisjoner og ulike retninger innen fagene, og mange bidrar konstruktivt i diskusjoner over faggrensene.

Videre har tre av gruppens deltagere utviklet og drevet et flerfaglig samarbeid om undervisning (Historiske og kulturelle perspektiver på helse innenfor BA-programmet HEMB i forebyggende helse). Dette fungerer svært godt, noe studentevalueringene til fulle viser.

Flerfagligheten og at det ikke er likevekt mellom fagene, men også forskningstemaenes/tilnærmingenes varierte karakter, er en kontinuerlig utfordring i den forstand at det er vanskelig å lage opplegg som er interessante og som føles viktige for alle. Fraværet av forskningsprosjekter med flerfaglig deltagelse bidrar til at gruppen ikke knyttes så nært sammen som man kunne ønske. I en forstand er dette slik det må være i en såpass stor og sammensatt gruppe, men vi vil arbeide for å endre noe på dette (se planer).

5. Internasjonale/nasjonale og lokale nettverk knyttet til gruppen

- Et nordisk nettverksprosjekt om medisinhistoriens teoretiske og metodiske tilganger (Nordforsk 2009-11) ledes av oss (Andresen, med Ryymin som lokal leder). Flere av deltagerne i forskningsgruppen har vært involvert i nettverkets aktiviteter. Høsten 2010 avholdtes en vellykket workshop innen nettverket om health citizenship, med deltagere fra alle nordiske land, Nederland, Tyskland og Storbritannia.
- Gjennom prosjektet "Internasjonal kunnskapsutveksling" (forskningsrådet) deltar flere av gruppens medlemmer i et samarbeid med andre forskningsgrupper ved instituttet, og i samarbeid med kolleger fra andre land.
- Flere av gruppens deltagere er med i Nordwell, det nordiske velferdsstatsnettverket.
- Vitenskapshistorikerne deltar i det norske nettverket for vitenskapshistorie.

- Utover dette er mange involvert i andre nettverk som også er viktige for gruppen som helhet, i det de bidrar til å knytte nye forbindelser. Ett eksempel er nettverket for rural helse; et annet samarbeid om minoriteter og helse, et tredje om barndomshistorie. Forskningsgruppen er flere ganger bedt om å være vert for Yggdrasil-gjester som gjennom slike nettverk har blitt kjent med oss. Nettverkene har også gjort at forskningsgruppen i årene 2008-10 har mottatt fire gjesteforskere fra England, Spania og USA.

6. Økonomi

Driftsmidler. Gruppen inviteres årlig til å melde inn behov og ønsker. Driftsmidlene har blitt brukt til å invitere utenbys gjester, til seminarer, til innkjøp av bøker, til assistent-lønn og (i begrenset grad) til reisemidler.

Småforskningsmidler. Gruppen har hatt småforskningsmidler til arrangementer og andre aktiviteter, bl.a. forskningsassistansene, i årene 2008-2010. Midlene har blitt brukt etter planen bortsett fra i 2010, da uforutsette omstendigheter førte til at noen planer måtte skrinlegges.

Driftsmidler og småforskningsmidler er svært viktige for aktiviteten i gruppen, sammen med bevilgninger fra forskningsrådet og Meltzer. Vi planlegger nå å innføre et "sluttseminar" for ph.d.kandidatene (se planer), og til dette vil vi ha behov for ytterligere økonomiske ressurser som vi håper det skal finnes rom for ved instituttet.

7. Administrasjon - tidsbruk

Hvor mye tid som legges ned, er vanskelig å bedømme, men det går mange timer til planlegging og gjennomføring av det løpende seminaret og til forskjellige andre arrangementer. Særlig er The Bergen workshop on the history of health and medicine nokså tidkrevende. En stor del av dette arbeidet utføres av gruppeleder, men flere av gruppens medlemmer bidrar vesentlig i både planlegging og gjennomføring. Det gjelder også i redigeringen av workshop-proceedings fra disse konferansene. I 2011 utgis den niende workshop-rapporten. En stor del av gruppens deltagere legges ned mye arbeid i det nordiske nettverket i medisinhistorie, i prosjektet om internasjonal kunnskapsutveksling, og i småforsk-prosjektene.

Det brukes tid på å holde hjemmesidene på norsk og engelsk ved like. Heldigvis har en av gruppens stipendiater påtatt seg den tekniske delen; uten dette hadde vi ikke klart å holde sidene noenlunde ved like. En av gruppens deltagere bidrar også til å sikre at større tekster som legges ut på engelsk holder mål språklig sett.

Siden aktivitetsnivået er høyt, savnes tid til å arbeide mer systematisk med forskningsgruppen som helhet og til å planlegge nye forskningsprosjekter; det har vært mer fokus på løpende seminarer, arrangementer og eksterne forbindelser. Det er et stort potensial for å utvikle nye forskningsprosjekter både lokalt, nasjonalt og internasjonalt. Vi skulle derfor gjerne hatt nye kolleger som var dedikert til forskningsgruppens felt og som kunne ha utviklet og utnyttet mulighetene mer systematisk.

8. Formidling

Gruppens medlemmer, fra stipendiatene til de fast ansatte, publiserer i anerkjente tidsskrifter så vel som i bøker og i ulike typer publikasjoner som ikke er poenggivende. Den populærvitenskapelige formidlingen er svært stor. Publisering i konferansepublikasjonene

etter "Bergen workshop" er vanlig for helse- og medisinhistorikerne i gruppen. Mange av gruppens medlemmer formidler også gjerne på andre workshops og konferanser nasjonalt og internasjonalt, noe som ganske ofte også resulterer i publikasjoner. Det er ønskelig med en mer bevisst satsning på publisering i internasjonalt anerkjente tidsskrifter (se planer).

En annen type formidling skjer gjennom den forskningsbaserte undervisningen. Vi har nevnt deltagelsen i BA-programmet om forebyggende helsearbeid. Emnet Historiske og kulturelle perspektiver på helse tilbys som 250-emne, og dette bidrar igjen til rekruttering til MA-seminaret Individ, kultur og samfunn. Dette seminaret har i mange år rekruttert til HVV-forskergruppen; flere av stipendiatene (3 av de nåværende 5) kommer fra dette miljøet. Det har vært tradisjon for at MA-studenter inviteres til å delta på HVV-seminaret.

Professor Bente Gullveig Alver mottok i 2010 en pris fra Jöran Sahlgrens prisfond for hennes samlede vitenskapelige produksjon innenfor emnet folkloristikk, som blant annet har ført til en dypere forståelse av tradisjonell sykdomsbehandling og folkloristisk feltarbeid.

9. Planer for 2011-2012

På dagsorden nå står utvikling av et større forskningsmessig fellesskap for de av gruppens deltagere som ønsker det. Samtidig vil vi opprettholde det øvrige aktivitetsnivået.

Nye prosjekter

- Et flerårig prosjekt om meteorologisk institutts historie vil sannsynligvis starte opp i år, knyttet til prosjekt vitenskapshistorie og med forskere så vel som stipendiater.
- Et prosjekt for biografi (2,5 år) om nasjons- og museumsbyggeren Christie (én forfatter) utlyses i disse dager. Arbeidet tilknyttes prosjekt vitenskapshistorie.
- Et sykehushistorieprosjekt ventes å starte opp i 2012.

Forskningsprosjekter under planlegging

- To av gruppens deltagere planlegger å samarbeide om en utforskning av helseborgerskapsbegrepet.
- En fornyet søknad til forskningsrådet innenfor VAM-programmet ventes i løpet av perioden.
- I 2012 planlegges en søknad om et nytt vitenskapshistorie-prosjekt (også forskningsrådet).
- I 2012 eller 2013 planlegges en helse- og medisin-søknad med internasjonal tematikk og fortrinnsvis med deltagere fra både kulturvitere og historikere.

Gjennom noen av disse søknadene håper vi å få postdoc-stillinger, nye stipendiater, og noe forskningstid for de ansatte. Forskningsgruppen involveres i å utvikle prosjektidéer og i planleggingen av prosjektene. Samtidig kan det være aktuelt å se på muligheten for internasjonale prosjekter av typen ERC-starting grants.

Annen virksomhet

- Det løpende HVV-seminaret videreføres. For å styrke det flerfaglige preget, å eksperimenteres det med å bruke kommentatorer på manuskriptseminarene.
- Gruppen setter seg som mål å publisere mer i internasjonalt anerkjente tidsskrifter. Under planleggingen av semesterprogram for HVV-seminaret holdes noen seminardager ledige slik at manuskripter som er nesten klare for publisering kan legges fram for gruppen for en kritisk gjennomgang. Gruppen vil også bruke de mulighetene som finnes

til å søke penger til språkvask, og vil oppmuntre til at innlegg som trykkes i Bergen workshop proceedings bearbeides for tidsskrift-publikasjon.

- Av interne arrangementer satser vi på *halvårlige forskningsgruppe-seminarer* dels med presentasjon av deltagernes pågående forskning, dels rettet inn mot nye prosjekter.

- I regi av det nordiske nettverket (Nordforsk) arrangeres et *ph.d.kurs* om historisering og historiografi høsten 2011.

- I regi av prosjektet om internasjonal kunnskapsutveksling arrangeres en internasjonal workshop: *Humanitarianism, nursing and missions* (høsten 2011)

- To av gruppens deltagere er sentrale i arrangementet av den nordiske kvinnehistoriekonferansen i Bergen i 2012.

- Den tiende *Bergen workshop on the history of health and medicine* arrangeres våren 2012.

- Prosjekt vitenskapshistorie vil samme år (høst) stå ansvarlig for *den norske vitenskapshistoriekonferansen*.

- Doktorgradsstudentene i gruppen har foreslått at vi avholder et "*sluttseminar*" for å diskutere avhandlingene i mest mulig ferdig form før endelig innlevering – med en opponent/kommentator utenfra og med deltagelse fra de av HVV-gruppens medlemmer som ønsker det. Vi vil satse mye på å få dette til for alle stipendiatene som er knyttet til gruppen. Forskningsgruppen tenker seg også at den kan spille en rolle i den faglige midtveisevalueringen; men dette vil avhenge av hvilket opplegg fakultetet/instituttet kommer fram til

10. Samlet vurdering

HVV-seminaret fungerer svært godt og the Bergen Workshop er et meget vellykket arrangement. Det har innenfor gruppen blitt avlagt 3 meget solide doktorgrader, og i dag er det ytterligere 5 doktorander i arbeid. Det betyr også at stipendiatene utgjør nærmere en tredjedel av forskningsgruppens "kjerne". Stipendiatene er godt integrerte i miljøet og har i tillegg et fint faglig og sosialt stipendiatmiljø. Gruppen som helhet er faglig sterk med en svært bred og variert forskningserfaring. Mange av deltagerne samarbeider om avgrensede forskningsopplegg (for eksempel artikler), i nettverk og med undervisning. Miljøet har et rikt kontaktnett nasjonalt og internasjonalt, og deltar i flere ulike nettverk. Det er en tradisjon for å reise på internasjonale konferanser for å presentere ny forskning, og særlig stipendiatene oppfordres til (og gjennomfører) utenlandsopphold av en viss varighet. Også de fast ansatte bidrar til byggingen av internasjonale relasjoner på denne måten. Deltagerne publiserer i poenggivende så vel som i andre kanaler, og er aktive bidragsytere til populærvitenskapelige publikasjoner eller i den offentlige debatt. Det er stor interesse for å videreutvikle flerfagligheten og å etablere nye forskningsprosjekter; felles så vel som individuelle.

De tema forskningsgruppen arbeider med, det være seg innenfor helse, velferd eller vitenskapshistorie, er av betydning både i grunnforskningsøyemed og i forhold til aktuelle nasjonale og globale utfordringer. Flere av forskerne er toneangivende innen sine felt, og gruppen har svært lovende stipendiater som i tiden framover vil levere viktige forskningsbidrag på sine områder. Tross noen tilpasningsproblemer i den nye gruppestrukturen, er gruppen også preget av stor raushet og samarbeidsvilje – i tillegg til at den setter en høy standard for kvalitet i forskningen. Det ligger til rette for at forskningsgruppen skal kunne utvikle ny og viktig forskning, og dermed nye forskningsprosjekter. Siden de fast ansatte deltagerne i gruppen likevel

har mange jern i ilden utenfor gruppen og opptrer i mange andre sammenhenger, er det et stort behov for flere ressurser i faste stillinger som er dedikerte til gruppens forskningsfelt.

I de neste årene bør gruppen videreutvikle sin identitet som en gruppe som nettopp favner om flere fag og fagfelt. Den enkelte deltager må selv være aktiv for å få til aktiviteter som passer, samtidig som gruppelederen kontinuerlig må ha for øye at aktivitetene totalt sett og over tid skal passe best mulig til gruppen. Selve gruppesammensetningen er det for tiden ingen grunn til å forandre.

15. april 2011

For forskningsgruppen helse, velferd og vitenskapshistorie

Astri Andresen

FORSKINGSGRUPPE MIDTAUSTEN- OG AFRIKASTUDIAR EVALUERING FOR PERIODEN 2008-2011

Sammensetting og historikk

Forskningsgruppe Midtausten- og Afrika vart i 2008 satt ned med i alt 20 medlemmer, av dei fem phd-stipendiatar. Faglig fordelte dei seg på fire arkeologar, fire religionshistorikarar, og tolv historikarar. Fem medlemmer i gruppa var også med i (og hadde si primære tilknytting til) ei anna forskningsgruppe (fire av dei antikken). Denne fordelinga har i hovudsak halde seg konstant i perioden, tre medlemmer har forlatt instituttet, tre nye er komme til.

Geografisk spente gruppa over to områder, "Midtausten", som blir forstått som den muslimske verda meir allmennt, og sub-saharisk Afrika. Fleire av gruppas medlemmer arbeider med det muslimske Afrika, og har såleis naturleg tilknytting til begge områder. Men noen få arbeider med andre områder av Afrika, og det har der vore ei utfordring å lage eit faglig fellesskap. Etter at prof. Henshilwood fekk sitt større prosjekt i 2009, har dei som hører til dette i stor grad arbeidd for seg, og forskningsgruppa har vorte ei rein Midtausten / islamske verd-gruppe, noe som også har vore ei naturleg forlenging av den tradisjonen gruppa vaks ut av.

Forskningsgruppa baserte seg på eit tverrfaglig miljø som innan dei enkelte faga går tilbake til 1970-åra, såleis med eigne stillingar definert til dette området i historie (O'Fahey, Bjørkelo, Vikør) og religion (Natvig). Frå midt på 1980-tallet vart dette institusjonalisert ved oppretting av eit tverrfakultært *Senter for Midtausten og islamske studiar* (SMI), der faga nå ved AHKR spilte ei sentral rolle, men sammen med andre relevante fag som arabisk på HF og sosialantropologi på SV. Gjennom SMI vaks desse langt på veg sammen til eit felles forskingsmiljø på 1990- og 2000-tallet, eit miljø som også dekker mange ulike geografiske og tematiske innretningar og ei rekke "undermiljø", men innanfor ei større ramme. Det gav også grunnlag for at miljøet raskt kunne opprette eit studieprogram i temaet etter kvalitetsreforma.

Forskningsgruppa har derfor heile tida hatt eit nært forhold til SMI, og langt på veg har dei to hatt overlappande funksjonar og arbeidsmåtar. Av det følger også at den relativt store forskningsgruppa spenner over ei stor breidde av forskningsinteresser, og mange av desse knytter forskarar ved AHKR like mye til andre forskarar innan SMI-feltet (og i "global-feltet": Senter for Utviklingsforskning/UiB Global og CMI) som til andre ved AHKR. Gruppa har derfor lagt vekt på så langt som mulig å unngå å bygge stengsler mellom dei tilsette på AHKR og andre SMI-forskarar, og i aktivitetane våre har dei oftast deltatt på lik line.

I samband med omorganiseringa av sentera i 2011, er dette blitt formalisert ved at Forskningsgruppa og SMI er blitt slått sammen, under namnet SMI, men skal vidareføre funksjonane til både gruppa og SMI. Dette blir derfor ein rapport om aktiviteten til gruppa fram til denne sammenslåinga, mens planane vidare vil gjelde det som nå heiter SMI.

Aktivitetar

Temagrupper

Gruppa er altså, utover si regionale tilknytting, faglig og interessemessig ganske heterogen. Alle medlemmene har sine etablerte nettverk ved UiB, og det var derfor ei utfordring i kva grad det var behov, eller rom, for eit felles møterom eller seminar for gruppa "som gruppe", separat frå det overgripande Midtaustenfeltet ved UiB (som i alt kan sias å omfatte mellom 40 og 50 forskarar ved HF og SV).

Vi gjorde eit forsøk det første året 2008, med eit fellesseminar der forskarar la fram forskingsidear, men det fungerte dårlig i oppmøte kva gjeld dei fast tilsette forskarane, nok mye fordi dei relevante møteplassane mellom våre forskarar alt eksisterte innan andre fora. Derimot fungerte dette godt på phd-nivået, gjennom phd-seminaret (under), som langt på veg derfor er blitt det felles Midtausten-seminaret.

I staden vart det gjort forsøk på organisere “undergrupper” av forskarar og forskarstudentar som skulle fokusere på spesielle tema under paraplyen Midtausten. Dei hadde ulik natur, med slik aktivitet i 2008:

- *Islam i Afrika*: Ei seminarrekke med gjesteforskarar som oppheldt seg i Bergen hausten 2008 under ulike prosjekt (“Madrassa-prosjektet”, “Global Cities”, o.a.): fem forskarseminar, ei gjesteforelesing og ein nordisk workshop.

- *Sudan*: Eit vedvarande forskingsfelt. Det var åtte gjesteforelesingar på temaet i 2008, dei fleste organisert av SMI.

- *Sharia-seminaret*: Tre gjesteforelesingar i 2008 (sjå under om Sharia)

- *Islam*: Det vart arrangert ei lesegruppe på “moderne fortolkingar av islam”, med forskarar og forskarstudentar, som møttes ca ein gong i månaden. (I regi av Mona Farstad vart det også organisert ei Korangruppe våren 2008, med tre møter)

I 2009 hadde gruppeleiaren forskingsopphald i utlandet. Aktiviteten vart fortsatt under leiing av Richard Natvig, med framhald av noen av desse gruppene, og med tillegg av *Levanten* (eit framhald av “Global Moments”-prosjektet, under). Men ein kom etter kvart fram til at dette hadde preg av overorganisering, det vart for mange møter i ulike tema, med ein del overlapping i personell. Frå 2010 har ein derfor fokusert igjen på eit meir einheitlig program med gjesteforelesingar og seminar.

Gjesteforelesingar

Ei av gruppas sentrale aktivitetar har vore å styrke miljøets internasjonale nettverk, ved å invitere gjesteforelesarar til UiB. SMI har også gjort dette, men vi vil her konsentrere oss om dei som er invitert i gruppas / AHKRers namn og midlar frå gruppa. I perioden 2008-2010 har vi slik invitert tolv gjesteforelesarar i eige namn på ulike felt i området.

Vi har også organisert fleire nasjonale og internasjonale seminar og workshops, åleine eller sammen med andre, om Sharia og menneskerettar, om familielov i Jemen, om ugifte kvinner i Midtausten, om minoritetsretningar i islam, og den nordiske Midtausten-konferansen i 2010. I tillegg har forskarar innan miljøet også organisert ulike workshops innan feltet i andre kontekstar, som Visuelle uttrykk i islam, Nordisk seminar om islam i Afrika, Global cities, m.v., som har gitt faglige tilskot til gruppa.

Ph.D.-seminaret

Kanskje den mest markante og samlande aktiviteten til gruppa er Ph.D.-seminaret. Dette har eksistert sidan 2006 (først som “forskarskole i Midtausten”) og har omfatta alle phd-studentar i området på HF og SV, mest rundt eit dusin aktive stipendiatar, men også deira rettleiarar, ferske postdoc.-studentar, “pre-doc.”-studentar som arbeider med prosjekt, og andre, slik at størstedelen av miljøet har vore involvert på ein eller annan måte. Oppslutninga her har vore svært god og jamn gjennom femårsperioden, i det årlige avslutningsseminaret har normalt oppmøte vore mellom 15 og 20, noe over halvdelene aktive phd-studentar.

Seminaret har hatt jamlige framleggingsseminar for enkeltstudentar, og eit årlig (frå 2010 halvårlig) samla seminar, der alle studentar legg fram utkast og får det

kommentert av andre studentar, lærarar og til vanlig også ein invitert nordisk gjestekommentator. I dei første åra vart desse halde på Solstrand, seinare i UiBs lokale. Dei jamlige seminara har frå 2010 tatt form av "vitskapsteoretiske seminar" der kandidatar først og fremst legg fram utkast til slike innlegg. Alle aktuelle kandidatar har såleis lagt fram sitt paper for seminaret før endelig innlevering. I 2008 tok vi også del i eit nordisk phd-seminar (i regi av Nordisk Midtaustenforeining) i Alexandria og Kairo, der fire studentar og ein lærar frå Bergen deltok. Seminaret har også arrangert andre fellestiltak som fellelunsjar med og utan program, osv.

PhD-seminaret har vore eit klart døme på aktivitet som krysser fag- og fakultetsgrenser, sjøl om SV har sin eigen Phd-skole og studentane derfrå såleis ikkje får studiepoeng frå vårt seminar, har også dei deltatt jamt og aktivt. Seminaret har slik i ein viss grad hatt sin eigen identitet, men er i praksis blitt organisert av forskar-gruppa, og finansiert gjennom midlane våre.

Seminarets styrke ligg ikkje minst at vi har ei så stor gruppe stipendiatar som nå ser på seg sjøl som eit etablert miljø. I 2011 og 2012 vil mange av desse gjere seg ferdig utan at vi er sikra tilsvarande nyrekruttering, og stipendiatgruppa kan derfor falle under den "kritiske massen" som vi har hatt. Vi vil derfor søke likevel å halde gruppa samla, som eit meir generelt "Midtausten-seminar", der post-doc-stipendiatar og andre yngre og eldre forskarar kan på samme måte som i dag drøfte utkast til prosjekt, artiklar osv. på samme måte som dei i dag drøftar kapittelutkast. Vi ser det som svært viktig at dette miljøet blir tatt vare på og vidareført.

Formidling

Forskarar innan miljøet gjer normalt ein stor innsats for formidling av våre tema på ulike område. Gruppas (og SMIs) oppgåve har her normalt vore å kanalisere evt. henvendelsar til aktuelle forskarar. Denne aktiviteten har naturlegvis toppa seg ved dei store omveltingane som skjedde i regionen vinteren 2011. Gruppa SMI har samla organisert eit fellesmøte med formidling av inntrykk frå Midtausten som fekk stor oppslutnad, og også koordinert kronikk-skriving m.v.

Forskningsprosjekt

Dei aktive forskarane har vore involverte i mange ulike forskningsprosjekt langs ulike nettverk, som i stor grad alle har falle innanfor ramma "Midtausten og Afrika". Behovet for gruppa til å initiere slike prosjekt har derfor ikkje i samme grad vore å få *i gang* aktivitetar på det som er gruppas tema, sidan våre forskarar har kunne møte kvarandre i eksisterande fora som SMI, Uni Global, osv. og utvikla prosjekt der på vårt område. Særlig kan her nemnas Storforsk-prosjektet *Global Moments in the Levant*, som vart avslutta i 2008, og omfatta svært mange av forskargruppas medlemmer, både innan historie og arkeologi. CMIs rolle som prosjektgenerator må også understrekas, og etter endringane i 2009 og 2010 blir prosjektsamarbeidet med CMI viktig å utvikle.

Det prosjektet som forskargruppa AHKR som gruppe har vore mest direkte involvert i, er *Sharia-prosjektet*, som diverre ikkje har fått NFR-støtte ennå. Det vart initiert av Vikør, og omfattar ca. eit dusin forskarar i hovudsak frå UiB og CMI, fire av dei tilsette ved AHKR. Trass i manglande finansiering, har likevel prosjektet hatt ein god del aktivitetar, jf. punktet om "Sharia-seminaret" over med fleire gjesteforelesingar, og også eit "prosjekt-seminar" for utvikling av prosjektet. Dette bygger også på eit eksisterande nasjonalt nettverk for Sharia-studiar. I 2011 har prosjektet også fått frie forskingsmidlar frå UiB for vidareutvikling av prosjektet, som vil bli brukt til ulike aktivitetar under ramma, derimellom trulig ein nordisk workshop.

Sharia-temaet er slik etablert som eit særlig innsatsområde som dekker mange av Midtausten-forskarane ved UiB, med ulike faglige og andre synsvinklar og på tvers av mange fag (forutan AHKR; arabisk, jus, statsvitskap, og antropologi). Aktiviteten her vil trulig munne ut i nye typar forskingsprosjekt, fleire er alt under utvikling.

Økonomi og administrasjon

Forskargruppa har basert seg på ei grunnbevilging frå instituttet og småforskmidlar, tilsammen i underkant av 100.000 kvart år. Dei har i hovudsak har vorte kanalisert mot gjesteforelesingar og phd-seminaret, og til spesifiserte seminar og workshops. Sharia-prosjektet har også fått støtte frå CMI/UiB-midlar og andre forskingsmidlar til aktivitetar som i stor grad flyter sammen med gruppas aktivitetar.

I forhold til dei aktivitetane vi har krefter til å få til, har vi slik hatt rimelig god dekning. Sidan gruppa i seg sjøl ikkje har hatt egne eksternt finansierte prosjekt, har dei ressursspørsmåla som følger slike ennå ikkje komme opp. Det som har vore problemet i forhold til vår aktivitetstype, er tidsperspektivet. Sjøl om vi har hatt forventning om budsjettmessig kontinuitet, har vi ikkje hatt slik sikkerheit at vi har kunne invitere gjester, eller planlegge større workshops, utover eit budsjettår som i praksis går frå mars/april til november. Dette har ført til ei opphoping av gjester og aktivitetar mot slutten av året, sidan det er vanskelig å planlegge besøk mindre enn seks månader fram i tid. Frå 2011 har vi begynt å planlegge med litt større spillerom, men å kunne lage ein plan over fleire år med forventning om ein budsjettbasis vil vere viktig.

Planar vidare

Forskargruppa er altså omforma gjennom ei samling med SMI, noe som påverkar planlegginga vår, det betyr at vi også tar på oss oppgåver som SMI tidligare har dekt åleine. I hovudsak ser vi likevel det nye SMI som ein kontinuitet frå dei to tidligare einingane. SMI har egne lokale i Juss II, der prof. Anders *Bjørkelo* sit, det overtar ansvar for m.a. Sudan-samlinga til Mahmoud Salih (administrert av BRC, men med SMI som formell ansvarlig), og det vil også få administrativ hjelp ved resepsjonist-sekretæren plassert der (tilsett gjennom FA). I tillegg til å vere eit fast ansikt for senteret, vil vi spesielt gi henne ansvar for oppdatering av websidene våre, som nok krev egne ressursar for optimal kvalitet.

Utover dette, reknar vi med å halde fram dei hovudtypane av aktivitet som har vore gruppas og senterets merke, men med noe større fokus på prosjektutvikling i og med Uni Globals bortgang. Vi har likevel få ressursar å tilby i forhold til det som var Uni Globals styrke, og kan ikkje rekne med å kunne fylle rommet etter dette. Vår rolle blir her den relativt mindre ressurskrevande rolla som koordinator og miljøskapar for forskning som blir drive ved AHKR og andre institutt og miljø.

Vi har i 2011 initiert ei "prosjekt-samling" der vi prøver å skape kontakt og samordne UiB og CMIs aktive forskarar i forhold til eksternfinanserte prosjekt, og drøfter mulighetene for eit eller fleire fellesprosjekt i SMIs namn til NFR og andre kjelder. Det er også grunnlag for å fremme spesielle forskingsinitiativ av den typen som er nemnt over, på bestemte områder. SMI vil nå vere den naturlige ramma for slike fellestiltak, og det blir ei viktig oppgåve framover å definere den rolla der SMI kan gi eit positivt bidrag til dei forskingsaktivitetane som alt foregår i miljøet.

Samla vurdering

I denne første perioden har forskargruppa prøvd å finne si form der problemet ikkje har vore å skape aktivitet på Midtausten, men å forholde seg til den store tverrfaglige

aktiviteten som alt eksisterte på området, og finne sin plass der ho har kunne gi eit ekstra bidrag. Gruppa har i mye duplisert den aktivitetstypen som SMI dreiv, og i mange aktivitetar var det vanskelig eller umulig å skille mellom SMI og gruppa, anna enn ved å sjå på personale eller finansiering. Slik sett skaper samlinga mellom SMI og gruppa ryddigare forhold, der det nye SMI har ansvar for den samla aktiviteten, og forskarar ved alle aktuelle institutt blir knytta til forskargruppa SMI.

Samtidig gjer dette det nye SMI / gruppa større og enda meir heterogen enn den gamle forskargruppa var. Frå ei gruppe på ca. 20 ved AHKR (der dei fleste av dei faktiske aktivitetane våre også involverte forskarar utanfor instituttet), er "Forskargruppa SMI" kanskje på rundt 40 personar, om vi reknar med dei som er aktivt involvert i eit eller fleire av SMIs tema. Forskargruppa var aldri i stand til å bli faglig og tematisk kohesiv sjøl innanfor AHKR, og blir det ennå mindre nå. Men likevel så viser døme som Global Moments, og vårt eige Sharia-prosjekt, at det kan dannas spissa tema som omfattar større forskargrupper innanfor paraplyen SMI. SMIs viktigaste oppgåve blir derfor trulig, dels å skape dei store foraene der heile eller stordelen av miljøet kan møtas – og der Ph.D.-/Midtaustenseminaret vil forbli kanskje det sentrale forumet – og dels å fremme slike spissa, men tverrfaglige temagrupper og miljø på tvers av fag- og fakultetsgrensene. At SMI nå er organisert innan AHKR er naturleg ved at ein stor del av forskarane i feltet er innanfor AHKR, mens gruppa samtidig vil rekke på tvers av institutt og fakultet i sitt faglige arbeid.

Evaluering av Forskningsgrupper ved AHKR

Forskningsgruppen Sted – region – identitet

Innledning

Forskningsgruppen Sted-region-identitet bygger ikke på et tidligere samarbeide (fra før AHKR tid). Både tema og samarbeide var nytt når forskningsgruppene ble etablert.

Gruppen bygget imidlertid videre på to tidligere prosjekter ved AHKR:

Prosjektet "Plassens poesi og politikk" ved Kulturvitenskap som hadde støtte fra NFR årene 2005-7, et prosjekt som primært var rettet mot ulike former for stedsprosesser i fortid og nåtid. Det andre prosjektet var et instituttprosjekt ved tidligere Institutt for Arkeologi; "Regioner i et langtidsperspektiv. Mennesker, materialitet og landskap". Dette var primært rettet mot Vestlandet som region i et komparativt perspektiv. Programmet Region og regionalisering som er lagt til Institutt for AHKR er også en naturlig samarbeidspartner. Imidlertid var dette samarbeidet noe utydelig de første årene. Men etter at programmet har fått en fast tilsatt leder i 2010 er dette samarbeidet betydelig styrket. Leder for Regreg er medlem i forskningsgruppen og leder for forskningsgruppen er medlem i styringsgruppen til Region og regionalisering. Det er et uttalt mål for begge parter at dette samarbeidet skal og bør utvikles på beste måte.

Deltakelse i forskningsgruppen

Da Forskningsgruppen startet i 2007 var det over 20 som meldte sin interesse. Alle fagområdene ved AHKR var representert, med en overvekt av arkeologi og kulturvitenskap. Pr i dag er det ca 10 aktive i gruppen som jevnlig er til stede på det løpende seminaret. Fremdeles er alle fag representert i gruppen og fremdeles med hovedvekt på arkeologi og kulturvitenskap. En av deltakerne, tidligere ansatt ved AHKR er nå tilknyttet Bergen Museum. 5 stipendiater er tilknyttet gruppen, 1 historiker (Regreg) og 4 arkeologer.

Aktivitet blant deltagerne har variert i løpet av de tre år gruppen har eksistert. Lavere aktivitet begrunnes som regel med at det er vanskelig å prioritere forskningsgruppen i travle perioder, men de fleste uttrykker ønsker og planer om å gjenoppta aktiviteten når en "får bedre tid". Andre grunner for lav aktivitet er at tema som diskuteres ikke er relevant for egen forskning.

Stipendiatenes deltakelse er også varierende. Noen har vært aktive på workshops, møter og ekskursjoner, mens andre deltar når tema for møtet er særlig relevant for egne prosjekter, eller når de selv har en presentasjon. Alle stipendiatene fremhever forskningsgruppen som et velegnet forum for presentasjoner i tilknytning til avhandlingene. De fleste fremholder at gruppen gir en fin anledning til å bli bedre kjent

med andre på instituttet som arbeider med lignende problemstillinger, og at det er en god og uformell arena for å formidle foreløpige forskningsresultat både i avhandlingssammenheng og som artikkelutkast. Dette fordi en kan få god og konkret tilbakemelding på arbeid som ikke er ferdigstilt. Imidlertid blir en del tema noe perifere, og det kan være større nytte og relevans å finne i eget fagmiljø. Nytteverdien vurderes i forhold til eget tidsavgrenset prosjekt.

Jeg har valgt å gjengi stipendiatenes meninger siden forskningsgruppene nå skal spille en større rolle i forskningsutdanningen. Deres synspunkter viser imidlertid også til den største utfordringen i forskningsgruppen Sted-region-identitet – nemlig å finne samlende tema på tvers av ulike faglige orienteringer og tydelige fag-grenser.

Aktiviteter

Seminarer

Hoveddelen av aktivitetene i gruppen har vært løpende seminarer med innledning og diskusjon. Det har vært mellom 4 og 6 seminarer hvert semester. Innledninger har vært fra deltakerne i gruppen som presenterer *work in progress* eller mer eller mindre ferdige arbeider og fra stipendiater som har presentert sine prosjekter, vitenskapsteoretiske innlegg eller artikkelutkast. Videre har vi hatt inviterte innledere fra Universitetet i Bergen/Rokkan og fra andre norske eller nordiske universitet.

Det har ikke vært noen spesielle PhD-tiltak utover det som er nevnt over. I fremtiden må det legges større vekt på særlige PhD tiltak. Forskningsgruppen som forum for innlegg fra stipendiatene bør forsterkes, og de bør i kanskje i større grad oppmuntres til å legge frem kapittelutkast. I slutten av inneværende semester vil en av stipendiatene i gruppen holde et "mot slutten av avhandlingen" innlegg. Det kan jo være en institusjon å jobbe mot. Et annet tiltak i forhold til stipendiater er å diskutere søknader til stipend som har relevans for gruppen.

Konferanser/workshops

Gruppen har ikke arrangert noen konferanser. I desember 2009 ble det holdt en workshop med tema "Kulturarv", med 5 inviterte forelesere (historikere, kulturvitere og arkeologer) fra Norden (universitetet i Linköping, Høgskolen på Gotland, NTNU, Norsk vasskraftsmuseum, Tyssedal og Høgskolen i Alta, samt en innleder fra gruppen). Tilbakemeldinger fra gruppen var entydig på at seminaret var vellykket med interessante og stimulerende foredragsholdere. Det var finansiert med småforskmidler.

Ekskursjoner

Tema for forskningsgruppen tatt i betraktning er ekskursjoner en "naturlig" del av aktiviteten. Hittil har gruppen hatt to ekskursjoner, begge til indre Hardanger, finansiert med småforskmidler. Formålet med ekskursjonene har vært flere; den første

ekskursjonen til Tyssedal, Odda, Eidfjord og Ullensvang i 2008 hadde som et viktig formål en konsolidering av gruppen. Foruten besøk på Norsk Vasskraft og industristadmuseum og smelteverkstomten i Odda, og til arkeologiske "steder" som jernvinner på Hardangervidda, var hensikten å diskutere seg frem til tema for å samle gruppen. Vi hadde igjen en ekskursjon til samme område i desember 2010, da inkludert Røldal og møte med presten om den revitaliserte pilegrimsaktiviteten i bygden.

I Odda og området der foregår det prosesser som tydeliggjør steds- og regionprosesser, konflikter knyttet til lokal identitet, strategier for å skape lokal fremtid og samt kulturarvsproduksjon. Det er et område hvor ulike ideer om stedsidentitet og kulturarv/kulturminner står mot hverandre og tydeliggjør prosesser av relevans for gruppens tema. (se kronikk i BT 5. april fra ett av gruppens medlemmer). Vi har etablert god kontakt med direktør Randi Bårtvedt ved Norsk Vassdrag- og Industristadmuseum, som er en av de viktigste aktørene i arbeidet med bevaring av Odda Smelteverk, og kampen for å få hele indutribygden (Tyssedal/Odda) inn på UNESCOs verdensarvliste. Hun er assosiert medlem i forskningsgruppen.

Forskningsprosjekter.

Gruppen har ikke klart å samle seg om et felles prosjekt. Det er en utfordring å samle en gruppe om et felles tema når medlemmene representerer fag som er ganske ulike; for eksempel når det gjelder tidsdimensjonen. Der er absolutt felles interesser i gruppen men kanskje på ulike nivå. I prinsipp ville det være ønskelig om alle kunne samle seg om et felles prosjekt, eller at en kunne finne et felles overordnet tema som alle kunne rette sine forskningsinteresser mot. Men samtidig er det også veldig bra å ha et forum (og en økonomi) som gjør det mulig å avholde seminarer med gode og inspirerende diskusjoner.

Det har vært og er en utfordring å finne et tema som kan samle fag med ulikt innhold, metoder, teorier og perspektiver. Det løpende seminaret har i det store og hele vært interessant og stimulerende og med gode diskusjoner. Et overordnet spørsmål som ikke er løst er: Hvis vi skal utvikle interessante perspektiver omkring sted og region, skal dette gjøres med utgangspunkt i *et bestemt, konkret sted eller region*; som indre Hardanger (med industristedet Odda/Tyssedal og kampen om industriminnenes fremtid, turiststeder som Eidfjord/Ullensvang og Røldal som søker å revitalisere gamle pilegrimstradisjoner i en plassmarkeringsprosess)- Det er et område som gir muligheter for å studere aktuelle prosesser i tilknytning til sted og region. Eller skal en unngå å knytte seg til bestemte steder og heller studere overordnede prosesser som kan ha nedslag mange geografiske steder? Skal hovedvekten legges på sted eller region? Og hvordan forholde seg til tidsperspektivet med arkeologi på den ene siden med sitt store tidsspenn og kulturvitenskap på den andre siden som studerer samtidig og den nære fortid? En løsning kan være å satse på flere prosjekter, innenfor rammen av gruppen.

Av *søknader* kan nevnes søknad til Regionalt Forskningsfond som Randi Barndon har fått midler fra Meltzer til å utvikle. Dette prosjektet handler om landskapsarker og ligger absolutt innenfor forskningsgruppens interessefelt. Leder av forskningsgruppen deltar i ressursgruppen for denne søknaden.

Det er foreløpig ikke planer om andre større anlagte søknader.

Gruppen har mottatt småforskmidler tre ganger.

Fag - tverrfaglighet

Som sagt består forskningsgruppen Sted – region – identitet av representanter for alle fire fag ved AHKR med en overvekt på kulturvitenskap og arkeologi. Dette er som sagt en utfordring, men også en ressurs. Det er blitt fremholdt av stipendiater og andre deltakere at gruppen er et forum for å bli kjent med andre fag og problemstillinger enn de egne faglige. Men den store tverrfagligheten som i dette tilfellet spenner over et stort felt har også gjort det vanskelig for gruppen å samle seg om et tema – som for eksempel kan resultere i et felles prosjekt som også kunne knytte gruppen nærmere sammen.

Selv om det kan være vanskelig å konkretisere et felles tema, har det løpende seminaret også vist at det er mange problemstillinger som vekker interesse for flere deltakere og at disse har vært stimulerende for alle med gode diskusjoner. Tverrfagligheten innebærer en utfordring i det å kunne skape et opplegg som er av interesse for de fleste.

Økonomi

Driftsmidlene har i hovedsak gått til å finansiere det løpende seminaret og småforskmidlene er blitt brukt til ekstraordinære tiltak som ekskursjoner og workshops med større deltakelse.

Internasjonale/nasjonale og lokale nettverk knyttet til gruppen

Ingen formelle nettverk er knyttet til forskningsgruppen, men vi har hatt forelesere fra nasjonalt og nordisk område.

Formidling

Det foreligger ingen oversikt over deltakernes publikasjoner med tilknytning til tema for forskningsgruppen. Et fremtidig tiltak kunne være å få oversikt over dette. Av aktuell formidling utover forskningspublikasjoner kan nevnes Kronikk i BT 5. April: "Fra fjerne til verne" skrevet av Asbjørn Engevik (Bergens Museum) som deltar i forskningsgruppen. Kronikken er del av interessen for Odda-prosessen.

Et annet interessant formidlingstiltak er at Randi Barndon er invitert til å holde foredrag hos smedgruppen i Odda høsten 2011.

Administrasjon - tidsbruk

Det tar tid å administrere og planlegge virksomheten, både det løpende seminaret og tiltak som workshops og ekskursionsjoner. En stor del av det praktiske arbeidet i denne forbindelse gjøres av gruppeleder. Tiden har i hovedsak vært brukt på det løpende arbeidet med dette, og det har ikke vært mindre tid til disposisjon for å tenke ut felles prosjekter.

Planer for 2011-2012

Fortsette virksomheten med rundt 6 møter i semesteret. Ett til to møter er planlagt i høstsemesteret med tema knyttet til samtidsarkeologi og materialitetsteori med Hein Bjerck fra NTNU, Elin Andreassen og Chris Holtorf fra Universitetet i Stockholm.

Siden forskningsgruppene skal ha større ansvar for PhD utdanningen må det utvikles tiltak i forbindelse med dette. Større fokus på fremlegging av prosjekter, vitenskapsteoretisk innlegg og avhandlingskapitler. Utvikle ideen om avslutningseminar.

Samarbeidet med Program for Region og Regionalisering skal utvikles.

Fortsette diskusjon om felles tema for gruppen – som et overordnet tema som deltakerne kan forholde egen forskning til – et felles tema som kan utvikles til prosjekt – et konkret sted/region som fanger opp forskningsinteresser i gruppen.

Samlet vurdering

Det løpende seminaret har i hovedsak fungert godt, og er en faglig stimulans. Det er å håpe at det kan fortsette på samme måte. Samtidig er det også viktig å skape andre forum som en årlig workshop med aktuelle tema, fortsette ekskursionsvirksomheten og utvikle PhD tiltak i gruppen, samt utvikle samarbeidet med Reg-regprogrammet til beste for begge parter. Og som sagt flere steder i denne rapporten; det vil være viktig å utvikle et overordnet tema som kan samle hele den aktive delen av forskningsgruppen.

Frist for innsendelse av rapporten er 26. April

Torunn Selberg

Det tar tid å administrere og planlegge virksomheten, både det løpende seminar og tilsk som workshop og ekskursjoner. En stor del av det praktiske arbeidet i denne forbindelse gjøres av gruppeleder. Tiden har i hovedsak vært brukt på det løpende arbeidet med dette, og det har ikke vært mindre tid til disposisjon for å tenke ut felles prosjekter.

Planer for 2011-2012

Fortsatt virksomheten med rundt 6 meter i semesteret. Ett til to meter er planlagt i samarbeid med tema knyttet til samtidshistorie og materialitet med Hein Bjørck fra NTNU, Elin Andreassen og Chris Holter fra Universitetet i Stockholm.

Siden forskningsgruppen skal ha større ansvar for PhD utdanningen må det utvikles tilsk i forbindelse med dette. Større fokus på fremleggning av prosjekter, vitenskapsteoretisk innlegg og svandingskapitet. Utvikle ideer om avslutningsseminar.

Samarbeidet med Program for Region og Regionalisering skal utvikles.

Fortsatt diskusjon om felles tema for gruppen – som et overordnet tema som deltakerne kan forholde egen forskning til – et felles tema som kan utvikles til prosjekt - et konkret sted/region som fungerer opp forsmningsinteresser i gruppen.

Samarbeid vurdering

Det løpende seminarer har i hovedsak fungert godt, og er en faglig stimulans. Det er å håpe at det kan fortsette på samme måte. Samtidig er det også viktig å skape andre forum som er faglig workshop med aktuelle tema, fortsatte ekskursjonsvirksomheten og utvikle PhD tilsk i gruppen, samt utvikle samarbeidet med Reg-regio-organismet til beste for begge parter. Og som sagt flere steder i denne rapporten; det vil være viktig å utvikle et overordnet tema som kan samle hele den aktive delen av forskningsgruppen.

Frist for innsendelse av rapporten er 28. April

Torunn Seibert

RAPPORT

UT OVER NASJONALSTATEN: INTERNASJONALISERINGSPROSESSER I HISTORISK OG KULTURELT PERSPEKTIV

I. FORSKERGRUPPENS SAMMENSETNING

Forskergruppen omfatter tre av fire fag ved AHKR; historie, kultur- og religionsvitenskap. Deltagerne representerer de fleste av de vitenskapelige stillingskategoriene ved instituttet; stipendiat, førstelektor, førsteamanuensis, professor. De aktive medlemmene i forskergruppen består våren 2011 av:

- Camilla Brautaset, historie, førsteamanuensis
- Christhard Hoffmann, historie, professor
- Eva Reme, kulturvitenskap, førsteamanuensis
- Gina Dahl, religionsvitenskap, postdoktor
- Harm Schrøter, historie, professor
- Inger Marie Okkenhaug, historie, nå førsteamanuensis, Høgskulen i Volda
- Karina Hestad Skeie, tidligere postdoktor og førsteamanuensis (midlertidig) i religionsvitenskap, nå førsteamanuensis ved NLA
- Per Kristian Sebak, historie, doktorgradstipendiat
- Sven-Erik Grieg-Smith, historie/didaktikk, førstelektor

Det har vært noen endringer i gruppesammensetningen siden oppstart, blant annet har Skeie og Okkenhaug skiftet jobb i løpet av treårsperioden. Skeie og Okkenhaug har derfor ikke anledning til å være like mye med på møtene som tidligere, men samtidig har det vært positivt for forskergruppen at kontakten likevel opprettholdes. Forskergruppene har på denne måten potensial til å være en arena for kontinuitet og videreutvikling av faglig samarbeid, selv om forskere med spisskompetanse skulle får andre institusjonelle tilknytninger. Ellers så har Haci Akman tidligere vært med i forskningsgruppen, og har i senere tid signalisert at han kunne igjen kunne tenke seg en mer aktiv deltagelse.

Kort vurdering:

I forhold til faglig sammensetning har samarbeidet i løpet av disse årene avdekket flere felles berøringspunkter enn vi selv var klar over i utgangspunktet. Forskergruppen har hatt en viktig funksjon ved at den har muliggjort større erfaringsutveksling og tettere nettverk på tvers av faglige og ansiennitetsmessige skiller. Tilbakemeldinger gjenspeiler også en oppfatning av at diskusjonene i gruppen har vært preget av en ledig stil, samt en positiv og inkluderende atmosfære. Samtidig som det har klare fordeler med en mindre gruppe, gir det også en viss sårbarhet i perioder der medlemmene har andre forpliktelser eller er ute i forskningsfri. I løpet av 2011 vil gruppen utvides, p.t. vet vi at det vil komme til tre nye medlemmer; to stipendiater og en postdoktor. Avslutningsvis bør det nevnes at utover sammensetning og størrelse, så er selvsagt motivasjon, faglig åpenhet og kjemi i gruppen avgjørende for godt samarbeid – og alle disse forutsetningene har vært tilstede hos medlemmene i denne gruppen.

II. AKTIVITETER

Denne forskergruppen var ved opprettelsen et nytt forskernettverk, selv om det flere av medlemmene deltar på samme masterseminar i historie ("På tvers av grenser"). Vi har derfor brukt både tid og anstrengelser for å skape en felles plattform. De to første semesteret var sentrert rundt lesing av tekst, som igjen ble presentert og diskutert på forskergruppemøtene. Fokuset her var rettet mot faglitteratur av konseptuel karakter som for eksempel "globalisering" og "kulturmøter". Den andre fasen var rettet mot mulighetene for å utarbeide et felles forskningsprosjekt med utgangspunkt i forskergruppen. De to siste semestrene har hovedbidragene i all hovedsak vært medlemmenes presentasjon av egen forskning, blant annet med innlegg fra avhandling fra to stipendiater.

Fra og med høsten 2011 vil det være et spesielt fokus rettet mot oppstart av NFR-prosjektet "Merchants and Missionaries". Her vil det bli lagt vekt på aktiviteter som både bidrar til å bygge en kollektiv kompetanse internt, formidling av forskergruppen og prosjektet eksternt. Samtidig vil det være viktig å være bevisst på at prosjektet ikke skal være det eksklusive fokuset for forskergruppen. NFR-prosjektet favner om forskningsinteresser til flere, men ikke alle i gruppen. Det vil derfor være viktig å synliggjøre bredden i forskningsfelt og kompetanse både gjennom nettsider og gjennom aktiviteter (se senere punkt i rapporten om planer for 2011).

Foruten hverdagsvirksomheten ved AHKR, har vi i tillegg organisert følgende seminar:

20.-21.11.2008: Internt seminar Solstrand

Formålet her var både å bli bedre kjent med hverandre og å ha en idemyldring til et mulig fellesprosjekt i forbindelse med FriHum-midler med søknadsfrist juni 2009. Erfaringen her er et eksempel på verdien det kan ha å møtes utenfor de vanlige gangene på instituttet. Samtidig viste de faglige presentasjonene og diskusjonene på seminaret at selv om vi kommer fra ulike fag og tradisjoner, så er det fire tematikker der forskningsinteressene i gruppen tangeres; Merchants, Missionaries, Migrants and Military.

05.03.2009: Belonging, Membership and Mobility in European History

Forelesning med påfølgende diskusjon i "Egget" på Studentsenteret ved professor Leo Lucassen, Universitetet i Leiden. Lucassen er en ledende kapasitet og en av de mest innovative forskere innenfor europeisk migrasjonshistorie. Lucassen hadde også et påfølgende intern seminar med forskergruppen påfølgende dag, og kom også med verdifulle innspill til NFR-søknaden.

20.06.2009: Flyktninger i det 20. århundre. Konstruksjoner og reaksjoner.

Forskergruppen arrangerte egen sesjon på de norske historiedagene i Bergen 2009. Sesjonsansvarlig her var Christhard Hoffmann, og bestod av innlegg fra Terje Einarsen og Einhart Lorenz i tillegg til to bidrag fra AHKR (Haci Akman og Per Kristian Sebak). Sesjonen var en postiv erfaring, og fremstod som et godt eksempel på hvordan forskergruppen i fellesskap kan benytte slike fagfellearenaer for å diskutere egen forskning.

24.09.2009: Debating Transnational History

Seminaret var et fellesarrangement med forskergruppen "Helse, velferd- og vitenskapshistorie", og ble avholdt lokalt ved UiB. Hovedinnlegget under arrangementet var av Pierre-Yves Saunier, forsker ved Centre National de la Recherche Scientifique, Lyon. Saunier er en fremtredende aktør internasjonalt innen transnasjonal historie, og var i tillegg særlig aktuell gjennom sin rolle som redaktør av Palgraves Dictionary of Transnational History, som kom ut i 2009. I tillegg bidro fire fra AHKR med innlegg knyttet til egen forskning, hvorav tre var tilknyttet forskergruppen "Internasjonalisering".

16.-17.11.2009: European Connections and Interactions in China, ca. 1880-1920

Internasjonalt forskerseminar på Solstrand. Seminaret var finansiert gjennom Små Driftsmidler, og hadde 18 deltagere fra både utland og lokalt (UiB, NHH). Fem internasjonale eksperter på hvert sitt felt var invitert; Bert Becker (University of Hong Kong), Antony Best (London School of Economics and Political Science), Ryan Dunch (University of Alberta), Torstein Feys (European Institute, Firenze) og Shirley Ye (Harvard). I tillegg til presentasjoner fra disse, hadde fem deltagere fra AHKR innlegg på seminaret. Vi var utrolig heldige med de fem eksterne innlederne, som i tillegg til å være faglig kompetente var svært engasjerte. Seminaret fungerte også godt gjennom at vi fikk teste ut flere av ideene til NFR-søknaden og diskutere i hvilken grad et slikt prosjekt eventuelt kunne bidra til å utfylle den internasjonale forskningsfronten.

08.12.2010: The Trans-Atlantic Passenger Business, 1850-1930

Temaseminaret ble arrangert lokalt ved UiB, og tok utgangspunkt i Per Kristian Sebaks pågående doktorgradsarbeid om transmigrasjon gjennom Skandinavia 1890-årene til 1930. Torsten Feys, som selv disputerte med doktorgradsarbeidet "A business approach to transatlantic migration: the introduction of steam-shiping on the North Atlantic and its impact on the European Exodus 1840-1914" i 2008, var invitert som kommentator.

Vurdering:

De ulike aktivitetene har vært viktige bidragsytere til at forskergruppen over tid har funnet sin egen identitet og skapt en forståelse av hvem vi er. Vi mener også at sett i forhold til antallet aktive medlemmer, har aktivitets- og ambisjonsnivået vært rimelig høyt. Utfordringene fremover blir å bidra til å kommunisere forskergruppens mangfoldige kompetanse utad, og samtidig skape aktiviteter som ivaretar interessene til både NFR-prosjektet og gruppen som helhet.

III.-IV. FORSKNINGSPROSJEKTER OG SØKNADER

Det har vært en ambisjon at forskergruppen skal både være en arena for å diskutere individuell forskning, eksterne forskningsprosjekt – samt å utvikle egne ideer til fellesprosjekt. Mens forskergruppen kan nyte godt av og komme med innspill til individuelle forskningsprosjekt, vil det her legges vekt på felles prosjekt og søknader.

Forskergruppen har i perioden fått tilslag på tre søknader om "eksterne" midler: to Små Driftsmidler søknader og en FriHum søknad. Forskergruppen utviklet et prosjekt, "Merchant and

Missionaries”, som det ble søkt FriHum-midler for i 2009. Søknaden fikk avslag, men samtidig var det flere gode prosesser knyttet til avslaget. For det første var rapporten fra vurderingspanelet instruktiv ved at den tydelig identifiserte styrker og svakheter ved prosjektet (samlet vurdering var 5). For det andre hadde forskergruppen i 2009 fått innvilget en søknad om Små Driftsmidler for et internasjonalt forskningsseminar på Solstrand. Her fikk vi mulighet til å gå i dialog med internasjonalt anerkjente forskere, og kunne på den måten dra veksler på deres erfaring gjennom arbeidet med å forbedre prosjektet og søknaden. For det tredje var AHKR søknadskurs våren 2010 svært nyttig, spesielt gjennom at innlederne her kunne dele erfaringer fra både å skrive søknader og samtidig gi innsikt i hvordan vurderingsprosessen i NFR fungerer. Sett på bakgrunn av de ekstra rundene med dialog og bearbeiding av søknaden, var derfor gleden ekstra stor over å få tilslag hos NFR i 2010. Den siste av de tre søknadene vi har fått midler til er Små Driftsmidler for 2011. Disse midlene vil bli brukt til å invitere internasjonale spesialister til å gi en seminarrekke høsten 2011.

Vurdering:

Arbeidet med de ulike søknadene har bidratt til gode faglige diskusjoner, etablering av nye forskernettverk internasjonalt og samtidig vært viktige aktiviteter for å skape en felles plattform i forskergruppen. Vi er selvsagt svært glade over å ha fått innvilget de tre søknadene, og spesielt FriHum-prosjektet fra NFR. Gleden er gjerne ekstra stor ettersom dette er et prosjekt som har sitt direkte utspring gjennom faglige diskusjoner i forskergruppen, og som ellers trolig ikke ville ha blitt til.

V. FAG – TVERRFAGLIGHET

Prosjektet som nevnes over er et konkret eksempel på fruktbarheten av å diskutere fag på tvers av faglige skillelinjer. Her er det selvsagt en fordel at medlemmene, som de fleste andre ansatte ved AHKR, gjennom egen forskning allerede har erfaring fra å jobbe tett opp mot andre spesialiteter og fagfelt. Som nevnt innledningsvis har samarbeidet i forskergruppen vist at vi har hatt mer til felles enn hva vi var klar over i utgangspunktet. Samtidig som vi har søkt å etablere faglige fellesforståelser, har det imidlertid vært like viktig å identifisere og verdsette faglig pluralisme både innad og mellom fag i gruppen. Dette gjelder selvsagt også historikerne – som representerer et faglig flertall i forskergruppen – men som selv om de kan sees like ut fra utsiden, er heterogene i forhold til tematikk, metode, tid og rom. Den største forskjellen er derfor ikke nødvendigvis mellom fag, men gjennom forskningsinteresser. Mens det har vært en bevisst strategi fra forskergruppen å ha hovedfokus på redere og misjonærer i Kina i denne fasen av gruppens arbeid, vil det derfor være naturlig at andre tematikker kan utgjøre tyngdepunktet i fremtiden – også i forhold til eventuelle nye søknader om felles forskningsprosjekt.

VI. INTERNASJONALE NETTVERK KNYTTET TIL GRUPPEN

Forskergruppen som helhet har nytt godt av flere parallelle nettverk. For det første har det vært en fordel at gruppen har kunnet dra veksler på medlemmenes allerede etablerte nettverk både nasjonalt og internasjonalt. Det at noen av medlemmene har fått nye arbeidsgivere i løpet av

perioden har også åpnet for nye nettverk på nasjonalt og lokalt plan. I fremtiden ønsker vi derfor et enda tettere samarbeid med lokale forskningsmiljø i Bergen, som for eksempel NLA, NHH og CMI. Samtidig har også gruppen opparbeidet seg et "eget" internasjonalt nettverk, spesielt gjennom ulike aktiviteter der vi har invitert utenlandske kollegaer til å delta. I dette arbeidet har det vært helt avgjørende at instituttet har stilt midler til disposisjon slik at vi har hatt økonomisk handlingsrom til å gjøre nettopp dette.

VII. ØKONOMI

Forskergruppen har hatt tre viktige inntektskilder i perioden; et annum gitt av instituttet, Små Driftsmidler og FriHum-midler. Annumet har gitt et godt grunnlag for å investere i forskningsmessig infrastruktur (for eksempel innkjøp av sentral litteratur), finansiering av eksterne foredragsholdere og i enkeltstående tilfeller også som et mindre, men viktig bidrag til forskningsaktivitet. Små Driftsmidler for 2009 ble brukt i sin helhet til å arrangere et internasjonalt forskningsseminar på Solstrand høsten 2009. Bevilgningen for Små Driftsmidler for 2011 vil som tidligere nevnt bli brukt til å finansiere en seminarserie høsten 2011.

Vurdering:

Etter vår vurdering har det vært gode økonomiske vilkår for å drive forskergruppen. Det å ha et annum stilt til disposisjon for hvert budsjettår skaper forutsigbarhet og gir fleksibilitet i forhold til hvordan man ønsker å disponere disse midlene. Samtidig har det vært svært viktig at det har eksistert muligheter for å kunne søke om tilleggsfinansiering gjennom Små Driftsmidler i de tilfeller hvor det har vært snakk om å gjennomføre større arrangement.

VIII. FORMIDLING

Forskergruppen har norske nettsider, mens engelske nettsider vil utarbeides i løpet av vår/tidlig høst 2011. Det at en forskergruppe med denne tematikken ikke har engelske sider er et paradoks, og er selvsagt ikke bra nok. Alle nettsidene vil imidlertid bli oppdatert og fornyes våren/tidlig høst 2011. Det å drifte nettsidene er imidlertid også et administrativt spørsmål, og selv om det er slik kompetanse på instituttet – så ser en også tydelige forskjeller mellom de forskergruppene som har slik kompetanse internt og de som ikke har det.

IX. PLANER FOR 2011

For aktiviteter utover forskningsgruppens ordinære virksomhet, se tidligere kommentarer knyttet til økonomi og oppstart av forskningsprosjekt. Som nevnt tidligere vil det fremover være spesielt viktig at ikke et prosjekt skal ta all oppmerksomhet i forskergruppen. Vi vil derfor i tillegg også arrangere et seminar høsten 2011 knyttet til reaksjoner på migrasjon, og som vi foreløpig har gitt arbeidstittelen "Internasjonalisering som trussel: reaksjoner på migrasjon og flerkulturalitet i dagens Europa". På sikt er det også en ambisjon om å arrangere et seminar om Kina som militær arena.

X. SAMLET VURDERING

Hva som har fungert godt og hvilke utfordringer som har gjort seg gjeldende har blitt kommentert fortløpende under de respektive punktene i rapporten. I tillegg til det som står der, kan det imidlertid være verdt å nevne noen få punkt. For det første er erfaringene fra denne gruppen eksempel på at det har vært både mulig og fruktbart å skape nye forskernettverk etter instituttsammenslåingen. Tilbakemeldingene tilsier at forskergruppen har fungert bedre som faglig og kollegial arena enn hva flere hadde forventet seg i utgangspunktet. For det andre gir disse tverrfaglige plattformene seg utslag i at fagmiljøene ved AHKR kanskje er enda mer konkurransedyktige i konkurransen om eksterne midler enn hva man ville ha vært hver for seg. For det tredje er det slik at ambisjons- og aktivitetsnivået forutsetter tilgang på et administrativt støtteapparat. Her har både forskningsansvarlig og forskningskoordinator ved instituttet vært svært verdifulle ressurser. Likevel er det slik at arbeid med program, nettsider, økonomi, logistikk for tilreisende, søknadsskriving og seminar gjerne paradoksalt nok tar tid fra nettopp egen forskning. Det kan derfor være verdt å se hvordan dette arbeidet fordeles og hvilke administrative ressurser som blir gjort tilgjengelige, spesielt sett i lys av at ansvaret for forskeropplæringen nå flyttes til instituttene og forskergruppene.

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 09.06.2011

Sak 19/11

Ny ledergruppe – stedfortreder for instituttleder

Christhard Hoffmann er nå tilsatt som instituttleder ved AHKR for neste periode. Han har utpekt Einar Thomassen som forskningskoordinator og Michael Stausberg som undervisningskoordinator. Han har valgt Stausberg som stedfortreder.

I ”Regler for instituttorganene” § 2 heter det:

”Ansatt instituttleder velger sin stedfortreder, vedkommende skal godkjennes av instituttrådet.”

Instituttrådet bes i henhold til dette godkjenne valget av Michael Stausberg som stedfortreder med virkning fra 1. august 2011.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet godkjenner valget av påtroppende undervisningskoordinator Michael Stausberg som stedfortreder for instituttleder med virkning fra 1. august 2011.

Christhard Hoffmann

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 09.06.2011

Sak 20/11

Instituttverv – beskrivelser

I forbindelse med utskiftning i vervene ved instituttet fra høsten 2011 er det utarbeidet beskrivelser av hva vervene forskningskoordinator, undervisningskoordinator, fagkoordinator og emneansvarlig innebærer. Disse er ment som retningslinjer for de nye i vervene og som informasjon til instituttets øvrige ansatte. Beskrivelsene skal publiseres på AHKR's nettsider.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet vedtar de fremlagte forslagene til retningslinjer for forskningskoordinator, undervisningskoordinator, fagkoordinator og emneansvarlig.

Christhard Hoffmann

Forskningskoordinator ved AHKR

1. Vervet

Instituttleder utpeker en fast vitenskapelig ansatt til forskningskoordinator. Forskningskoordinator rapporterer til instituttleder.

Forskningskoordinator samarbeider med instituttleder om planlegging, oppfølging og strategiske satsninger innen forskning og forskerutdanning. Forskningskoordinator jobber tett med forskningsrådgiver ved instituttet, og instituttleder innkaller forskningskoordinator og forskningsrådgiver til jevnliges samtalemøter.

Forskningskoordinator er

- medlem i ledergruppen ved instituttet
- leder for forskning- og formidlingsutvalget (FU) ved instituttet.
- medlem i nettverket for fakultetets forskningskoordinatorer og -administrasjon
- medlem av styringsgruppen for forskerskolen Kultur og samfunn (dersom den opprettholdes)

2. Arbeidsoppgaver

Innen forskerutdanning omfatter vervet følgende oppgaver:

- holde oversikt over kandidater under forskerutdanningsprogrammet og delta i midtveisevaluering
- gi årlige rapporter til fakultetet om forskerutdanningsstatus ved instituttet
- ha årlige medarbeidersamtaler med stipendiatene
- arrangere Veilederforum for veiledere under forskerutdanningen 1-2 ganger per semester og halvårlige stipendiattreff
- ha ansvar for utarbeidelsen av instituttets årlige forskerutdanningsmelding

Innen forskning omfatter vervet følgende oppgaver:

- behandle søknader om forskningsstøtte, små driftsmidler, publiseringstøtte og forskningsterminer
- holde oversikt over arbeidet i forskningsgrupper
- forberede høringsuttalelser i saker om forskning og forskerutdanning
- holde seg oppdatert og informere om ulike støtteordninger, forskningsprogram m.v.

- delta i styringsdialogmøter med fakultetet
- ha ansvar for utarbeidelsen av instituttets årlig

3. Funksjonstid

Forskningskoordinator sitter normalt i vervet den samme fireårsperioden som instituttleder er ansatt for.

4. Kompensasjon

Vervet som forskningskoordinator godskrives i timeregnskapet som 200 arbeidstimer per semester.

AHKR, Våren 2011

Undervisningskoordinator ved AHKR

1. Vervet

Instituttleder utpeker en fast vitenskapelig ansatt ved instituttet til undervisningskoordinator. Undervisningskoordinator rapporterer til instituttleder.

Undervisningskoordinatoren samarbeider tett med fag- og programkoordinatorene og med studieleder. Instituttleder innkaller undervisningskoordinator og studieleder til jevnligesamtalemøter.

Undervisningskoordinator er

- medlem i ledergruppen ved instituttet
- leder for instituttets Utvalg for undervisning og internasjonisering (UUI)
- medlem i Studiestyret ved Det humanistiske fakultet

2. Arbeidsoppgaver

Undervisningskoordinator skal ha tilsyn med undervisningen på emner, fag og program ved instituttet. Vervet omfatter følgende arbeidsoppgaver:

- ha overordnet blikk på undervisning og evaluering ved instituttet, vurdere emne-, fag- og programporteføljen, og gi råd til instituttleder om nedlegging, endringer og nysatsing
- ha ansvar for utarbeidelsen av instituttets utdanningsmelding
- forberede høringsuttalelser i saker om undervisning og internasjonisering i samarbeid med studieleder
- holde kontakten med de ulike studentgruppernes fagutvalg
- behandle søknader om midler til studentekskursjoner
- delta i styringsdialogmøter med fakultetet

3. Funksjonstid

Undervisningskoordinator sitter normalt i vervet den samme fireårsperioden som instituttleder er ansatt for.

4. Kompensasjon

Vervet som undervisningskoordinator godskrives i timeregnskapet som 200 arbeidstimer per semester.

Fagkoordinatorer ved AHKR

1. Vervet

Instituttleder utpeker en fagkoordinator for hvert fag (arkeologi, historie, kulturvitenskap og religionsvitenskap). Fagkoordinatoren er talsperson for faget sitt og holder kontakten med de tilsatte på faget. Fagkoordinator samarbeider med undervisningskoordinatoren, som har det overordnede ansvar for instituttets undervisningsaktivitet. Fagets studiekonsulent og eksamens- og undervisnings- og eksamenskonsulent (UE-konsulent) bistår fagkoordinator administrativt.

2. Arbeidsoppgaver

A. Semesterstart:

Fagkoordinatoren representerer faget på orienteringsmøtene.

B. Emnebeskrivelser og studieplaner på faget:

Fagkoordinator er faglig ansvarlig for utarbeidelse og endringer av studieplaner og emnebeskrivelser på faget. Studiekonsulent forbereder saker om emnebeskrivelser og studieplaner til behandling i UUI.

C. Undervisningsplanlegging:

Fagkoordinator har ansvaret for å fordele undervisningsoppgavene og planlegge undervisningen på alle fagets emner (inkludert didaktikk- og tverrfaglige emner) i samråd med emneansvarlig. Når undervisningen er avklart, skal timeplanskjema for neste semesters emner leveres til undervisningskonsulent til oppsatt frist. Skjemaet skal inneholde opplysninger om

- emne
- undervisningsform
- timetall og undervisningsuker
- forslag til tidspunkt
- navn på underviser
- anslått studenttall
- spesialbehov for undervisningen

D. Eksamen:

Fagkoordinator er ansvarlig for å finne sensorer til eksamensavviklingen. Fagkoordinator eller UE-konsulent kontakter sensorene tidlig i semesteret for å avtale eksamens- og sensurarbeidet i semesteret. Oversikt over både interne og eksterne kommisjonsmedlemmer for midtsemester- og sluttsemestereksamen leveres til UE-konsulent til oppsatt frist.

Oversikten skal inneholde følgende opplysninger for hvert emne:

- navn på eksterne og interne sensorer
- hvem som skal lage oppgaven

- hvem som skal gå besøksrunde i eksamenslokalet og eventuelt holde oppklaringsmøte ved hjemmeeksamen

Fagkoordinator kaller inn til eksamensmøte hvert semester for gjennomgang av oppgavetekster og kommisjonssammensetning. Eksamenskonsulenten deltar på møtet.

E. Fagmøter:

Fagkoordinator kaller hvert semester inn tilsatte på faget (inkludert stipendiater og postdoc) og studentrepresentanter til minst to fagmøter. Fagmøtene skal drøfte forslag til studieplanendringer, pensumendringer, høringssaker og eventuelt andre spørsmål fagkoordinator ønsker å ta opp. Studiekonsulenten for faget er sekretær på møtene.

F. Master:

Fagkoordinator er ansvarlig for å fordele nye masterstudenter på fagets veiledere. Fagkoordinator er masteransvarlig på faget (faglig ansvarlig ved kontraktsendringer eller bytte av veileder).

G. Godkjennings- og innpassingssaker:

Fagkoordinator har ansvaret for faglige vurderinger i saker de utdanning fra andre universitet/høyskoler i Norge eller utlandet skal innpasses/godkjennes som tilsvarende emner på faget. Det er studiekonsulent eller studieleder som er saksbehandler i disse sakene. Se egne rutiner om godkjennings- og innpassingssaker.

H. Studentkontakt:

Fagkoordinator skal jevnlig holde kontakt med fagutvalget på faget.

I. Kvalitetssikring:

Fagkoordinatoren skal holde kontakten med programsensor på faget og samarbeide med undervisningskoordinator om oppfølging av programsensorrapportene. Fagkoordinatoren skal med utgangspunkt i rapporter fra emneansvarlige og programsensor rapportere om gjennomføringen av alle emner på faget hvert år innen 1. februar.

J. Utvalg for undervisning og internasjonalisering:

Fagkoordinator er medlem av UUI.

K. Fagrådet:

Fagkoordinator representerer normalt faget i det nasjonale fagrådet.

L. Ressursregnskap

3. Viktige frister

Vår:

1. februar: Årsrapport for undervisningen på faget (til utdanningsmeldingen) skal leveres.

10. mars: Oversikt over eksamenskommisjoner (midt- og slutteksamen inneværende semester) sendes til UE-konsulenten.

15. mars: Oversikt over neste semesters undervisning sendes til UE-konsulenten.

20. april: Oppgavesett for eksamen (inneværende semester + neste midtsemester) leveres til UE-konsulentent.

Høst:

1. oktober: Oversikt over eksamenskommissjoner (midt- og slutteksamen inneværende semester) sendes til UE-konsulentent.

1. oktober: Oversikt over neste semesters undervisning sendes UE-konsulentent.

20. oktober: Oppgavesett for eksamen (inneværende semester + neste midtsemester) leveres til UE-konsulentent.

4. Funksjonstid og vikarordning

Fagkoordinator sitter normalt i vervet den samme fireårsbolken som instituttleder. Instituttleder kan oppnevne vikar for fagkoordinator dersom det trengs, for eksempel ved forskningstermin og lengre sykefravær.

5. Kompensasjon

Vervet regnes som en del av undervisningsplikten og teller i undervisnings/ressursregnskapet på følgende måte:

- Historie: 220 timer per semester
- Religionsvitenskap: 175 timer per semester
- Arkeologi: 160 timer per semester
- Arkeologi og kulturvitenskap: 150 timer per semester

Ressursene hentes fra fagets samlede undervisningsressurser.

For mer informasjon om fagkoordinatorvervet: Tilleggsnotat: Reorganisering av HF-fakultetet - endelig innstilling, tillegg til pkt. 5.

AHKR, Våren 2011

Retningslinjer for emneansvarlige ved AHKR

1. Vervet

Det skal normalt være én emneansvarlig per emne. Fagkoordinator utpeker og har oversikt over de emneansvarlige. Emneansvar innebærer visse koordinerende oppgaver knyttet til undervisningen på det aktuelle emnet og er underordnet fagkoordinator.

Det overordna ansvaret for emnetilbudet ligger hos fagkoordinatoren, som bl.a. fordeler undervisningsoppgaver mellom de tilsatte, bestemmer hvilke eksterne lærere som skal leies inn på faget og holder oversikt over fagets samlede undervisningstilbud.

2. Arbeidsoppgaver

A. planlegge og drifte undervisningen i samarbeid med fagkoordinator og undervisnings- og eksamenskonsulent (UE-konsulent) (eventuelt også studiekonsulent).

B. melde timeplanbehov til fagkoordinator innen gitt frist, kontrollere timeplanen når den foreligger og kontrollere forelesningsoversikten mot timeplanen innen semesterstart.

C. legge opp og revidere pensum for emnet i samråd med andre faglærere, og bestille pensum i henhold til AHKR's rutiner.

D. koordinere lærekreftene dersom det er flere som underviser på emnet, eventuelt veilede og følge opp midlertidig tilsatte på emnet.

E. utforme oppgavetekster til eksamen og obligatoriske aktiviteter.

Oppgavetekster leveres til UE-konsulent til oppsatt frist (ikke på e-post). Oppgavesettene skal være godkjente på eksamensmøtet og ferdig utarbeidet på bokmål og nynorsk (eventuelt engelsk).

F. evaluere emnet dersom emnet skal evalueres.

G. skrive emnerapport ved utgangen av semesteret. Rapporten lastes opp på http://studiekvalitet.uib.no/?mode=show_page&link_id=2869&toplink_id=144692.

3. Kompensasjon

Oppgaven som emneansvarlig godskrives med timer i timeregnskapet. Antallet timer avhenger av emnets størrelse og undervisningsopplegg.

Timelærermidler fordelt på fag

Instituttet anbefalte under behandling av sak 13/11 at timelærermidler fordeles på fag. Dette forutsetter at det påhviler fagmiljøet ved fagkoordinator å holde oversikt over tilgjengelig løslønn, og å påse at midlene disponeres til undervisning- og eksamensformål. Det bør likevel beholdes en buffer på instituttnivå.

Instituttet tildeles timelærermidler som resultatmidler ut fra studiepoengproduksjon i 2009. Det er derfor rimelig å bruke tilsvarende fordelingsnøkkel internt. En fordeling med kr. 25 per studiepoeng gir en fordeling slik det kommer fram i vedlagte regneark. Det står da til rest kr. 198.050 som disponeres av instituttet.

BKH 01.06.2011

Budsjett 2011 - løslønn fordelt på fag						
Budsjettposter	Bevilgning/a	Fordeling:				
		Institutt	Arkeologi	Historie	Kultur	Religion
Timeundervisn. og sensur, til disp.	977 200	198 050	105 375	432 150	88 125	153 500
Kompensasjon instituttleder	180 000			180 000		
Kompensasjon visedekan	90 000			90 000		
Kompensasjon viserektor	89 600			89 600		
Vikar Bokn	36 500			36 500		
Vikar bronsealder	89 600		89 600			
Vikar klassisk arkeologi	89 600		89 600			
Frikjøp forskerskolen	73 500					73 500
Trekk pliktarbeid Bull	-55 023					-55 023
Trekk pliktarbeid Farstad	-79 938			-25 000		-54 938
Trekk pliktarbeid Mygland	-55 956		-55 956			
Trekk pliktarbeid Rödel	-95 925					-95 925
Trekk pliktarbeid Tsakos	-95 925		-95 925			
Trekk Kark	-229 700		-40 000	-149 700		-40 000
Forskningsterminer	360 000		30 000	120 000	120 000	90 000
Kompensasjon forskningskoord.	30 000	15 000	15 000			
Kompensasjon undervisningskoord.	30 000	15 000			15 000	
Frikjøp Henshilwood 2010/2011	258 791		258 791			
Frikjøp Jacobsen	190 225					190 225
Frikjøp Nagel	35 162			35 162		
Frikjøp Reme	51 125				51 125	
SUM	1 968 836	228 050	396 485	808 712	274 250	261 339
<i>Studiepoengproduksjon 2009: fag tverrfaglige emner og programemner</i>			4 215	17 286	3 525	6 140
		3 631				
BKH 31.06.2011						

**UNIVERSITETET I BERGEN
INSTITUTT FOR ARKEOLOGI, HISTORIE, KULTUR- OG RELIGIONSVITENSKAP**

Institutttrådsmøte 09.06.2011

Sak 22/11

Regnskap 1. tertial

Regnskapsoversikten etter lukking av 1. tertial viser at AHKR har brukt svært lite midler hittil i år, så vel fellesmidler som insentiv- og øremerkete midler.

Det er viktig at det utarbeides disponeringsplaner innenfor 2011, av så vel den enkelte som har fått tildelt midler, som av fagmiljøenes timelærermidler. Videre må instituttet utarbeide en innkjøpsplan for bruk av annuum.

Forslag til vedtak:

Instituttrådet tar regnskapet etter 1. tertial til etterretning.

Christhard Hoffmann

Regnskapsoversikt etter 1. tertial 2011

Regnskapsoversikten etter 1. tertial (vedlegg 1) viser at AHKR hittil i år kun har brukt kr.398.888 av instituttbudsjettets kr. 8.038.875. Annuum har økt med kr. 260.984 siden årets begynnelse ettersom inntekter/overhead har vært høyere enn påløpte utgifter. Bruken av timelærermidler er svært beskjeden, og det forventes ikke store utbetalinger knyttet til innleide undervisningskrefter for vårsemesteret. Det vil imidlertid påløpe honorar til eksterne sensorer. Videre er det oppsiktsvekkende at en så liten andel av tilgjengelige insentivmidler og øremerkete midler er brukt hittil.

Detaljrapporter over annuum (vedlegg 2) og timelærermidler (vedlegg 3) følger også vedlagt. Frikjøpsmidler for Henshilwood, Jacobsen og Reme er foreløpig ikke inntektsført. Tidligere vedtatte fordeling av timelærermidler er ikke gjennomført budsjettert på fag i vedlegg 3. Dertil kommer budsjettering av vedtak i sak 21/11.

Instituttledelsen har sendt ut påminning til alle som disponerer egne midler, og det arbeides med en innkjøpsplan over tiltrenget utstyr, inventar og tiltak som eventuelt kan finansieres over annuum.

BKH 01.06.2011

112200 AHKR REGNSKAP 1. TERTIAL 2011

	Hittil i år - budsjett	Hittil i år - regnskap	Hittil i år - avvik
	BUDSJETT	REGNSKAP	REST
Annuum drift	1 398 722	-260 984	1 659 706
Timemidler	1 564 875	100 238	1 464 637
Insentivmidler	950 605	139 289	811 316
Stip og postdok	737 311	155 154	582 157
Andre øremerkede midler	3 387 362	265 191	3 122 171
SUM	8 038 875	398 888	7 639 987

S14-Analyseregnskap - Analyserapport detalj art inkl restbudsjett

Rapport avgrenset: År : '2011' , Status per måned nr : '4' , Sted fom : '112200' , Sted tom : '112200' , Område : 'GB' , Analyse fom : '000000' , Analyse tom : '000000' , Motpart : '%' , Firma : '01' , Budsjettnavn UJB : 'B4-BUD.PROG' , Saldouttrekk : 'I' , Virksomhet : 'T'

Rapport bestilt 26.05.2011 , side 1

Analyse navn		000000	Uspesifisert	Faknavn	11 HF	A-sted	1122	K-stednavn	112200	Institutt for arkeologi, historie, kulturvit. og religionsvit.					
Finansieringskilde		0.	Grunnbeviling	Prosjektnavn	<Alle>	Motpart	00	Ta bort null-rader			J				
								Denne måned - budsjett	Denne måned - regnskap	Denne måned - avvik	Hittil i år - budsjett	Hittil i år - regnskap	Hittil i år - avvik	Arsbudsjett	Arsbudsjett minus regnskap hittil
1.	Innt.	3	Inntekter												
			3241 Refusjon porto				0	0	0	0	0	-796	796	0	796
			3243 Refusjon trykkingsutgifter				0	0	0	0	0	-2 343	2 343	0	2 343
			3249 Andre refusjoner				0	-5 324	5 324	5 324	0	-16 143	16 143	0	16 143
			3291 Diverse inntekter utenom avgiftsområdet				0	0	0	0	0	-99 751	99 751	0	99 751
			Delsum				0	-5 324	5 324	5 324	0	-119 033	119 033	0	119 033
	Kostn.		Delsum				0	-5 324	5 324	5 324	0	-119 033	119 033	0	119 033
		4	varek.	4721 Datautstyr, kjøp			0	13 448	-13 448	-13 448	0	134 728	-134 728	0	-134 728
				4722 Audiovisuelt utstyr, kjøp			0	0	0	0	0	11 508	-11 508	0	-11 508
			Delsum				0	13 448	-13 448	-13 448	0	146 236	-146 236	0	-146 236
		5	lønn	5162 Godtgjørelse ikke feriepenger			0	6 615	-6 615	-6 615	0	6 615	-6 615	0	-6 615
				5211 Fordel EK-tjenester			0	2 333	-2 333	-2 333	0	5 333	-5 333	0	-5 333
				5299 Motpost naturalytelser			0	-2 333	2 333	2 333	0	-5 333	5 333	0	5 333
				5901 Gaver til ansatte			0	0	0	0	0	595	-595	0	-595
			Delsum				0	6 615	-6 615	-6 615	0	7 210	-7 210	0	-7 210
		6-7	adk.	6000 Andre driftskostnader, budsjett			0	0	0	0	1 398 722	0	1 398 722	1 398 722	1 398 722
				6390 Andre kostn. drift lokaler			0	6 273	-6 273	-6 273	0	6 273	-6 273	0	-6 273
				6430 Leie kontormaskiner			0	0	0	0	0	10 533	-10 533	0	-10 533
				6499 Leie annet utstyr			0	0	0	0	0	12 686	-12 686	0	-12 686
				6540 Kjøp inventar			0	0	0	0	0	30 159	-30 159	0	-30 159
				6569 Annet utstyr og materiell, kjøp			0	0	0	0	0	-8 900	8 900	0	8 900
				6720 Konsulent tjenester, kjøp			0	0	0	0	0	4 217	-4 217	0	-4 217
				6800 Kontorrekvisita			0	1 003	-1 003	-1 003	0	10 332	-10 332	0	-10 332
				6801 Kopipapir			0	1 172	-1 172	-1 172	0	3 347	-3 347	0	-3 347
				6802 Datarekvisita			0	0	0	0	0	2 363	-2 363	0	-2 363
				6831 Kopieringsutgifter, eksterne			0	463	-463	-463	0	5 359	-5 359	0	-5 359
				6840 Aviser, tidskrifter			0	1 256	-1 256	-1 256	0	3 534	-3 534	0	-3 534
				6842 Publikasjoner			0	0	0	0	0	916	-916	0	-916
				6844 Bøker			0	0	0	0	0	26 700	-26 700	0	-26 700
				6846 Elektroniske bøker			0	0	0	0	0	870	-870	0	-870
				6891 Andre kontorutgifter			0	0	0	0	0	489	-489	0	-489
				6901 Mobiltelefon forbruk			0	1 439	-1 439	-1 439	0	3 101	-3 101	0	-3 101
				6940 Porto			0	578	-578	-578	0	768	-768	0	-768
				7130 Reisekostnad oppgavepliktig			0	0	0	0	0	1 679	-1 679	0	-1 679
				7140 Reisekostnad ikke oppgavepliktig (refusjon)			0	15 046	-15 046	-15 046	0	62 356	-62 356	0	-62 356
				7150 Djettkostnad oppgavepliktig			0	2 612	-2 612	-2 612	0	13 491	-13 491	0	-13 491
				7199 Periodisering av reise			0	0	0	0	0	-46 426	46 426	0	46 426
				7352 Beverting på møter			0	3 491	-3 491	-3 491	0	8 611	-8 611	0	-8 611
				7359 Andre representasjonskostnader			0	495	-495	-495	0	6 461	-6 461	0	-6 461

		Denne måned - budsjet	Denne måned - regnskap	Denne måned - avvik	Hittil i år - budsjet	Hittil i år - regnskap	Hittil i år - avvik	Arsbudsjet	Arsbudsjet minus regnskap hittil
1.	Kostrn.								
	6-7 adk.	0	0	0	0	920	-920	0	-920
	7441 Tilskudd til studentarrangement								
	7494 Andre driftstilskudd	0	5 000	-5 000	0	5 000	-5 000	0	-5 000
	7600 Kjøp dataprogrammer/lisenser	0	5 000	-5 000	0	5 000	-5 000	0	-5 000
	7610 Rettighetslisenser (kopinor mv.)	0	0	0	0	1 239	-1 239	0	-1 239
	7799 Diverse kostnader	0	800	-800	0	1 100	-1 100	0	-1 100
	Delsum	0	44 628	-44 628	1 398 722	172 177	1 226 545	1 398 722	1 226 545
	8-9 annet	0	-208 490	208 490	0	-676 930	676 930	0	676 930
	9015 Avsl bidragsprosjekt overf pos/neg saldo	0	0	0	0	-2	2	0	2
	9016 Godskrevet overhead UIB PA	0	0	0	0	-35 280	35 280	0	35 280
	9021 Godskrevet interne lønnskostnader u/DB	0	-14 838	14 838	0	-103 038	103 038	0	103 038
	9085 Godskrevet salg av utstyr	0	0	0	0	-40 307	40 307	0	40 307
	9141 Belastet internhusleie	0	22 500	-22 500	0	52 726	-52 726	0	-52 726
	9142 Belastet andre interne leieutgifter	0	0	0	0	10 648	-10 648	0	-10 648
	9151 Belastet egeninnsats PA	0	20 000	-20 000	0	143 480	-143 480	0	-143 480
	9152 Belastet egen andel indirekte kostnader PA	0	17 306	-17 306	0	20 913	-20 913	0	-20 913
	9181 Belastet kopieringsutgifter	0	0	0	0	7 930	-7 930	0	-7 930
	9182 Belastet kursutgifter	0	1 560	-1 560	0	3 260	-3 260	0	-3 260
	9183 Belastet telefonutgifter	0	5 586	-5 586	0	14 887	-14 887	0	-14 887
	9184 Belastet interne data tjenester	0	5 113	-5 113	0	5 113	-5 113	0	-5 113
	9188 Belastet adm kostn	0	36 504	-36 504	0	108 458	-108 458	0	-108 458
	9189 Belastet andre utgifter	0	20 568	-20 568	0	20 568	-20 568	0	-20 568
	Delsum	0	-94 191	94 191	0	-467 574	467 574	0	467 574
	Sum	0	-29 500	29 500	1 398 722	-141 951	1 540 673	1 398 722	1 540 673
	Sum	0	-34 824	34 824	1 398 722	-260 984	1 659 706	1 398 722	1 659 706
	Sum total	0	-34 824	34 824	1 398 722	-260 984	1 659 706	1 398 722	1 659 706
	Sum total	0	-34 824	34 824	1 398 722	-260 984	1 659 706	1 398 722	1 659 706

S14-Analyseregnskap - Analyserapport detalj art inkl restbudsjett

Rapport avgrenset: År : '2011' , Status per måned nr : '4' , Sted fom : '112200' , Sted tom : '112200' , Område : 'GB' , Analyse fom : '217890' , Analyse tom : '217894' , Motpart : '%' , Firma : '01' , Budsjettnavn UjB : 'B4-BUD.PROG' , Saldouttrekk : 'I' , Virksomhet : 'I'

Rapport bestilt 26.05.2011, side 1

Faknavn	11 HF	A-sted	1122	K-stednavn	112200 Institutt for arkeologi, historie, kulturvit. og religionsvit.	Finansieringskilde	0. Grunnbevilgning	Prosjektnavn	<Alle>	Motpart	00
Ta bort null-rader J											

Analysenavn	Kostn.	5 lønn	Denne måned - regnskap	Denne måned - avvik	Hittil i år - budsjett	Hittil i år - regnskap	Hittil i år - avvik	Arsbudsjett	Arsbudsjett minus regnskap hittil
217890 Arkeologi undervisning	5121 Undervisningshonorar		0	0	0	23 899	-23 899	0	-23 899
	5161 Andre godtgjørelser		0	-3 316	0	4 973	-4 973	0	-4 973
	Delsum		0	-3 316	0	28 872	-28 872	0	-28 872
	8-9 annet		0	0	0	-122 044	122 044	0	122 044
	Delsum		0	0	-122 044	122 044	0	0	122 044
	Sum		0	-3 316	0	-93 172	93 172	0	93 172
217891 Historie undervisning	5011 Lønn ekstrahjelp (inntil om lag 4		0	-14 140	0	120 183	-120 183	0	-120 183
	5121 Undervisningshonorar		0	51 628	0	55 588	-55 588	0	-55 588
	5161 Andre godtgjørelser		0	-10 478	0	23 052	-23 052	0	-23 052
	Delsum		0	76 246	-76 246	198 824	-198 824	0	-198 824
8-9 annet		0	-35 162	0	-35 162	35 162	0	35 162	
	Delsum		0	-35 162	0	-35 162	35 162	0	35 162
	Sum		0	41 084	0	163 662	-163 662	0	-163 662
	Sum		0	41 084	0	163 662	-163 662	0	-163 662
217892 Kultur undervisning	5121 Undervisningshonorar		0	-1 657	0	1 657	-1 657	0	-1 657
	5161 Andre godtgjørelser		0	9 947	0	9 947	-9 947	0	-9 947
	Delsum		0	11 604	-11 604	11 604	-11 604	0	-11 604
	Sum		0	11 604	-11 604	11 604	-11 604	0	-11 604
217893 Religion undervisning	5121 Undervisningshonorar		0	-12 485	0	17 340	-17 340	0	-17 340
	5375 Andre godtgjørelser, ikke avg.pl		0	0	0	805	-805	0	-805
	Delsum		0	12 485	-12 485	18 145	-18 145	0	-18 145
	Sum		0	12 485	-12 485	18 145	-18 145	0	-18 145
217894 Timemidler fordelt	5000 Kostnader for arbeidskraft, buds		0	0	1 564 875	0	1 564 875	1 564 875	1 564 875
	Delsum		0	0	1 564 875	0	1 564 875	1 564 875	1 564 875
	Sum		0	0	1 564 875	0	1 564 875	1 564 875	1 564 875
	Sum		0	68 488	-68 488	100 238	1 464 637	1 564 875	1 464 637
Sum total		0	68 488	-68 488	1 564 875	100 238	1 464 637	1 564 875	1 464 637

